

SOLNI CVET L'AFIORETO

Lokalno glasilo Občine Piran - Brezplačen izvod za vsako gospodinjstvo

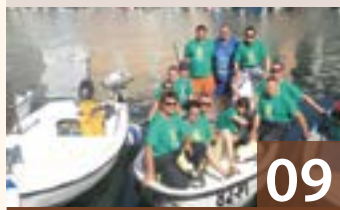
03

40. let Avditorija
Portorož – Portorose

07

Piran postaja center
otroške kreativnosti

09

Slovenijo bo v
mednarodnem finalu
zastopala Piranska ekipa

12

Pomorski muzej Piran
bo razveselil preko
560 otrok iz socialno
ogroženih družin

53

Portoroška odbojka na
mivki praznuje

Avgust, 2012
št: 22

Začetek novega šolskega leta

Številni otroci so danes prvič prestopili šolski prag. Ob tako pomembni življenjski prelomnici za naše otroke, bi vas radi spomnili, da bodo naše pločnike, ulice in šolske poti ponovno zasedli otroci, ki so ena izmed najbolj ranljivih skupin udeležencev v cestnem prometu. Ob tej priložnosti Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu prosi vse udeležence v cestnem prometu, da s skupnimi močmi poskrbimo, da bodo naši otroci na šolskih poteh varni. Posebno pozornost je potreb-

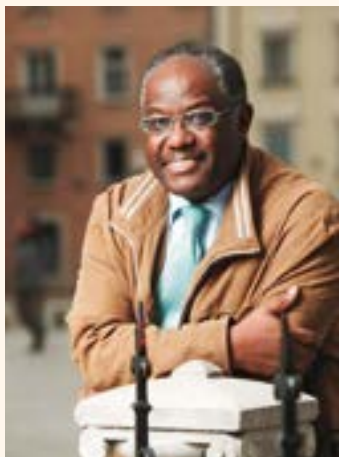
no posvetiti prometni varnosti v šolskih okoliših, na območjih okoli knjižnic in javnih ustanov, avtobusnih postajališč in prehodih za pešce.

Občina Piran in Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Občine Piran tudi v letošnjem letu organizira preventivno akcijo "Začetek šolskega leta", v okviru katere posebno pozornost namenjamo prvošolčkom, ki prvič stopajo na šolske poti in še ne poznajo vseh nevarnosti, ki nanje prežijo v prometu, kot tudi ostalim osnovnošolcem, ki se po dolgih

počitnicah vračajo v šole razigrani in morajo ponoviti pravila varnega ravnanja v prometu.

Varnost otrok lahko zagotavljamo le s skupnim prizadevanjem staršev, šole in vseh organizacij v družbi, zato vas prosimo za aktivno sodelovanje in skupno delo.

Učencem in učenkam ter otrokom, ki bodo v teh dneh posegli po knjigah, želimo vso srečo obenem pa se že vnaprej iskreno zahvaljujemo vsem šolskim delavcem, vsem delavcem vrtca in ne nazadnje tudi skrbnim staršem.

Turistična sezona je v polnem teku in v naši občini skoraj ne mine dan brez vsaj enega dogodka. Glede na to, da je turizem glavna gospodarska panoga v naši občini in da smo v času sprememb, moramo biti inovativni, drzni in pogumni. Turizem so tudi zgodbe, in mi iščemo nove zgodbe. Tako smo imeli letos v našem istrskem zaledju prvič dva odmevna praznika. Padna se je pred več kot 6000 obiskovalci predstavila z oljem in bledežem. Praznik, poln dobrot, je bil več kot uspešen in prepričan sem, da lahko naslednje leto to še presežemo. Nova vas se je sredi julija izkazala kot odlična gostiteljica praznika česna in vina. Vaščani so na široko odprli svoja vrata in dokazali, da je rek "v slogi je moč" resničen. Ko me tuji novinarji sprašujejo, kam bi napotil

Župan Peter Bossman

goste, jih usmerim ravno v naše vasi. Piransko zaledje ima veliko za pokazati in upam, da nam bo uspelo organizirati še več kvalitetnih programov po vaseh ter da bodo obiskovalci prihajali čez vse leto. Bogastvo naše občine, ki ga vidim v povezovanju in delovanju številnih društev, smo predstavili tudi na zadnjem obisku v Poranu, majhnem mestecu v pokrajini Umbria v Italiji, ko so me na podpisu bratske zaprisege spremljali člani društva Faros in Turističnega društva Taperin. Spletla so se nova prijateljstva in sodelovanje na področju turizma, kulture in v medgeneracijskih projektih se bo šele pričelo. Prav tako smo vzpostavili sodelovanje še z eno novo bratsko občino, in sicer Mangalijo v Romuniji. Zanimanja za našo občino ne skrivajo niti obmorska mesta Grčije in Turčije. Da je Piran med najlepšimi mesti v Sredozemlju, so nam povedali tudi Angleži. Piran so opisali kot enega najbolj osupljivih in najlepše ohranjenih starih mest v Evropi. Novinarji so me vprašali, ali sem presenečen nad oceno, in rekel sem jim, da nisem. Piran je biser Mediterana in tudi zato je piranska občina moj dom že več kot 20 let. Veliko potujem, in ko ljudem povem, od kod prihajam, ter jim pokažem fotografije, kar ne morejo verjeti, da tako lep kraj sploh obstaja.

**Bralke in bralci,
želim vam lepo
jesen.**

Lokalno glasilo Občine Piran Solni cvet - L'Afioreto 22

Izdajatelj:

Občina Piran, Tartinijev trg 2, 6330 Piran

Izšlo:

V Piranu, Avgust 2012

Odgovorna urednica:

Slavica Tucakov

Vsa nepodpisana besedila:

Slavica Tucakov

Lektura:

Petra Jordan

Vse nepodpisane fotografije:

Arhiv občine Piran

Oblikovanje in prelom:

Emigma d.o.o.

Tisk:

Tiskarna Vek

Naklada:

8.000 izvodov

Kazalo

3	40 let Avditorija Portorož – Portorose	AKTUALNO
3	Nuša Derenda slavila na Melodijah morja in sonca 2012	
4	Pogovor z Markom Česnikom	
5	Spomini nekdanje avditorijevke Irene Dolinšek	
7	Piran postaja center otroške kreativnosti	
7	Pogovor z Matjažem Javšnikom	
9	Slovenijo bo v mednarodnem finalu zastopala Piranska ekipa	
9	Pol tisočletja romarske tradicije	
10	Občina Piran ima dve novi bratski občini	
11	Sanacija svetilnika na Punti v Piranu	
11	Otvoritev prenovljenega Grand Casinoja Portorož	
12	Po dvajsetih letih prvič na velikem platnu	
12	Pomorski muzej Piran razveselil preko 560 otrok	
13	Še en praznik, ki bogati turistično podobo Istre	
13	Družbeno koristno delo v lokalni skupnosti	
14	Primorski pravni center kmalu tudi v občini Piran	
14	Vodnjak na Belem Križu obnovljen in predan v uporabo	
15	Nove prometne ureditve in ukrepi v Luciji	
16	Ureditev parkirnega prostora na Belem Križu	
16	Obujanje tradicionalnih vezi z morjem	
17	Čarobni svet školjk v Piranu obogaten z novimi primerki	
17	Dokumentirano najdaljše potovanje pri navadnem delfinu	
18	Mirko Bogič, jadralska legenda	ZGODBE LJUDI
20	Špela Pahor, zbirateljica življenjskih zgodb prebivalcev Pirana	
22	Igor Bizjan: Piranske vinjete	IZ KNJIGE "BREZČASJE"
23	Folkloristi s cele Evrope v Piranu predstavili tipične ples	DRUŠTVA
24	30 let folklorne skupine Šaltin	
25	Ob 5. obletnici Šole zdravja v Piranu	
26	XIII. Mednarodni slikarski EX-TEMPORE Sečovelje in 12. solinarska šagra	
26	Piranski gasilci znova navdušili z dobro organizacijo	
27	Obujen zbor mladih gasilcev v Sečoveljah	
28	Druženje Sečoveljske gasilske mladine	
28	V Piranu potekajo mesečni turnirji more	
29	Aktivno staranje in solidarnost med generacijami	
30	Izlet centra za starejše občane Lucija	
30	Darovi za Primoža Borovnika	
31	Razstava ročnih in umetnostnih del članov ZDIS	
31	Ljubitelji rekreativnega druženja iz Dragonje	
32	Uspešen nastop na IX. Športnih igrah DU južne Primorske	
32	Srečanje nekdanjih sodelavcev	VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE
33	Maturanti prešli zaslužena priznanja	
34	V EPI centru je vedno veselo	
35	Poletne bralne aktivnosti	
35	Živahno dogajanje v projektu "Mi in vi skupaj"	
35	Poletne bralne urice na OŠ Cirila Kosmača Piran	
36	Mala šola življenja	
36	Slovenski turizem potrebuje še več znanja in promocije	ITALIJANSKA SKUPNOST / COMUNITÀ DEGLI ITALIANI
37	Tutti per la natura, la natura per tutti!	
37	I "tesori dell'Istria"	
38	La vita e il lavoro nelle nostre saline	
39	Il centro per la terza età "Lucia" apre le porte alla riabilitazione	KULTURA
40	Roman, ki spodbuja zanimanje za Piran	
40	Piranska knjižnica pobratena z dvema portugalskima	
41	Literarni natečaj Anabdi 2012	
41	Knjiga, ki kliče k odzivanju	
41	Po premaganem raku z rakom na plavanje	
42	Fotografska razstava "Voda je življenje"	
42	Plesna skupina Metulj s Simfonijo narave	
43	Zlati violinski ključ je dobil Ivan Loboda	
43	Zaključni nastop Glasbene šole Piran	
44	Koncert tria SIJoline	
44	V spomin na Štelia – Maria Rejo	
45	Tartini "MAESTRO NARODOV" spet doma v Piranu	
46	Promenadni koncerti v Piranu in Kulturni utrinki v Portorožu	
47	Novi uspehi mladih piranskih pianistov	ZGODOVINA
48	100 let piranskega tramvaja	
48	Fiat balille so obiskali Portorož	SOLINE
49	Mala čigra gnezdi na Sečoveljskih solinah	
50	Obeležili smo svetovni dan okolja	OKOLJE
52	Uspešno izveden 8. Festival plesa Piran 2012	ŠPORT
53	Flipov nastop na gala dogodku	
53	Portoroška odbojka na mivki praznuje	
54	Plavalci PK Biser osvojili 15 odličij	
54	Uspešno organizirali tri odprta prvenstva	
55	Svetovni pokal DINGHY 12'	
55	Tekma športnih ribičev, ki ji ni para	
55	Šahovski vele mojster Fridrik Olafsson obiskal Piran	

Jubilejna prireditev kot darilo prebivalcem občine Piran

Foto · Vojko Rotar

40. let Avditorija Portorož – Portorose

V četrtek, 5. julija, je bil letni del Avditorija praznično prizorišče. Potegnem črto – Avditorij 40 let se je imenovala prireditev ob 40. rojstnem dnevu Avditorija Portorož. Jubilejna prireditev je bila naše darilo prebivalcem občine Piran in vsem, ki ste naše zvesto občinstvo že vrsto let. Tako kot je Avditorij v letih obstoja na številnih prizoriščih pripravljaval kulturne in turistične dogodke različnih zvrsti, tako pisan mozaik je bil tudi večer praznovanja. Ob spremljavi orkestru Big Banda RTV Slovenija in Obalnega Komornega orkestra, pod vodstvom dirigenta Patrika Grebla, so se nam predstavili: Ana

Dežman, Tinkara Kovač, Branko Robinšak, Nuša Derenda, Faraoni, Anika, Slavko Ivančič in solistka oboistka Maja Kojc. Večer je bil preplet glasbe, plesa in besed – z ljudmi, ki so zaznamovali Avditorij in njegov čas med nami. Nastopili so tudi mladi plesalci skupin Flip, Metulj in Twirling iz Pirana – v koreografiji Siniše Bukinca. Spet smo srečali dame in gospode iz skupine Rosa Klementina in člane Solinarske družine. Prireditev, ki jo je posnela RTV Slovenija in neposredno prenašal Radio Koper-Capodistria, je režiral Samo Milavec, vodila Nataša Benčič, ki je pripravila tudi scenarij zanj.

Utrinek s predstave "Potegnem črto – Avditorij 40 let".

Veličastna vrnitev festivala

Foto · Vojko Rotar

Nuša Derenda slavila na Melodijah morja in sonca 2012

Občina Piran je v soorganizaciji z Avditorijem Portorož-Portorose in RTV Slovenija, 7. julija 2012, v Amfiteatru Avditorija Portorož priredila 32. Festival Melodije morja in sonca 2012. VELIKO NAGRADO MMS 2012 (3000 EUR – podarila jo je Občina Piran) je prejela: NUŠA DERENDA.

Na 32. Festivalu MMS smo k sodelovanju povabili 7 avtorjev, ki so posebej za festival pripravili skladbe in so jih izvedli Danilo Kocjančič & Friends, Nuša Derenda, Eva Boto, Rudi Bučar & Istrabend, Vlado Pilja, Saša Lendero in Irena Vrčkovnik. Drugih 7 skladb oziroma izvajalcev je izborna komisija v sestavi Mojca Menart, Slavko Ivančič, Ivo Umek, Lada Tancer in Lean Klemenc izbrala med prijavami na javni razpis za sodelovanje na festivalu. To so Jerica Haber, K'r en Brass Band & Tulio, Mambo Kings, Matjaž Jelen, Tvoj glas, Polona Furlan in Enzo Hrovatin.

Poseben šarm je festivalu vdihnil šov program, ki ga bodo sooblikovali Oto Pestner, Alenka Godec, 6pack Čukur, Klapa

Solinar, Lea Sirk in plesna skupina Maestro.

Režijo in scenarij prireditve je pripravila Ksenija Murari, režiser televizijskega prenosa je Samo Milavec. K sproščnemu in prijetnemu vzdušju so prispevali tudi voditelji Lorella Flego in Boštjan Romih ter Katica Pišot.

NAGRADE STROKOVNE ŽIRIJE

Strokovna žirija: Patrik Greblo – predsednik, Miša Čermak, Lean Klemenc, Mojca Menart in Matjaž Murko so podelili naslednje nagrade:

- Nagrada strokovne žirije za besedilo POLONA FURLAN za skladbo TAKA KOT SEM.
- Nagrada strokovne žirije za aranžma MARTIN ŠTIBERNIK za skladbo NOSTALGICO RITMO.

- Nagrada strokovne žirije za glasbo ENZO HROVATIN za skladbo NOSTALGICO RITMO.
- Nagrada strokovne žirije za izvedbo IRENA VRČKOVNIK za skladbo IL TEMPO PASSATO.
- Nagrada strokovne žirije za obetavnega izvajalca oz. avtorja EVA BOTO.

NAGRADA RADIJSKIH POSTAJ

Glasovalo je pet radijskih postaj: Radio Koper, Radio Maribor, Radio Slovenija 1, Radio Celje in Radio Murski val. Zmagovalec je MATJAŽ JELEN.

TELEFONSKO GLASOVANJE:

zmagovalka je NUŠA DERENDA.

NAGRADA OBČINSTVA V AMFITEATRU:

zmagovalka je EVA BOTO.

Obala

nepremičnine

z Vami že 10 let

PROMET Z NEPREMIČNINAMI

nakup, prodaja, najem in oddaja nepremičnin

Obala 16, Krajevna skupnost Portorož

Tel.: 05/ 674 10 30 • Gsm: 041 35 22 00

www.obala-nepremicnine.si • info@obala-nepremicnine.si

40 let Avditorija Portorož

Piše · Adrijana Krajnc Vasović, Foto · Adrijana Krajnc Vasović, Vojko Rotar

Pogovor z Markom Česnikom, direktorjem Avditorija Portorož - Portorose

Avditorij letos praznuje svoj 40. rojstni dan. Ob tako častitljivem jubileju se vrnimo v zgodovino in pogledimo v danes in jutri tega pomembnega kulturnega hrama v piranski občini. Vodi ga Marko Česnik. Zahtevno nalogo ima – sanacijo Avditorija.

40 let prehojene poti je priložnost, da se ozremo v preteklost. Nam lahko na kratko opišete, kako je nastajala ta znana hiša žlah-tnih dogodkov?

"Avditorij Portorož - Portorose je začel delovati leta 1972 kot zavod za pospeševanje turizma. Njegove osnovne dejavnosti so bili kongresi, kulturne prireditve in predvajanje filmov. Po večletnih iskanjih poslanstva Avditorija je Občina Piran leta 1991 ustanovila zavod Kulturni, kongresni in promocijski center Avditorij Portorož, konec leta 1992 pa se je preimenoval v javni zavod Kulturni, kongresni in promocijski center Avditorij Portorož. Vlogo ustanovitelja je prevzela Občina Piran. Od 6. decembra 2004 pa deluje na podlagi Odloka o ustanovitvi javnega zavoda Kulturni, kongresni in promocijski center Avditorij Portorož."

Sprehod skozi zgodovino je zgovoren, Avditorij so vodili različni ljudje. S pomočjo majhnega kolektiva ste v vseh letih veliko postorili.

"Sem petnajsti direktor Avditorija Portorož - Portorose. In prav vsak moj predhodnik je doprinesel nekaj svojega ter pripomogel k razvoju in obstoju ustanove izjemnega kulturnega, turističnega in gospodarskega pomena za krajanje in širše. Zahvala gre prvemu direktorju Ninu Spinelliju, ki si je zamislil postavitve festivalne kongresne in prireditvene dvorane. Arhitekt Edo Mihevc pa si je zamislil podobo Avditorija in mu dal ime. Tako so odprtje Avditorija, ki je bil takrat v lasti Igralnice Casino Portorož, proslavili s svečano sejo skupščine – predsedovala ji je Jolanda Kos – ob občinskem prazniku, 15. 10. 1972. Kasneje, ko je Avditorij postal bolj tržno usmerjen, je bila pomembna iznajdljivost in sposobnost takratne direktorice, ki je tudi našo hišo dvignila na visoko kulturno raven. Nadkritje zunanjega dela in obnova Gledališča Tartini Piran sta pomembni investiciji v zgodovini Avditorija. Časi kulturi niso bili vedno naklonjeni, zato smo toliko bolj veseli, da lahko praznujemo 40. rojstni dan."

Marko Česnik.: "S poslovanjem v minulem letu smo vsekakor zadovoljni."

Avditorij Portorož se je zadnja leta utapljaj v rdečih številkah. Ali vam ga je uspelo finančno sanirati?

"V lanskem letu smo zabeležili 92.000 obiskovalcev in presegli vse načrte poslovanja. Povrnili smo tudi celoten kredit iz prejšnjega mandata v vrednosti 93.000 evrov, pokrili izgubo v višini 100.000 evrov ter nabavili novo ozvočenje, tako za dvorano kakor za delo na terenu. V energetske sanacije stavbe smo vložili 25.000 evrov. S poslovanjem v minulem letu smo vsekakor zadovoljni."

Kako ste proslavili svoj 40. rojstni dan?

"V četrtek, 5. julija, je bil letni del Avditorija praznično prizorišče. Potegnem črto – Avditorij 40 let se je imenovala prireditev ob 40. rojstnem dnevu naše hiše. Jubilejna prireditev je bila naše darilo prebivalcem občine Piran in vsem, ki ste naše zvesto občinstvo že vrsto let. Tako kot je Avditorij v letih obstoja na številnih prizoriščih pripravljaval kulturne in turistične dogodke različnih vrst, tako pisan mozaik je bil tudi večer praznovanja.

Ob spremljavi Big Band RTV Slovenija in Obalnega Komornega orkestra pod vodstvom dirigenta Patrika Grebla so se nam predstavili: Ana Dežman, Tinkara Kovač, Branko Robinšak, Nuša Derenda, Faraoni, Anika, Slavko Ivančič in oboistka Maja Kojc.

Večer je bil preplet glasbe, plesa in besed – z ljudmi, ki so zaznamovali Avditorij in njegov čas med nami. Nastopili so tudi mladi plesalci skupin Flip, Metulj in Twirling iz Pirana – v koreografiji Siniše Bukinca. Spet smo srečali dame in gospode iz skupine Rosa Klementina in člane Solinarske družine.

Prireditve, ki jo je posnela RTV Slovenija in neposredno prenašal Radio Koper - Capodistria, je režiral Samo Milavec in vodila Nataša Benčič, ki je pripravila tudi scenarij zanj.

Prireditve je v nabit polnem Amfiteatru požela veliko pohval. Ljudje so iz Avditorija odšli zadovoljni. S sodelavci bi se rad zahvalil prav vsem sodelujočim!"

Poleg ostalih prireditev ste letos po dveletnem premoru organizirali 32. Festival Melodije morja in sonca. Ljudje so se ga razveselili.

"Z Občino Piran, ki je lastnica blagovne znamke Festival Melodije morja in sonca, in RTV Slovenija smo priredili po dveletnem premoru že 32. Festival MMS. Kljub recesiji nam je uspelo projekt umestiti v letošnji program, na kar smo izjemno ponosni. V Portorož se je tako vrnil pomembni glasbeni festival, ki je bil letos zelo kakovosten, in prepričan sem, da smo mu povrnili blišč, ki si ga zasluži."

Avditorij je v svojem 40-letnem delovanju dokazal upravičenost svojega obstoja. Prebrodil je tudi marsikatero težavo, bodisi na področju financiranja, spremembe statusa, opravljanja storitev za potrebe turizma in podobno. Kako ocenjujete njegovo bodočo razvojno pot?

"Vizija Avditorija je ostati v središču dogajanja na področju kulture, odmevnih prireditev, promocije kraja in kongresne dejavnosti, kar pa seveda ni dovolj. Prizadevamo si za tesnejše sodelovanje in skupno načrtovanje dogodkov z obalnimi in drugimi kulturnimi ustanovami v Sloveniji in širše. Za našo kakovostno rast in morda tudi za nekoliko drugačen status po vzoru SNG in podobnih ustanov. Zato, da bi lahko v bodoče poleg občinskih računali tudi na državna sredstva za delovanje. Upam, da to niso le moje sanje. Že za to jesen pripravljamo tudi projektno dokumentacijo za sanacijo stavbe, ki naj bi se pričela v naslednjih letih."

Kaj menite o Avditoriju ob njegovi 40. obletnici delovanja?

"Avditorij zasluži ob obletnici vso pohvalo in ob tej priložnosti čestitam vsem njegovim tvorcem."

V zadnjem desetletju si je naše prireditve letno ogledalo povprečno okrog 90.000 obiskovalcev, če to pomnožimo s 40, dobimo zavidljivo številko 3,6 milijona obiskovalcev. V Avditoriju so nastopila svetovno priznana imena in organizirani so bili pomembni mednarodni dogodki. Ob tej slovesnosti bi se rad iskreno zahvalil tudi svojim sodelavcem, kajti njihova strokovnost, pripadnost in sposobnost pripomorejo k uresničitvi programov, na katere smo ponosni. Posebna zahvala gre tudi sponzorjem, donatorjem, oglaševalcem in drugim, ki znajo zares prepoznati kakovost naših prireditev."

Župan Peter Bossman je predal plaketo Občine Piran.

Spomini nekdanje avditorijevke Irene Dolinšek

Piše in foto · Irena Dolinšek

Dragi Avditorij Portorož, vse najboljše za 40. rojstni dan

Če drži, da so "štirideseta – nova trideseta", potem je portoroški Avditorij zdaj v najboljših letih. Na to kulturno hišo, ki so jo poslovnost oblikovale tudi mnoge uspešne ženske, me veže cela vrsta spominov.

V 70. letih je markantna Elka Mihalič vodila kongresno dejavnost Avditorija. Orala je ledino na tem področju turistične ponudbe in prav po njeni zaslugi se je Avditorij takrat uvrščal med najbolj priznane kongresne centre pri nas in čez mejo. V Portorožu so se kar vrstili pomembni jugoslovanski in mednarodni kongresi. Njihovi udeleženci so polnili hotelske sobe, gostinske ter nočne lokale, ki so s polno paro obratovali do ranih jutranjih ur. Kot predstavnica turistične agencije Generalturist sem med kongresi v avli Avditorija skrbela za organizacijo prevozov, izletov in damskih programov. Zabava in protokolarni dogodki so bili pomemben sestavni del vsakega kongresa in Avditorij je skrbel za popolno izvedbo obojega ter tako organizatorjem omogočal sproščeno strokovno delo.

V tistem obdobju se je v kraju odvijala vrsta odmevnih dogodkov. Spominjam se mednarodnih šahovskih turnirjev in padalskih mitingov pa gostovanj svetovno priznanih pianistov – Iva Pogoreliča in Richarda Claydermana –, nastopov velikih pevskih zvezd ... Vse to in še mnogo več je takrat, ob izdatni finančni pomoči igralnice Casino Portorož, organiziral kulturni center Avditorij.

80. leta so bila zaznamovana s tedaj najbolj priljubljenim prizoriščem na prostem –

Prizori poletnih tematskih karnevalov v 80. letih.

srednjeveško tržnico "Kaštel". Njen idejni oče je bil Zvone Petek – inovativen ter pozitivno provokativen direktor, ki je z organiziranjem atraktivnih dogodkov prepoznavno oblikoval turistični utrip v kraju. Pričetek dogajanja na Kaštelu je vsak večer naznanil prihod Martina Krpana in njegove Kobilice z vrečo soli. Ob nastopih uličnega teatra, glasbenikov ter predstavitev slovenske kuhinje in obrti na stojnicah so se turisti in domačini veselo družili do jutranjih ur.

V tednu portoroških noči so hotelske hiše in gostinski lokali povezali svojo ponudbo na

portoroški promenadi. Od Metropola do Bernardina pa tudi na plažah so ponujali različne glasbene zvrsti, jedi, pijače: maksi koktajl Portorož ob 100. obletnici turizma, maksi rolada, maksi mortadela ... Ja, takrat je bilo vse maksi, tudi zabava. Avditorij se je podpisal pod večino prireditev, kot so bili izbori Miss in Mistra, Izbor najlepšega portoroškega vrta ter izjemno obiskan Portoroški teden. Prihod ladje z Neptunom, gusarji in morskimi vilami na pomol je naznanil začetek Portoroške noči. Glasbena ponudba ansamblov, od popa do narodno-zabavne glasbe, po

celem kraju in tedaj najbolj znani portoroški ognjemet so privabili množice obiskovalcev. Praznovanju 100. obletnice portoroškega turizma smo se v agenciji Kvarner Express, kjer sem bila takrat zaposlena, pridružili tako, da smo ves teden delali preoblečeni v gusarje. Lahko si predstavljate navdušenje turistov, kot ekipa pa smo celo nastopili na poletnem karnevalu na tedanji Terasi Ljubljana in zmagali, nagradili so nas s štirimi metri rulade in desetimi litri vina!

Poleg zabavnih prireditev je Avditorij skrbel tudi za pomembno ponudbo klasične glasbe, katere krona so bili (in so še) Piranski glasbeni večeri. Od leta 1985 sem delala kot vodja animacije v TOZD Hoteli Palace, takrat smo v Kristalni dvorani Hotela Palace organizirali tudi po 26 koncertov komorne glasbe na sezono, Avditorij pa nam je poleg izvajalcev klasične glasbe posredoval tudi vrsto različnih ansamblov, pevcev in plesnih skupin.

Tudi v 90. letih je Avditorij ponujal velike, odmevne prireditve. Oder Amfiteatra je gostil svetovno znani Kabaret travestitov iz Berlina, muzikala "Hair" in "Jalta, Jalta" ter mnoge priznane pevce – spominjam se Zucchera, Romana Spagne in še bi lahko naštevala. Poletni oder pod zvezdami je slovel tudi po nastopih odličnih folklornih skupin, med katerim so me z nastopom najbolj očarali plesalci iz Tahitija in takratne Sovjetske zveze. Portoroški amfiteater je bil tudi odlično prizorišče oper, baletov in koncertov klasične glasbe na odprtem, kar je ponujalo enkratno akustično izkušnjo, saj so se med izvajanje nastopajočih mešali zvoki čričkov, motoristov in drugih prireditev v kraju. Tu moram priznati še lasten greh: V okviru hotelskega programa smo organizirali tudi koncert tedaj zelo znanega ansambla "Plava trava zaborava", ki je z ekipo jugoslovanske estrade križaril po jadranski obali na veliki jadrnici. Ta je tistega usodnega večera, privezana ob glavni portoroški pomol, služila kot oder ansamblu, ki je pripravil odličen koncert. V množici navdušenih obiskovalcev, ki so plesali na pomolu, sem zagledala tedanjo direktorico Avditorija Fanči Kuhar, ki je prišla prekiniti naš koncert, saj v Amfiteatru Avditorija dirigent ni slišal solistov, ki so izvajali prekrasno Carmino Burano. Ja, tudi take reči so se dogajale ... Sicer pa sem s Fanči Kuhar odlično sodelovala, saj je vedno imela razumevanje za vse zvrsti kulturne ponudbe.

Od leta 2000 do danes sem z "avditorijev-

ci" sodelovala pri več animacijskih prireditvah v kraju. Lepi spomini me vežejo predvsem na vsakoletno povezovanje velikih otroških pustovanj, na katerih se je v avlo Avditorija zgnetlo tudi do 600 maskiranih otrok. To je bil res pravi otroški žur, kar bi lahko rekli tudi za Združene igre narodov ali ZIN, ki so se odvijale vsako leto v drugi občini. Še ena ideja, ki se je lepo prijela, je bila tudi prireditev "Na novega leta dan", ki je nastala na pobudo Turističnega združenja Portorož in v center Portoroža 1. januarja privablja večtisočglavo množico.

Posebej rada se spomnim let, ko sem sprejela povabilo tedanje direktorice Avditorija Jane Tolje in postala del čudovitega kolektiva, s katerim sem imela priložnost več let soustvarjati mnoge projekte, kot so silvestrovanja na Tartinijevem trgu in ponovoletni dan v Portorožu, obeleževanja krajevnih praznikov, različne slovesnosti in obletnice, koncerti, promocije, trženje animacijskih programov.

Poseben izziv mi je predstavljalo promocijsko dogajanje pred Festivalom Melodije morja in sonca, ki smo ga pripravili na glavni Portoroški plaži, kjer smo se s plesom, vodnim nogometom in predstavljanjem pevcev trudili privabiti čim več obiskovalcev v Avditorij. Solinarski festival je nastal pred 10 leti in je v treh delih, od aprila do avgusta, prestavljal etnološko enkratnost naših solin, ponujal možnost spoznavanja kulturne dediščine, v aktivnosti je vključeval domača kulturna društva in ne nazadnje omogočal odlično trženje hotelskih kapacitet. Skoraj praviloma je hkrati potekal še kak drug pomemben dogodek, npr. operna ali baletna predstava v Amfiteatru, ena takih prireditev je bila tudi promocija filma "Pirati s Karibov", in čeprav sem vedno rada prirejala gusarske zabave, si nisem mislila, da bom iz vloge "solinarke" na hitro skočila kar v gusarsko opravo. Organizacija promocije filma Pirati s Karibov je potekala dober mesec in zaključek je bil ravno na isti dan kot zaključek solinarskega festivala. Za eno noč smo Avditorij in Portorož spremenili v gusarsko mesto. V Portorož je prišlo 300 povabljenih filmskih distributerjev in novinarjev, ki so jih gusarji po premieri v Amfiteatru, kjer so celo ugrabili županjo, odpeljali na pravo piratsko zabavo. Pojedini z obveznim rumom v sodih je sledila vožnja po zalivu z gusarsko ladjo. Pri tem projektu je s krašenjem amfiteatra, lokala in ladje pomagal celoten kolektiv Avditorija, nekateri so se priključili celo maskirani v gusarje in tako smo

Nagrajen "Event of the year" za promocijo filma Pirati s karibov.

lahko skupaj z zanemarljivimi stroški ustvarili mega dogodek. Za izvedbo nam je filmski distributer Buena Vista v Londonu podelil laskavo priznanje "Event of the year for Europe".

Iz Avditorijeve raznovrstne palete se spominjam tudi prireditev, ki smo jih pripravljali v sodelovanju s tujimi veleposlaništv, npr.: koncert Angleške kraljičine garde ob njenem rojstnem dnevu, nastop tradicionalne turške vojaške godbe Mehter, koncert japonskega Kota, na turneji po Evropi se je v Avditoriju ustavil tudi Vojaški orkester iz ZDA in še kaj bi se našlo, a posebno mesto v mojem srcu zasedajo dobrodelne prireditve: Pod piranskim angelom, Drevo življenja, Za varno hišo ...

Da ne bom omenjala le direktoric, se spodobi, da omenim še svojega zadnjega direktorja v Avditoriju – Patrika Grebla, ki smo mu sodelavci ob njegovi poroki pred občinsko zgradbo v Piranu pripravili sprejem s pravim solnim tušem, in mislim, da mu je, prav tako kot meni, sol prinesla srečo.

Sedaj sem organizatorica dogodkov v LifeClassu in še vedno z veseljem sodelujem z nekdanjimi pa tudi novimi sodelavci v Avditoriju Portorož. S hvaležnostjo se spominjam vseh dobrih besed in dejanj, predvsem pa srčnosti zaposlenih v Avditoriju, ki skrbijo, da ta "kulturna barka" tudi v današnjih razburkanih časih pluje naprej, z največjim veseljem pa se spomnim naših sestankov v "garaži", kjer smo ob pici in pivu reševali svet in Avditorij ...

Iskrene čestitke vsem zaposlenim v Avditoriju, brez vas ta ustanova ne bi imela ne duše ne prihodnosti!

(op. uredništva: prispevek je pregledala in dopolnila Jana Kandare, nekdanja piarovka Avditorija)

Otrokom je poletje popestril festival Zrno soli

Piše · Janez Mužič

Piran postaja center otroške kreativnosti

Kar dobre tri tedne, od 2. do 28. julija, je piranske ulice in trge, še zlasti pa Trg 1. maja, pestril radosten otroški živ žav. Mesto je namreč gostilo Festival otroške ustvarjalnosti in živahnic Zrno soli Piran 2012, s katerim so nadgradili lanski prvi festivala otroškega filma. Letos so filmu dodali še gledališče, lutke in glasbo, na vseh teh področjih pa so se otroci in mladostniki vedno udeleževali številnih predstav, projekcij, delavnic in koncertov ter so bili seveda na teh področjih tudi predvsem ustvarjalni. "Če se bo kateri od okoli 500 otrok, ki so ustvarjali z nami, kdaj odločil postati glasbenik, lutkar, igralec ali kaj podobnega, smo dosegli vse," je bil ob zaključku festivala zadovoljen njegov direktor Matjaž Javšnik, ki je dodal, da je zelo zadovoljen in obenem ponosen, da je bilo dogajanje deležno tako

velikega odziva. "Občutek imam, da so Pirančani vzeli ta festival za svojega," je dejal in se še posebej zahvalil za sodelovanje piranski občini.

Piranski in drugi otroci so zlasti množično obiskali sklepno prireditev, ki je bila na Trgu 1. maja, na kateri so premierno prikazali kratek otroški film Super Tonja, ki je nastal v okviru filmske delavnice. Scenarij zanj je pripravil Javšnik, ekipo mladih igralcev je vodila mentorica Maja Pretner, vlogo piranske super junakinje Tonje, ki rešuje mesto pred zlikovci, pa je odigrala Tonja Senčar. Po ogledu filma so podelili nagrade žirije, sestavljene iz otrok med 5. in 12. letom starosti, za najboljši od na večernih projekcijah prikazan otroški film. Nagrade Zrno soli so izdelali v steklarni Rogaška Slatina, dobil pa jo je film Loti in skrivnost mesečevega kamna. Da

gre za resen festival je potrdil celo igralec Branko Durič - Duro, ki je osebno izročil nagrado ustvarjalcem tega filma.

Za naj dogodek festivala so izbrali Bilbijino glasbeno delavnico, na kateri je nastala tudi himna festivala, ki so jo zapeli pred vsakim večernim dogodkom festivala. To nagrado je izročil

župan Bossman, ki je že pred zaključkom festivala sprejel mlade ustvarjalce filma Super Tonja in jim izročil spominska darila. Ob tej priložnosti župan ni skrival veselja in zadovoljstva nad festivalom in je poudaril, da moramo dati mladim možnost, da ustvarjajo ter so tako uspešni. "To je prava zgodba za Piran," je dejal.

Na festivalu je ustvarjalo kar okoli 500 otrok.

Pogovor z Matjažem Javšnikom

Piše in foto · Nataša Cvišič

Mesec ustvarjalnosti s festivalom Zrno soli

Festival Zrno soli je otrokom in mladostnikom v Piranu ves mesec julij ponujal aktivno preživljanje počitnic. Lanskoletni nekajdnevni Festival otroškega filma so letos nadgradili tako časovno kot vsebinsko, in ker je požel veliko zanimanja, organizatorji že kujejo načrte za prihodnje leto.

Festival otroške ustvarjalnosti in živahnic je potekal na Tartinijevem trgu in Trgu 1. maja, razdeljen pa je bil na štiri sklope: gledališče, lutke, glasbo in film. Vsak sklop so sestavljale predstave, projekcije, delavnice, koncert in podelitev nagrad. Med njimi so posebej izpostavili sklop film, saj so mu za razliko od ostalih, ki so trajali sedem dni, namenili kar tri tedne, vrhunec pa je doživel na zaključni slovesnosti s premiero desetminutnega filma "Super Tonja", ki je nastal na samem festivalu.

O festivalu smo se pogovarjali z njegovim direktorjem, gospodom Matjažem Javšnikom.

Letošnji festival Zrno soli je nadgradnja lanskoletnega Festivala otroškega filma. Nekajdnevno dogajanje ste razširili na ves mesec. Se je porodilo toliko novih idej ali ste morda

tudi vi ugotovili, da si je na morju treba vzeti več časa za zabavo?

Časa za zabavo sploh ni bilo. V preveč stvari sem vpet kot organizator, koordinator, potem sem imel še gledališko delavnico, zraven sem pri filmski delavnici, od scenarija do končne izvedbe, montaže, in v soboto bo tudi projekcija. Po prvih občutkih, glede na količino posnetega materiala, mislim, da smo naredili kar za okoli dvanajst minut filma. Ne, čisto enostavno, lansko leto je bil samo filmski festival, ki je zelo draga stvar, ker so to filmi in risanke, ki so namenjene najmlajšim, kar pomeni, da jih moraš ali podnasloviti ali sinhronizirati. In to je blazno draga stvar. Tukaj sta nam priskočila na pomoč Fivia in Cenex, oziroma njuna lastnika Janko Čretnik in njegova žena. Pripravila sta program, ki je še bil na razpolago, in se odrekla avtorskim pravicam, skratka vsem plačilom, tako da smo lahko z denarjem, ki je ostal, izpeljali vse to. Nekaj sicer moraš dati produkcijskim hišam, ampak onadva kot lastnika licence, sta se svojemu delu odrekla, kar je približno polovica

Matjaž Javšnik, direktor festivala Zrno soli.

tega denarja, občina je prispevala približno tretjino, ostalo pa smo pokrili s sponzorji.

Kako so festival sprejeli domačini in lokalna skupnost?

Lokalna skupnost se je zelo lepo odzvala. Jaz sem tu že dolgo časa in sem že marsikaj počel, tako da me že toliko poznajo, da približno vedo, kaj bom pripravil,

in mi zaupajo in so pripravljeni pomagati. Recimo za hrano ... ti lokalčki tukaj, vsak je nekaj prispeval in zdaj lahko fantom, ki pomagajo, in vsem nastopajočim ponudimo kosilo in večerjo. To je fajn, ker tudi oni čutijo, da so med lokalnim prebivalstvom dobro sprejeti, in ta glas se širi. Pa tudi zelo pomaga, če nimaš dovolj denarja, da ti kdo da popust.

Festival je namenjen otrokom in mladostnikom, dogaja pa se v času počitnic. Ima potemtaka tudi vzgojno-izobraževalno vlogo oziroma kakšen je njegov namen?

Absolutno. Problem Pirana namreč vidim v tem, da se vsi na prvi pogled zaljubijo vanj, ampak večina jih pride v glavni sezoni, takrat, ko se socialno ozadje izgubi. Ko pa naval turizma izgine, se soočiš s težkimi pogoji, in ko sem gledal te otroke po ulicah, sem razmišljal, da jim je treba nekaj ponuditi. Pa tudi sicer na vseh festivalih, ki jih organiziram, vzporedno peljem delavnice, ker se mi zdi, da če je festival sam sebi namen, je to premalo. Treba je vzgajati, izobraževati in s tem kupovati nov kader. To pomeni, da če ti uspe nekoga od te mularije tako motivirati, da ga to potegne, in če bo nekoč v življenju nekdo izmed njih lutkar, filmar, glasbenik ali kaj drugega zaradi teh delavnic, smo naredili vse in je ta denar stokrat povrnjen. Poleg tega pa bomo lahko nekoč gostili lokalnega artista, kar je zelo pomembno. Enostavno se mi zdi, da imamo zadnji čas, da otroke vzgojimo, in če jim daš stvari, ki so res dobre, otroci to prepoznajo.

Poudarek je na interaktivnih delavnicah, kjer lahko udeleženci aktivno sodelujejo. Odkrijete med njimi tudi kakšne talente?

Absolutno, zelo veliko jih je. Sploh med tistimi iz najnižjih socialnih slojev, kar je zanimivo. Ker pač rastejo na ulici in so z vsemi žvabami namazani. Mislim, da je v Piranu res neki potencial, pa tudi ... Piran je samo po sebi mesto umetnosti, ker arhitektura, klima, razgibanost ulic, trgov ... vse dela v prid umetnosti.

Ste zadovoljni z odzivom, je bilo zanimanje zanj veliko?

Zanimanje je ogromno. Odzivi, tako ta malih kot njihovih staršev, dedkov, babic, so res fenomenalni. Zelo smo zadovoljni, res smo veseli, pa še vreme nam služi, kar je blazno fajn. Sicer imamo tri rezervne lokacije, ena je stari Epicenter, druga je Georgios, kjer nam je gospod Zorko prišel prijazno nasproti, in pa seveda Avditorij kot soorganizator festivala, ki nam je ponudil gledališče.

Festival je razdeljen na štiri sklope, gledališče, lutkam in glasbi ste namenili po en teden, filmu pa kar tri. Kako to?

V bistvu je filmu namenjen cel mesec, ampak prvi teden, ko smo imeli gledališče

delavnice, sem še iskal "ta prave" za film, tako na skrivaj (smeh). Sicer je film področje, ki združuje vse zvrsti umetnosti, ker v njem najdeš res vse, pa mularijo to najbolj zanima. Okrog filma je pač neka fama ... Meni je recimo smešno, da tisti ljudje, ki so najbolj bogati, ne spoštujejo nobenega umetnika, če pa rečeš, da delaš v filmu, te pa skorajda po rokah nosijo. Pri filmu je dobro tudi to, da jim res lahko daš funkcije. Ker ga oni čisto sami delajo, mi smo prometeniki, mi jih usmerjamo, brskamo po njih, in ko nekaj dobrega najdemo, jih vzbudimo, ko gredo v napačno smer, pa jih preusmerimo.

Eden od vrhuncev dogajanja je tudi projekcija desetminutnega filma, ki je nastal na festivalu. Kako je potekalo snemanje, kdo so igralci, režiser, kakšna je tema?

Šli smo po fazah, od ideje, nato smo se dogovorili, kaj je zgodba, kaj želimo videti v filmu, otroci imajo pač radi malo grozljivega, napetega, zato smo naredili eno tako komedijo s primesmi trilerja in akcijskega filma. Glavni junak je Super Tonja, to je punca z nadnaravnimi močmi, ki jo, medtem ko bere Piko Nogavičko, udari strela, njej seveda ni nič, razen da prevzame nadnaravne moči Pike Nogavičke. Potem starejši Pirančani maltretirajo mlajše, ti se pritožijo Tonji, da to uredi, in potem ta mali maltretirajo ta velike. Igralci so otroci in malo starejši, poleg pa so mentorji, za montažo je Sarah Henigman, za režijo sem vzel Majo Prettner, za kameru Michala Baumberka, češkega režiserja, jaz sem delal scenarij, pa pri vsem ostalem sem pomagal. Potem sem šel malo računat ... kadre, lokacije in vse skupaj ... tak film bi v bistvu stal toliko, kot stane celoten festival, če bi ga delali v neki produkciji, recimo televizijski.

Zakaj ste za filmski festival izbrali ravno Piran?

Piran že sam po sebi deluje kot filmska

kulisa, energija je dobra, ne vem ... kar sam te nagovarja in vabi Fotogeničen je in človek se vpraša, zakaj ne bi tega izkoristil. Pa rad ga imam, večino leta ga pogrešam.

V Piranu je nastalo veliko filmov, zato se že nekaj časa govori, da bi moral dobiti svoj filmski muzej. Kaj pravite o tem?

To je absolutna norija, da do tega še ni prišlo. Tudi to, da je Viba film propadel, je katastrofa, pa to, da ima tu Čap grob, pa ga ljudje zelo slabo obiskujejo. To so velike krivice, ki jih je v tem mestu treba popraviti. Ne smemo pustiti stvari ljudem, ki sedijo v pisarnah, ker bodo uničili še tisto, kar je ostalo, treba je zraven spustiti ljudi, ki imajo mednarodne reference, mednarodna poznanstva in potem lahko v Piran pripeljemo vse, kar želimo. In najlepše je, da tem ljudem sploh ni treba plačati, da pridejo, ker so vsi zaljubljeni v Piran.

Načrti za prihodnje leto? Morda razširitev festivala na celo poletje?

Da, jaz sem imel tak načrt, ampak se žal ne bo izšel, tako da ... če bo ostal v taki obliki, bo čisto v redu. Edino, kar bi si želel narediti, je to, da bi .... to je bila včasih Beneška republika, vsak otok, na katerega so stopili Benečani, je postal njihova republika. Želim si, da to ne bi bila otoška, ampak otroška republika. Trg 1. maja bi bil osvobodeno ozemlje, vstop nanj pa bi bil mogoč s potnim listom, samo za mlajše od štirinajst let. Otroci bi prevzeli mesto z gusarji, na otvoritvi bi župana peljali na konec pomola, ga vrgli v morje in prevzeli oblast, zadnji dan pa bi župan njih preganl v morje in prevzel oblast nazaj. Malo domišljije ... (smeh). Ne, zdi se mi, da se festival razvija v pravi smeri, letos smo sicer začeli precej pozno, ker smo čakali na proračun, zato si za drugo leto želim, da bi bile stvari znane prej, da bi lahko še bolj stopili v stik s šolami, vrtci in podobno. Tako da ... če ne bo neke hude svetovne krize, festival bo.

Piranski gasilci na Jadranskih igrah 2012

Slovenijo bo v mednarodnem finalu zastopala Piranska ekipa

9. septembra se bo v Biogradu na Moru na Hrvaškem, z neposrednim prenosom na HRT, odvil mednarodni finale Jadranskih iger 2012, ki potekajo že vse poletje. Tokrat so se organizatorji odločili, da na priredijo mednarodni finale. Slovenijo bo zastopala piranska ekipa, ki jo sestavljajo Peter Ventin, Robert Ventin, Emanuel Letica, Neža Vozel in Urška Bukovšek. Župan Peter Bossman je izrazil zadovoljstvo nad tem, da bo Slovenijo zastopal ravno Piran, saj je "Ob-

čina Piran od samega začetka, ko so nam prišli predstaviti idejo, prepoznala vrednost Jadranskih iger tako za našo regijo kot za vso Slovenijo. Zato smo zelo ponosni, da bo ravno Piran prvo mesto, iz katerega bo sodelovalo največ tekmovalcev v slovenski ekipi. Verjamemo, da bomo tudi v prihodnje del Jadranskih iger, in želimo si sodelovati tudi kot gostitelji tekmovanja." Piran bodo na pobudo župana zastopale članice in člani Prostovoljnega gasilskega društva Piran.

Pol tisočletja romarske tradicije

Píše in foto · Nataša Cvišič

Kar nas povezuje, je močnejše od tistega, kar nas razdvaja

Na predvečer katoliškega praznika Marijinega vnebovzeta je bilo v Strunjanu še posebej slovesno. S tradicionalno procesijo so namreč obeležili dvojni jubilej, 500-letnico Marijinega prikazanja in 100-letnico kronanja Marijine podobe.

Praznovanje se je pričelo že v nedeljo, 12. avgusta, ko so prvič po stotih letih iz Strunjana v Piran z barkami prenesli originalno sliko Marijinega prikazanja, ki jo je pred petsto leti ustvaril slikar Francesco Valerio, v torek, 14. avgusta, pa so s procesijo iz Pirana v Strunjan sliko vrnili v domačo cerkev. Več sto glava množica, ki jo je vodil koprski škof Jurij Bizjak, je ob 17. uri krenila iz cerkve sv. Jurija v Piranu in pospremila

dragoceno sliko do pristanišča. Romarji so se nato vkrcali na barke in odpluli v Strunjan, kjer jih je pričakala še večja množica ljudi. Slovesno mašo pred cerkvijo Marijinega prikazanja je ob somaševanju škofov in duhovnikov daroval ljubljanski nadškof, metropolit Anton stres, tako kot pred sto leti, ko sta tržaško-koprski škof Andrej Karlin in takratni ljubljanski nadškof Anton Bonaventura Jeglič kronala Marijino podobo. Po maši so romarji v tradicionalni procesiji z lučkami krenili še do strunjanskega križa, kjer so se z molitvijo spomnili ribičev in pomorščakov.

Piranski župnik Zorko Bajc, ki je skupaj s strunjanskim patrom Nikom Žvokljem pred sedmimi

leti obudil procesije, potem ko je bila tradicija po drugi svetovni vojni prekinjena, je z obiskom zadovoljen: "Pred cerkvijo Marijinega prikazanja se je zbralo nekaj tisoč ljudi, po morju pa je od Pirana do Strunjana plulo največje

število bark po osamosvojitvi."

Zgodovina nas uči, da prav v nemirnih in negotovih časih ljudje najhitreje najdejo pot drug do drugega, zato ne preseneča, da se je letošnje procesije udeležilo na tisoče ljudi.

Mediterranean
RESTAURANT À LA CARTE

LIFECCLASS
HOTELS & SPA
PORTOROŽ / PORTOROSE

Stefano Cosattini, član Italijanske zveze kuharjev (FIC), vas vabi na edinstveno kulinarično razvajanje z vrhunskim degustacijskim menijem. Cena menija je 45 € po osebi.

Informacije in rezervacije: 05 692 10 20

Porano, Italija in Mangalija, Romunija

Občina Piran ima dve novi bratski občini

V začetku junija sta romunsko mesto Mangalija in Piran podpisala listino o povezovanju mest. Piransko delegacijo je vodil župan Peter Bossman, prisotni so bili tudi predstavniki Aerodroma Portorož, tehnološkega sklada in turističnega združenja Portorož ter nekateri gospodarstveniki. Pobratenje mest je za Mangalijo velik izziv in priložnost za aktivnejše sodelovanje v mednarodnih projektih. Piran bo romunski občini omogočil pridobitev informacij in predstavitev dobrih praks iz Slovenije – projekte s področja turizma in projekte kohezijskega sklada EU. Župan Mangalije je izpostavil veliko zanimanje za uspešno uresničene projekte s področja turizma in poudaril, da je treba skupaj razviti programe za ohranjanje in oživljanje kulturne dediščine ter zagotoviti njeno strokovno valorizacijo za potrebe turističnega razvoja, ki lokalnemu prebivalstvu nudijo največ možnosti za vključevanje

v to gospodarsko panogo in sodelovanje pri trajnostnem razvoju regije. Trenutno potekajo pogovori za direktno letalsko povezavo od Portoroža do Bukarešte ali pristaniškega mesta Constanta.

Konec julija pa je v italijanskem mestu Porano, mali občini v osrčju Umbrije, potekala slovesnost ob pobratenu občini Piran in Porano. Občina Piran je bila kot partner v pobratenu izbrana na željo Susanne Tamaro, mednarodno uveljavljene italijanske pisateljice, katere so starši po rodu iz Pirana, tako da je pobratenuje pomembno tudi s kulturnega vidika.

Župana sta se s podpisom slovesne zaprisege zavezala, da bosta ohranjala vezi med občinama s ciljem spodbujanja dialoga, izmenjave izkušenj ter izvajanja vseh skupnih aktivnosti, ki lahko prispevajo k medsebojnemu izboljšanju na vseh področjih, in spodbujala ter podpirala izmenjave med prebivalci obeh občin. Tako sta že na podpisu zaprisege župana Petra Bossmana spremljali dve društvi iz občine Piran, in sicer Turistično društvo Taperin iz Sečovelj in društvo Faros. Po podpisu zaprisege sta obe društvi županu občine Porano predali darila, ki predstavljata naš kraj. Župan občine Porano Giorgio Cocco in župan občine Piran Peter Bossman sta po podpisu zaprisege izrazila zadovoljstvo, saj med občinama obstaja veliko podobnosti, ki bodo podlaga za nadaljnje sodelovanje med občinama in njunimi občani.

Vtisi članov društva Faros in TD Taperin:

Ob podpisu listine pobratenuja obeh občin smo prisotne navdušili predvsem z našimi oblačili. Županu občine Porano smo podarili grb občine Piran, izdelan iz idrijske čipke, ki ga je sklekjalja ga. Marica Strel, naša članica in mentorica klekljarskega krožka v našem društvu. Podarili smo tudi knjigo Slovenija v italijanščini. Ker je župan Porana povedal, da se bo poskušal naučiti tudi našega jezika, smo mu v pomoč podarili zbornik, ki je bil izdan ob 10. obletnici našega društva. Ob prijetnem druženju je nastala tudi krajša rima:

*Partimmo da Pirano,
giungemmo a Porano,
contenti e felici
trovammo nuovi amici.*

Domov smo se vrnili polni vtisov, obogateni z novimi spoznanji. Upam si trditi, da smo si, čeprav v kratkem času, pridobili nove prijatelje, s katerimi se bomo še večkrat srečali, če prej ne, naslednje leto, ko nam bodo vrnili obisk. Hvala tudi Občini Piran, da nam je vse to omogočila.

Jelka Pečar, Faros

Počaščeni smo, da smo lahko sodelovali pri tem prijetnem dogodku. Spoznali smo prijazne gostitelje in njihov kraj in z veseljem smo na svoj način predstavili delček lepote našega kraja in posebnosti, kot so soline. Županu Porana smo podarili košaro, ki je vsebovala različno sol iz sečoveljskih solin, izdelke s soljo, kot so čokolada, različna mila, kopeli, dve knjigi o solinah v italijanskem jeziku, izdelke članic društva in podmladka iz gline in lesa (solinarka, taperini, samokolnica, gavero, spominki), vino iz kleti Mahnič ter različne promocijske materiale našega društva in območja občine Piran, predvsem podeželja. Sol in izdelke iz soli so prispevale Soline, Pridelava soli, d.o.o. Ponosni smo na svoj podmladek v društvu, ki odlično opravlja tudi vlogo promotorja domačega kraja.

Mirela Flego, TD Taperin

PORTOROŽ PORTOROSE
PIRAN PIRANO
www.portoroz.si

Predstavite svojo ponudbo na najbolj obiskanem turističnem portalu Slovenske Istre.

Sanacija svetilnika na Punti v Piranu

Prebudili bomo "spečo Trnuljčico"

Svetilnik na Punti v Piranu je zaradi svoje lege podvržen specifičnim vremenskim vplivom močnim vetrovom s slanim pršjem in butanjem vetrov kar skozi leta pušča vidne sledove.

Pred časom je Pirančanka Tončka Senčar podala pobudo, da se svetilnik na Punti obnovi in odpre za obiskovalce. Na občini smo njenim predlogom z veseljem prisluhnili in se lotili nujnih vzdrževanih del. Pobudi so se s svojimi idejami pridružila še nekatera ostala društva in občina Piran se je zato odločila, da v letošnjem letu izvede nujne investicijsko vzdrževalne posege, katerih namen je predvsem zaščita zunanjosti tako rotunde kot objekta svetilnika pred propadanjem in s tem ohranitev za kasnejše rodove.

Na podlagi konservatorsko restavratorskega programa se skladno s pogoji in soglasjem Zavoda za varovanje kulturne dediščine Piran izvaja sanacija kamnite rotunde na katero je postavljen objekt svetilnika. Izvedeno je bilo čiščenje rastlinja in umazanij s paro ter sanacija razpok. Vrh rotunde je zaključen s kamnitim coklom, ki je na več mestih od-

lomljen in razpokan zato je bila nujna njegova ponovna pritrditev, domodelacija oziroma zamenjava posameznih kosov. Vrhnji plato na rotundi iz različnih cementnih tlakov je bil na več razpokan in razslojen ter ni več služil funkciji odvajanja padavinskih voda iz območja platoja zato ga bo v sklopu nujnih del potrebno sanirati v taki meri, da bo ponovno prevzel svojo funkcijo. Prav tako je zob časa in agresivno okolje močno poškodovalo s kamnitimi skrljami pokrito streha kletnega prizidka zato jo restavratorji pazljivo sanirajo. Poleg posegov na kamnu pa dela zajemajo tudi sanacijo lesenih elementov, ki zapirajo objekt svetilnika. Vsa vrata bodo restavrirana oziroma rekonstruirana po vzoru obstoječih.

Restavratorska dela so zaupana za to specializiranemu podjetju CRMA d.o.o. iz Ilirske Bistrice, po vodstvu Alex Batista, mag. umet.ak.rest. pod nadzorom g. Jureta Bernika iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine Piran.

Čut za ohranjanje kulturnega spomenika so pokazali tudi v društvu Anbot, ki so se bodo skupaj s študenti mednarodne

Razgledna ploščad piranskega svetilnika bo prvič odprta za javnost.

poletne šole na Turistici in člani društva Meščani Pirana pridružil pri sanaciji oken in polken. Društvo Anbot je zadnjo soboto v juliju v sklopu tradicionalnega Sejema starin, pričelo s študijskim krožkom "Svetilnik", kjer so pod strokovnim mentorstvom restavratorja Alexa Batista na Tartinijevem trgu v Piranu prikazali sanacijo starih "škur" oziroma polken iz objekta Svetilnik na Punti. Investitor Občina Piran je tako skupaj z društvom Anbot, strokovnjaki restavratorji pod

budnim očesom Zavoda za varstvo kulturne dediščine Piran, na praktičnem primeru predstavila vzdrževalna dela, saj želimo vzbuditi meščanom in obiskovalcem skrb za ohranitev kulturne dediščine v Piranu. Prostovoljci pa so se konec aprila angažirali tako pri čistilni akciji čiščenja notranjosti in okolice objekta.

Nujna vzdrževalna dela, s katerimi smo zaščitili zunanost svetilnika so zaključena, zunanja razgledna ploščad pa bo kmalu odprta za obiskovalce.

Igralniška destinacija s stoletno tradicijo

Foto · Elvis Padoin

Otvoritev prenovljenega Grand Casinoja Portorož

Portoroška igralnica se ponša z najdaljšo tradicijo igralništva na Slovenskem. Njeni začetki segajo v leto 1913, ko je bila v Villi San Lorenzo, na mestu, kjer danes stoji Grand Hotel Metropol, ustanovljena igralnica. Igralnica je že tedaj predstavljala središče večernega dogajanja v Portorožu s prirejanjem plesnih zabav, športnih srečanj in drugih družabnih dogodkov. V petek, 3. avgusta 2012, je potekala otvoritev prenovljenega Casinoja Portorož. Ta dogodek predstavlja novo obdobje z novo igral-

niško ponudbo in novo podobo. Otvoritve se je udeležil tudi župan Občine Piran Peter Bosman, ki je od samega začetka, ko so nastopile težave v družbi, tvorno sodeloval v vseh razgovorih v iskanju možnih rešitev za ohranitev in razvoj panoge igralništva. Kot je dejal v nagovoru: "Nikoli nismo odstopili od iskanja možnih rešitev in ostale lastnike družbe smo javno pozvali, da poiščejo nove rešitve. Namreč, če bo sanacija uspešna, bodo tudi nove zaposlitve."

Kino pod zvezdami v Piranu

Piše in foto · Nataša Cvišič

Po dvajsetih letih prvič na velikem platnu

Otvoritev letošnjega Kina pod zvezdami v Piranu je sijajno uspela. Okrog 180 obiskovalcev si je v sredo, 4. julija, v varnem zavetju zvonika cerkve sv. Jurija ogledalo slovenski film Zrakoplov, ki je bil premierno predvajan na velikem platnu.

Vsekakor je bilo posebno doživetje spremljati prizore, ki so bili posneti prav na vrtu, kjer smo si jih ogledali, se potopiti v preteklost Pirana, skozi katero nas film popelje, in ugotavljati, da se je pravzaprav zelo malo stvari spremenilo. Še v zgodbi, v kateri imajo vse niti v rokah župan, župnik, poštar in gostilničar, je bilo mogoče najti kar nekaj podobnosti, ki so gledalce spravljale v smeh.

Tudi Jurij Pervanje, režiser filma, se je z veseljem odzval povabilu, da se vrne na kraj, kjer se je pred dvajsetimi leti mudil s filmsko ekipo, in z nami delil spomine. V pogovoru pred projekcijo, ki ga je vodila Vlasta Cah Žerovnik, nam je zaupal, da je bil film predvajan le enkrat na televi-

zijskih zaslonih in na nekem špan-skem filmskem festivalu, od koder se edina kopija žal ni več vrnila. Še sreča, da je en izvod v digitalni obliki skrbno hranil, kot da bi vedel, da se bo lepega dne kdo le spomnil nanj. Priljubljeni piranski župnik Zorko Bajc je namreč ob prvem srečanju z vrtom ob cerkvi sv. Jurija prepoznal prizorišče iz filma, ki si ga je leta poprej ogledal na televiziji, in si zadal nalogo, da ga pripelje domov. Njegova vztrajnost je končno obrodila sadove in Zrakoplov je varno pristal na svojem piranskem "otoku".

Obiskovalci so si poleg filma lahko ogledali tudi dve umetniški instalaciji piranskega slikarja Marka Jezernika, ki je prav za Kino pod zvezdami ustvaril VIP-ložo princa Alberta in zabaven Vodnjak želja. S prvo je empirično potrdil tezo, da VIP-lože kulturnih prireditev navadno ostanejo prazne, druga pa je pokazala, da ljudje radi volje prostovoljno prispevajo nekaj finančnih sredstev ekipi zanesenjakov, ki se je kljub

negotovim ekonomskim kazalcem odločila dokazati, da je lahko dobro obiskan tudi kino v starem mestnem jedru, čeprav ne premore parkirnih mest in trgovskih lokalov. Posamezniki iz Društva meščanov mesta Piran in Pastoralno kulturnega centra Georgios so namreč, potem ko je že kazalo, da bo letošnje poletje minilo brez filmskih večerov pod zvezdami, s prostovoljnim delom, vztrajnostjo in dobro voljo ter seveda ob pomoči generalnega sponzorja Marine Portorož in lokalnih podjetij

sestavili pester program za ljubitelje filma, ki si kdaj zaželejo še kaj več od običajne hollywoodske produkcije.

Prisotne je v kratkem uvodnem nagovoru pozdravil tudi Sebastjan Selan, direktor Marine Portorož, ki je poudaril pomen sodelovanja gospodarstva z lokalno skupnostjo in izrazil svojo podporo iniciativam, ki popestrijo kulturno dogajanje v občini.

Filmski večeri so bili na sporedu vsako sredo do konca avgusta, ogled vseh pa je bil brezplačen.

Brezplačni ogledi muzejskih zbirk

Pomorski muzej Piran bo razveselil preko 560 otrok iz socialno ogroženih družin

Pomorski muzej Piran in Mladinsko zdravilišče in letovišče Debeli Rtič sta v letu 2009 ob podpori donatorjev za skupine otrok iz socialno ogroženih okolij uspešno izvajali akcijo brezplačnih ogledov muzejskih zbirk. Zaradi pozitivnih izkušenj so se ponovno odločili za izvedbo tovrstnega pedagoškega programa in njegovo vsebinsko razširitev in nadgradnjo. V sodelovanju z Župniščem Portorož, Slovensko Karitas in Društvom prijateljev otrok MAVRICA, ki organizirajo letovanje otrok iz socialno ogroženih okolij počitnice imenovane Biseri, Pomorski muzej Piran letos izvaja tovrsten pedagoški program prvič.

Skupaj s partnerji predvide-

vajo, da bo v akcijo letos skupno vključenih okoli 400 otrok različnih starostnih skupin iz Mladinskega letovišča in zdravilišča Debeli Rtič in okoli 160 otrok iz Slovenske Karitas. Pedagoški program je potekal od 31.7.2012 do 16.8.2012.

Pomorski muzej Piran tokrat omogoča brezplačen ogled zbirke Razvoj tradicionalnega ladjedstva in Razvoj vodnih športov v skladišču soli Monfort. Pomorski muzej sodeluje v projektu z akronimom "Openmuseums", ki ga sofinancira Evropska Unija, program Slovenija – Italija 2007-13. Projekt, med ostalimi številnimi aktivnostmi, predvideva tudi vzpostavitev pedagoškega centra in izvajanje petih pedagoških de-

lavnic za otroke, s katerimi se želi muzej približati mladostnikom ter jim ponuditi izkušnjo, drugačno od zgolj običajnega obiska muzeja. V sklopu omenjenega projekta bodo ogledi muzejskih vsebin nadgrajeni s tematskimi pedagoškimi delavnicami. S sredstvi omenjenega projekta Evropske Unije je muzej namensko zaposlil kustosa-pedagoga.

V sodelovanju z javnim zavodom Obalne galerije Piran pa je muzej pripravil za mlade obiskovalce likovne delavnice za vse starostne skupine (in brezplačen ogled konceptualne razstave Yoko-Lennon-Tito).

V akcijo so se s svojim strokovnim znanjem vključili tudi Fakulteta za pomorstvo in pro-

met Portorož, Jadralska zveza Slovenije ter mladi modelarji iz modelarskega kluba Piran, ki zbirko o razvoju vodnih športov povezujejo s praktičnimi osnove o jadranju z modeli športnih jadrnic.

Ker prevozi otrok iz Debelega rtiča niso upravičeni strošek na projektu "Openmuseums" smo prosili za pomoč, da bi lahko iz donatorskih virov plačali prevoze mladih udeležencev. Zahvala gre Občini Piran, Lions klubu Koper Obala, Lions klubu Ljubljana Tivoli, Leo klubu Koper – Capodistria in Mednarodni pomorski agenciji Capris, ki so skupaj zbrali potrebna sredstva za prevoz otrok v višini 3.500 EUR.

Nova vas v znamenju česna

Piše · Janez Mužič

Še en praznik, ki bogati turistično podobo Istre

Istra je sredi julija dobila nov izviren etnološki praznik, ki s svojimi običaji, pridelki, kulinariko in predvsem gostoljubnostjo približuje Novo vas ter piransko zaledje svetu in hkrati bogati turistično podobo Istre. V sodelovanju z domačo krajevno skupnostjo in Turističnim združenjem Portorož so si namreč omislili Praznik vina in česna. Manj znano je, da je slednji v tisočletni preteklosti vasi in okoliških zaselkov odigral nadvse pomembno vlogo in domačini vedo povedati, da so z izkupičkom od njegove prodaje v treh cesarstvih v vasi zgradili marsikaj, med drugim leta 1896 tudi cerkveni zvonik.

"Nova vas je od nekdaj znana po istrskem česnu, žal pa ga je zadnja desetletja vdor česna od drugod po supermarketih odrinil stran, a sedaj ponovno postaja najboljši na svetu. Ima zdravilne učinke, lepo rdečo kožico, izvrstno aromatiko in zelo bogat, intenziven okus. Sicer pa istrska kuhinja tako ali tako temelji na jedeh, v katerih ne sme manjkati česen. V sodobnem času imamo trend

vračanja domačih sestavin v kulinariko in tudi z našim novim praznikom se z istrskim česnom tradicija vrača v naše domove in se nadaljuje," je povedala Ingrid Mahnič, vodja projekta in predsednica društva vinogradnikov slovenske Istre.

Nad dogajanjem je bil navdušen tudi župan Peter Bosman, ki je dejal, da z njim občina nadaljuje svoja prizadevanja za promocijo piranskega zaledja, in poudaril: "Posebej me veseli, da so v priprave in samo praznovanje vpete domačinke in domačini s svojimi

izdelki, saj imajo veliko za pokazati. Želim si, da povezanost negujete tudi v času do naslednjega praznika vina in česna, Občina Piran pa si bo še naprej prizadevala za večjo vpetost našega zaledja v turistično ponudbo."

Vaščani so pripravili bogat program in ves vikend so se obiskovalci lahko podajali po vasi ter v 17 kmetijah z odprtimi vrati za domačo mizo okusili domače vino in domače jedi s česnom po starih izvirnih receptih, ki so jih pripravile domačinke. Ponujali so česnov kruh, česno-

vo juho, česnovo omako za k mesu, peskov štrudelj, fritaljo iz peskov ..., pa tudi v drugih jedeh česna ni manjkalo. Spremljevalni program je ponujal veliko obujanja starih običajev, zabave, poučnih aktivnosti in predvsem druženja, tako po domače. Zaplesalo se je v šoli istrskih plesov, na ogled je bila fotografska razstava, otroci so imeli delavnice, potekali so vodeni ogledi vasi in ne nazadnje je tudi župnik Boris Čubanov poskrbel za lepo presenečenje. Prvič po 120 letih je namreč opravil mašo v staroslovan-skem jeziku.

Vaščane je ob pestrem dogajanju in njihovi prizadevnosti predsednik Turističnega združenja Portorož med drugim pozdravil s pohvalo, da je njihova sloga uspeh za nadaljevanje, župan pa je kot zdravnik in tudi osebno navdušen nad istrskim česnom dejal: "Česen je zelo zdrav, je okusen, je izvrstno razkužilo za prebavila." In kako se po njegovem mnenju izognemo neprijetnemu zadahu: "S kozarcem dobrega vina, seveda," nam je zaupal.

Poziv lokalne skupnosti Občine Piran

Družbeno koristno delo v lokalni skupnosti

Občina Piran želi razširiti mrežo izvajalskih organizacij za opravljanje nalog v splošno korist oziroma v korist občine, zato ob tej priložnosti pozivamo ustanove in druge organizacije v lokalni skupnosti, da se vključijo v mrežo izvajalskih organizacij.

Možnost nadomestitve zaporne ali denarne kazni z delom v korist humanitarnih organizacij ali lokalne skupnosti je v zgodovini in svetu znana že dalj časa. Institut splošno koristno delo se je v Sloveniji pričel izvajati leta 2005. Takrat so se prvič na državni ravni zadeve sistemsko uredile in vzpostavljene so bili pogoji za izvajanje dela v splošno korist kot nadome-

stilo plačila globe, zaporne kazni ali odložitev kazenskega pregona s strani tožilstva. Sprva je bilo tega le nekaj primerov, s postopnim urejanjem pogojev pa možnosti iz leta v leto naraščajo, tako da je danes v Sloveniji že več tisoč primerov opravljanja tovrstnega dela. Od aprila leta 2005 v Centrih za socialno delo v RS Sloveniji (Koper, Nova Gorica, Kočevje, Ljubljana, Domžale, Škofja Loka, Novo mesto, Krško, Celje, Slovenj Gradec, Maribor, Murska Sobota) deluje 12 regijskih koordinatorjev, ki so v praksi postavili temelje delovanja tega instituta. Center za socialno delo Koper izvaja naloge regijske koordinacije nadome-

stnih kazni in drugih ukrepov v splošno korist, za področje obalno-kraške regije, občine Ilirska Bistrica, Izola, Koper, Piran, Postojna in Sežana.

Nadomestna kazen pomeni opravljanje nalog (dela) v korist lokalnih skupnosti ali humanitarnih organizacij. Delo v korist skupnosti je alternativna sankcija in ukrep, ki neposredno izpolnjuje svoj namen, saj omogoča, da kaznovana oseba, da z osebnim delom poravnava svoj dolg za povzročeno škodo skupnosti. Obenem gre za sociološko in ekonomsko družbeno bolj sprejemljivo ravnanje, ki lahko daje uspehe in boljše učinke z vidika osebne in družbe-

ne rehabilitacije oseb, ki opravljajo družbeno koristno delo.

V občini Piran se že danes opravljajo splošno koristne naloge v nekaterih izvajalskih organizacij, med njimi so javno in zasebno podjetje, posamezne javne ustanove in humanitarne organizacije.

Če opravljate dejavnost splošnega družbenega pomena ter potrebujete občasno pomoč in ste pripravljeni omogočiti osebam, ki jim je bila izrečena alternativna kazenska sankcija opravljanje dela v korist skupnosti, se povežite z regijskim koordinatorjem ki deluje pri Centru za socialno delo Koper, T: 05/ 66 34 550, F: 05/ 66 34 555, gpcsd.koper@gov.si.

Pravno svetovanje socialno ogroženim

Piše in foto · PPC

Primorski pravni center kmalu tudi v občini Piran

Na območju Občine Piran bo kmalu pričel delovati Primorski pravni center, ki bo nudil pravno svetovanje tudi piranskim občanom, tudi tistim, ki si pravnih storitev ne morejo privoščiti. Pravna pomoč je ena izmed dražjih storitev na trgu in ravno zaradi tega je tako za državo kot tudi za lokalne skupnosti izrednega pomena omogočiti dostopnost do nje vsem državljanom pod enakimi pogoji. Upravičenci do brezplačne pravne pomoči na Primorskem pravnem centru so prejemniki socialnih pomoči in brezposelne osebe, zaposleni in upokoјenci z nizkimi prihodki ter študentje. Poleg svetovanja za namen razrešitve pravnega problema zavod pomaga tudi pri oddaji vloge za pridobitev brezplačne pravne pomoči s strani države po Zakonu o brezplačni pravni pomoči. Prvi pravni nasvet in kratki telefonski nasveti so za vse uporabnike brezplačni.

Primorski pravni center je neprofitni zavod, ustanovljen v letu 2009 z namenom nudenja pravne pomoči socialno ogroženim in širjenja pravne kulture na območju Primorske. Pravniki Primorskega pravnega centra nudijo strokovne nasvete predvsem s področja družinskega, delovnega, kazenskega, upravnega in izvršilnega prava. Rezultat celotne obravnave določenega primera je razrešitev pravnega problema,

razlaga procesnih predpostavk in obrazložitev pravic in obveznosti, ki iz okoliščin primera izhajajo. "Dejstvo je, da nepravniki nimajo znanja o pravnih postopkih in si zaradi nepoznavanja prava, posledično tudi zamud rokov in napačnih interpretacij pravnih vsebin lahko močno poslabšajo svoj pravni položaj. Na tej točki, torej pred vstopom v sodne postopke, lahko v mnogih primerih pravočasno ukrepanje pravnega sveto-

valca za stranko delno ali v celoti razreši nastalo pravno težavo," je povedala Margerita Jurkovič, direktorica zavoda.

Preko sodelovanja z ostalimi domačimi in tujimi nevladnimi organizacijami Primorski pravni center v skladu z načelom pravičnosti in poštenja, upoštevajoč njegovo neodvisnost in nepristranskost, ohranja temeljne pravne vrednote in želi postati podporno okolje tako za posameznike kot tudi za ostale nevladne organizacije. Na območju Občine Piran bo pomoč pravnih svetovalcev Primorskega pravnega centra dostopna na naslovu Vojkova ulica 8, in sicer ob ponedeljkih, sredah in petkih med 8. in 16. uro. Zaradi velikega povpraševanja in dodelitve pravnega svetovalca glede na področje primera se bo potrebno predhodno naročiti preko telefonske številke 040 900 399 ali elektronske pošte na info@ppcenter.si.

Odgovoren odnos do vode in okolja

Vodnjak na Belem Križu obnovljen in predan v uporabo

V okviru praznika Svete Ane je 26. julija 2012 pri Domu družbenih organizacij na Belem Križu potekala otvoritev prenovljenega zapuščenege vodnjaka. Občina Piran je v sodelovanju s Krajevno skupnostjo Portorož uspela na razpisu družbe Helios pridobiti finančna sredstva za prenovo zapuščenege vodnjaka. V okviru Heliosovega sklada za ohranjanje čistih slovenskih voda je to že osemdeseti obnovljeni vodnjak v devetinšestdeseti slovenski občini.

Župan Peter Bossman je v nagovoru poudaril, da je "otvoritev prenovljenega zapuščenege vodnjaka v dneh, ko se v celotni Istri srečujemo s pomanjkanjem vode, tudi simbolnega pomena in nas še dodatno opominja, da moramo imeti do vode odgovoren odnos, saj bo v prihodnosti oskrba s pitno vodo ena pglavitnih človekovih težav." Posebej ga veseli, da je k sodelovanju pri obnovi pri-

stopil tudi vrtec Mornarček Piran, ko se v okviru projekta spoznavanja vodnih virov nekoč in danes otroci učijo odgovornega odnosa do vode in okolja. "O pomenu pitne vode in skrbnega ravnanja z njo je potrebno otroke naučiti že zelo zgodaj", je prepričan župan.

Številne zbrane so poleg župana nagovorili tudi Andreja Roš, predstavnica podjetja Helios Domžale, dr. Irena Rejec Brancelj iz Ministrstva za kmetijstvo in okolje, in predsednik Krajevne skupnosti Portorož Slavko Ivančič.

Otvoritev vodnjaka je spremljal kulturni program, v katerem so sodelovali Portoroški pevski zbor, Sara Bržan na harmoniki, otroci VVZ "Mornarček" Piran - enota Barčica Portorož in Gruppo filodrammatico Pirano.

Prenovljen vodnjak bo v uporabi za zalivanje hortikulturno urejene okolice doma, s čimer bodo pripomogli k znižanju stro-

škov, poudarjali pomen vode ter spodbujali kraјane k uporabi deževnice za zalivanje trat in vrtnin.

Projekt oživljanja slovenskih kraјevnih vodnjakov je namenjen občinam oziroma kraјevnim skupnostim in društvom, ki dajo pobudo za obnovo in oživitev lokalnega vodnega vira in s tem širijo zavest o celovitem pomenu vode v človekovem okolju in s tem vzpodbujajo aktivno delovanje za njeno ohranjanje in izboljšanje njene kakovosti v lokalnem okolju. V Sloveniji je na podeželju ve-

liko zapuščenih in propadajočih vodnih virov, ki so del bogate naravne in kulturne dediščine in jih s tem projektom ponovno oživimo in vključimo v lepšo podobo trgov, kraјev, vasi ali mest. Zaradi intenzivnega kmetijstva in vpliva industrije, onesnaženja podtalnice in neracionalne rabe vode, vplivov sušnih obdobij in spreminjajočih podnebnih sprememb so takšne prvotne oblike vodnih virov vedno pomembnejše v lokalnih okoljih.

Umirjanje prometa v Luciji

Piše · Rok Humar, Urad za gospodarstvo in turizem

Nove prometne ureditve in ukrepi

Do konca julija je Občina Piran na območju krajevne skupnosti Lucija izvedla več manjših investicij, v obliki novih prometnih ureditev in ukrepov za umirjanje prometa. Osnovna cilja občinske uprave pri uvajanju ukrepov za umirjanje prometa sta povečanje prometne varnosti in zmanjšanje negativnih posledic prometa. S temi ukrepi želimo obstoječe prometne površine v Luciji preoblikovati tako, da bodo vozniki zmanjšali hitrost in vozili bolj previdno ali pa se preusmerili na druge prometne površine. Z ukrepi za umirjanje prometa izboljšamo prometno varnost, bivalno okolje pa postane prijaznejše za vse kraje, pešce in kolesarje.

Prometna ureditev območja TPC-ja

Na podlagi predlogov krajanov, najemnikov in lastnikov poslovnih lokalov v TPC-ju smo na območju lucijskega Trgovsko poslovnega centra sprejeli novo prometno ureditev, kjer smo zaradi bližine avtobusnega postajališča, otroškega igrišča in tržnice omejili hitrost vseh motornih vozil na 20

km/h. S poševnim talnim zarisom parkirnih mest smo pridobili večje število parkirnih mest za obiskovalce, tako da jih imamo skupno 56. Kot ukrep za izboljšanje pogojev poslovanja najemnikov stojnic na tržnici smo določili dve parkirni mesti, ki sta namenjeni izključno dostavi za potrebe tržnice. Prav tako smo določili dve parkirni mesti, ki sta namenjeni izključno za potrebe dostave v poslovne lokale TPC-ja. Poleg zgoraj naštetih prometnih ureditev smo zarisali deset parkirnih mest za mopede in motorna kolesa, prostor, namenjen parkiranju koles, in dve parkirni mesti, namenjeni invalidom.

Dvignjen prehod za pešce ob glavnem vhodu v TPC

Na pobudo krajevne skupnosti Lucija smo pred glavnim vhodom v Trgovsko poslovni center na cesti Obala zaradi izredne frekventnosti pešcev izvedli t. i. dvignjen prehod za pešce (ploščad trapezne oblike v skladu z določili TSC 03.800:2000), opremljen z LED-diodami, ki dodatno opozarjajo na bližino preho-

da. S tem ukrepom za umirjanje prometa dajemo prednost pešcem po vsej dvignjeni površini prehoda.

Prečkanje ceste na takšnem prehodu je za pešce varnejše, hkrati pa omogoča prečkanje brez ovir za invalidne osebe in olajša pot kolesarjem. Poglavitna prednost pa je v tem, da na učinkovit način zmanjšuje hitrost vozil, saj voznja z neprilagojeno hitrostjo preko dvignjenega prehoda povzroča neugodje za voznike in potnike.

Prometna ureditev pri trgovini Mercator

Ker na Občini Piran stremimo k celovitim, povezanim in trajnim prometnim rešitvam smo se poleg prometne ureditve območja okoli TPC-ja lotili tudi prometne ureditve bližnjega območja na občinski javni cesti, ki poteka ob trgovini Mercator in Rezidenci Park v Luciji. Na podlagi ugotovitev, pridobljenih na številnih ogledih na terenu in z monitoringom obstoječega stanja, smo zaradi prevelikih hitrosti motornih vozil celotno območje od vstopa na javno pot pri trgovini Mercator pa do restavracije Koblar določili kot območje omejene hitrosti 30 km/h. Ukrep smo kombinirali s postavitvijo dveh montažnih fizičnih ovir, ki bosta dodatno pripomogli k umiritvi prometa na tem območju, saj fizično onemogočata preseganje določene hitrosti. K umiritvi prometa bo zagotovo pripomogla tudi ureditev novega prehoda za pešce, ki smo ga zarisali na vhodu na občinsko javno pot pri trgovini Mercator.

Ureditev začasnega montažnega krožišča pred pošto v Luciji

Ob koncu julija smo na križišču občinske lokalne ceste št. 312111 (cesta Obala) in lokalne ceste št. 312121 (Cesta solinarjev) pred poslovalnico pošte v Luciji uredili začasno montažno krožišče.

Začasno montažno krožišče je bilo izvedeno na podlagi projekta PZI št. NG/053-2011 "Ureditev začasnega montažnega krožišča K1 na cesti Obala v križišču pri pošti v Luciji", ki ga je izdelalo projektantsko podjetje PS Prostor, d.o.o., iz Kopra. Krožišče so postavili in uredili odgovorni iz podjetja CPK, d.d., iz Kopra.

Z ureditvijo krožnega križišča na tej lokaciji smo zagotovili precej večjo varnost za vse udeležence v cestnem prometu. Na krožnem križišču ni najbolj nevarnih konfliktnih točk (kot pri križišču), pri katerih lahko pride do nevarnih bočnih in čelnih trčenj. V primerjavi s klasičnimi nivojskimi križišči je razmerje približno 1 : 4 v korist krožnega križišča. Prednost je tudi v tem, da se prometni tokovi odvijajo neprimerno bolj počasi, zaradi česar so krožna križišča pomemben element za umirjanje prometnih tokov pred vstopi v naselja, pa tudi znotraj naselij. Na krožišču se bo promet odvijal bolj umirjeno in tekoče, zato bodo tudi posledice morebitnih nesreč praviloma precej milejše kot v klasičnih križiščih.

V proračunu za leto 2013 bomo načrtovali potrebna finančna sredstva za trajno ureditev krožnega križišča na tej lokaciji.

SKB zdaj tudi v Luciji.

Nova poslovalnica Lucija, Obala 123

Izkoristite paket izjemnih otvoritvenih ugodnosti in sodelujte v nagradni igri.

SOCIÉTÉ GÉNÉRALE GROUP

SKB je prejela nagrado revije The Banker - banka leta 2011.

www.skb.si / SKB TEL (01) 471 55 55

Beli križ

Ureditev parkirnega prostora

Na Belem križu, na izteku panoramske ceste, ki se dviga iz Strunjana in je v preteklosti predstavljala del glavne prometne povezave med Izolo in Piranom, je Občina Piran uredila parkirni prostor. Zemljišče se nahaja na robu gozda in je bilo do nedavnega namenjeno gradbeni deponiji. Ob možnosti parkiranja je poskrbljeno za

prometno ureditev, urejen pa je tudi ekološki otok. Na robu zemljišča, od koder je lep razgled, bosta urejena počivališče za pešce in kolesarje ter vodna izlivka. Območje bo opremljeno s koši za smeti. Zatravitev območja parkiranja in zelenice ter hortikulturno ureditev bomo izvedli pred deževnim jesenskim obdobjem.

Živeti z morjem – za vse, ki imajo radi obmorsko kulturo

Piše · Janez Mužič

Obujanje tradicionalnih vezi z morjem

Prostor pred cerkvico na Punti v Piranu je to poletje že tretje leto zapored od junija do septembra, vsak drugi petek in soboto v mesecu od 19. ure naprej, namenjen prireditvi Živeti z morjem. Tam se srečujejo vsi, ki imajo radi Piran, njegov način življenja in obmorsko kulturo, o čemer Slobodan Simič Sime, pobudnik in eden od organizatorjev dogajanja, ki so ga v Zavodu za revitalizacijo mediteranske kulture Piran poimenovali z Živeti z morjem, pravi: "Tu se dobivamo, 'čakulamo', 'briškulamo', se izkričimo ob mori, 'zakantamo', se podpremo enkrat z brodetom, drugič s kruhki, sardelami ali lignji, ki jih oplemenitimo z malvazijo in refoškom. Ob pogledu na naše mojstre šivanja ribiških mrež, izdelovanja ladijskih brkov in vozlov, vezanja trnkov in še marsičesa se zavemo, da je v nas še veliko mediteranskega duha. Predvsem pa je to priložnost, da smo z meščani svojega mesta, da se družimo z gosti mesta, s prijatelji, s prečudovitim in vedno mladim Piranom."

Prireditve finančno in z navdušenjem podpira Občina Piran, sicer pa je vsak mesec dogajanje nekoliko drugačno. Koordinatorica dogajanja Teja Bučinel je na primer v juliju poskrbela, da je ribič šival mrežo, za mizami se je igralo briškolo in na sodu moro, mimoidoči so se poskusili v istrskem flipperju, kot pravijo zabijanju žebler z nerodnim klavirjem, in se

seznanili s staro istrsko pastirsko igro "škrobolo", Valmarinke iz Škofij so v nošah prikazale, kako večje so v vezenju, pletenju in šivanju, ko se je stemnilo, je pritegnila pozornost projekcija starih fotografij in razglednic Pirana, nekateri pa so se tudi zavrteli ob petkovi glasbi Tria mandolin in sobotnem mediteranskem melosu Silvana Bizjaka. Tako so domačini sami obujali stare obmorske običaje, obrti in kulinariko, ni pa manjkalo niti glasbe, petja in seveda prijetnega druženja Pirančanov med seboj in s turisti. Te so pogostili s kozarčkom malvazije ali refoška, jim ponudili "kormač s palento", kakršnega so pripravljali nekoč, pekli pa so tudi sardelice in lignje ter pripravljali bruskete.

Dogajanje je bilo skratka pestro in namenjeno temu, da bi tudi drugi spoznali ter začutili vsaj drobec naše dragocene mediteranske kulture bivanja. Simič je namreč prepričan, da smo ljudje z morja prvi poklicani, da ohranjamo ter nadgrajujemo vezi in sodelovanje z morjem. "Drugače bo vedno več tistih, ki bodo morje dojeli le kot velik bazen za dopust in plavanje ali nepremičninski posel. To pa pomeni počasno izumiranje morja kot ene najdragocenejših bivanjskih kultur našega sveta. Prepričani smo, da bodo obiskovalci Pirana s tem spoznanjem bolje cenili nas in ves prostor ob morju ter se postavili njemu ter nam v bran." pravi Simič.

Vežanje trnkov je za domačine nekaj vsakdanjega in tudi tega se na Punti lahko nauči vsak.

Pridružite se

Druženje z domačini, obmorci in njihovimi vsakdanjimi opravili se bo ponovilo septembra, zato Simič vabi Pirančane: "Le čemu bi sedeli doma pred TV-jem ali računalnikom, če pa se nam lahko pridružite? Ali kvačkate, pletete, slikate, šivate mreže, modelirate ...? Pridružite se nam in predstavite svoje delo. Izredno vas bomo veselili. Če vas vabilo zanima, pokličite na telefonsko številko 041 540 600 ali pišite na zavod@mediteranum.si.

adria • optika • ottica

Največja izbira priznanih blagovnih znamk Okulistični pregledi

Obala 26, 6320 Portorož (pri tenis igrišču) tel.: 05 677 67 40

Edinstvena razstava školjk in polžev z vsega sveta

Piše in foto · Jan Simič

Čarobni svet školjk v Piranu obogaten z novimi neprecenljivimi primerki

Da je lani septembra zavod Mediteranum v Piranu, na Tartinijevem trgu 15, odprl stalno razstavo, imenovano ČAROBNI SVET ŠKOLJK, verjetno že veste. Domiselno postavljena razstava je tudi zelo poučna. Namenjena je malim in velikim, mladim in malo manj mladim, da spoznajo delček bogatega sveta kopenskih in morskih školjk in polžev, njihove fosilne prednike, mnoge rake, morske zvezde ... Za malo bolj radovedne so zapisane tudi mnoge zanimivosti, lahko pa si ogledajo tudi filmček o živih polžih in školjkah v njihovem naravnem okolju.

Čarobni svet školjk je pred kratkim dobil preko sto novih lupin, med katerimi je nekaj takih, ki jih ni možno videti nikjer drugje. Tako si lahko od julija naprej ogledate školjke, pravo redkost, iz kitajskih jezer. Vsaka vrsta polža ima

hišico, ki je vedno zavita le v eno smer. Obstaja pa ena redka vrsta, ki se lahko zavija v levo ali desno – tokrat si lahko ogledate oba primerka enega ob drugem.

Tudi nenavadnega rakca boste srečali le na razstavi Čarobni svet školjk v Piranu.

Zbirko več kot 2000 razstavljenih lupin polžev in školjk nenavadnih oblik, osupljivih vzorcev in

barv smo obogatili tudi s školjkami in polži Jadrana ter Mediterana in prikazali še nekaj njihovih posebnosti, ki jih boste redko videli v mrežah ribičev ali pa našli na sprehodu po plaži.

Del razstave smo namenili tudi zaščitnim vrstam, ki so v našem prostoru zaradi malomarnega ravnanja z naravo in naravnimi viri že na dobri poti, da izginejo z našega

planeta. Zato smo te vrste izpostavili in predstavili njihov status v upanju, da bo škodljivega ravnanja v prihodnje čim manj.

V Čarobnem svetu školjk imamo tudi izvirne spominke, ki lahko razveseljujejo vas ali vaše prijatelje še dolgo zatem, ko boste zadovoljni zapustili svet, ki vam ga lahko v takšni obliki ponudi le razstava.

Kdaj vas pričakujemo: od junija do septembra od 10.00 do 21.00. Urnik za naprej in še kaj več o vsebini pa si lahko ogledate na naši spletni strani, do katere lahko vstopite tudi preko www.mediteranum.si, na facebooku pa nas najdete s ključnimi besedami Svet školjk Piran.

Zagotavljamo vam, da teh in še mnogih drugih pridobitev še niste videli in da boste presenečeni nad to čarobno razstavo, ki je nikakor ne smete zamuditi.

Od Grčije do Tržaškega zaliva preplavala več kot 1000 kilometrov

Piše · Tilen Genov, Morigenos

Slovenski znanstveniki dokumentirali doslej najdaljše potovanje pri navadnem delfinu

Raziskovalci društva Morigenos so v sodelovanju z italijanskimi kolegi dokumentirali doslej najdaljše potovanje oz. selitev pri navadnem delfinu (*Delphinus delphis*). Gre za samico, ki je na poti od Grčije do Tržaškega zaliva preplavala več kot 1000 kilometrov! Čeprav je znano, da so delfini zelo mobilne živali, je to doslej najdaljša dokumentirana pot pri tej vrsti kjer koli na svetu.

V raziskavi, ki je bila nedavno objavljena v mednarodni strokovni reviji *Marine Biodiversity Records*, so poleg znanstvenikov iz društva Morigenos sodelovali še italijanski raziskovalci inštituta Tethys, skupine Dolphin Biology & Conservation in rezervata Miramare.

Raziskovalci društva Morigenos, ki se sicer ukvarjajo predvsem s preučevanjem velike pliskavke (*Tursiops truncatus*), edine stalne vrste delfinov v severnem Jadra-

nu, so v sodelovanju s kolegi iz rezervata Miramare v letu 2010 v Tržaškem zalivu zabeležili samico navadnega delfina z mladičem. Opažanje je bilo že samo po sebi nekaj posebnega, saj navadnih delfinov v Jadranu praktično ni več. Še večje presenečenje pa je raziskovalce doletelo ob spoznanju, da je bil prav ta delfin leta 2008 že opažen v grških vodah. Pri tem so si pomagali z metodo, imenovano fotoidentifikacija – posamezne delfine je med seboj mogoče ločiti po naravnih oznakah na hrbtnih plavutih. Raziskovalci društva Morigenos so delfina fotografirali, fotografije pa poslali italijanskim kolegom inštituta Tethys, ki v Grčiji preučujejo prav to vrsto. Izkazalo se je, da tega delfina že poznajo.

Raziskovalci društva Morigenos in rezervata Miramare so delfinko opazovali in spremljali vse odtlej. Največ časa je preživljala v

pristanišču Monfalcone (Tržič). Mladič je v začetku leta 2011 izginil, samico pa so nato v okolici Trsta videvali vse do septembra 2011, ko je tudi ona izginila.

Navadni delfin je vrsta, ki zadnjih 30 let v Jadranskem morju velja za izumrlo, čeprav je bila nekoč pogosta. Razlogi za to so predvsem načrtno pobijanje v prejšnjem stoletju ter ekosistemske spremembe, ki so posledica onesnaženja in prekomernega ribolova. Navadni delfin je danes redek tudi drugod v Sredozemlju, v večjem številu pa ga

najdemo le še ob južni obali Španije. Nam najbližja populacija živi v Jonskem morju ob obalah Grčije.

Ker gre za en sam primer, teh izsledkov seveda ne moremo posplošiti na celotno vrsto. Žal to tudi ne pomeni, da se navadni delfin vrača v Jadransko morje. Kljub temu ta raziskava kaže na učinkovitost fotoidentifikacije pri preučevanju navadnih delfinov ter na pomembnost mednarodnega sodelovanja pri preučevanju, spremljanju in varstvu mobilnih morskih vrst.

Mirko Bogič, jadralska legenda

Piše in foto · Nataša Cvišič

Ljubezen, ki traja že osemnosemdeset let

Jadrnice so v zgodovini človeštva odigrale zelo pomembno vlogo. Vse do sredine 19. stoletja, ko so jih začeli nadomeščati parniki, so bile glavno sredstvo za prevoz tovora in ljudi. Zaslužne so tudi za velika zgodovinska odkritja, saj je Krištof Kolumb s svojo jadrnico Santa Maria odkril Ameriko, James Cook pa je z Endeavour kot prvi Evropejec priplul do Avstralije. Kasneje se je jadranje razvilo v priljubljen šport, ki je vse do danes ohranil status prestižne športne panoge.

V današnjem času se zdi, da so plovila postala nekakšen statusni simbol, užitek, ki ga nudi jadranje, je izpodrinila potreba po udobju, znanje in izkušnje so nadomestili raznorazni sodobni pripomočki, tudi takšni, ki za plovbo niso ravno nujni. Vedno manj je tistih pravih jadrancev, ki preprosto uživajo, ko se sredi morja poigravajo z valovi in vetrom. Med njimi kljub svojim 96-im letom še vedno vztraja Mirko Bogič, ki jadra že natanko 88 let. Njegova barka ne premore novodobnih "modnih dodatkov". Pravi, da za jadranje potrebuješ le glavo in srce.

Mirka Bogiča je pot še kot mladeniča zanesla iz rodnega Šibenika v Slovenijo. Leta 1949 je ustanovil Jadranski klub Ljubljana, od takrat pa je nešteto krat prekrizal Jadrano, se udeležil številnih regat in na marsikateri tudi zmagal, napisal več knjig o pomorstvu in svoje znanje prenesel na nekaj tisoč navdušencev nad športom, ki mu je sam posvetil vse svoje življenje.

S svojo sopotnico Savino se še vedno odpravi na morje, če so le pravi pogoji za jadranje. Ob njuni barki v piranskem mandraču se ustavljajo radovedneži, ki z občudujočimi pogledi opazujejo, kako odjadrata proti obzorju, domačini pa ju redno srečujejo, ko se odpravita na ogled sončnega zatona.

Gospod Bogič, kdaj ste nazadnje bili na svoji jadrnici in jadrali?

Mirko Bogič: Prejšnjo nedeljo sva s Savino jadrala do Savudrije. Jadrala sva tako, tukaj sva startala ... Glejte moj prst (riše s prstom po mizi), tako sva vozila proti Bernardinu, potem sva čakala v zavetrju, da nama ni bilo treba križariti. Če bi šla ven naravnost iz Pirana, bi morala križariti, ker je pihalo direktno v kot. No, prišla sva do Bernardina, potem pa, ker vem, da bo tam ugoden veter ... Poglejte moj prst, pogledajte, kaj veter dela. Vidite, Savudrija je tu ... midva se povzpneva do gor, prideva do rive, tristo metrov betonske rive so na novo naredili, do tja, do koder lahko, in potem nazaj v Piran. Tako sva jadrala prejšnjo nedeljo, to nisva, ker je bilo vse narobe,

Mirko Bogič jadra že osemnosemdeset let.

vreme, morje, valovi niso bili pravi. Prestara sva, da bi šla vsak dan, včasih greva za dva, tri dni. V zadnjih petnajstih dnevih so bili južni vetrovi, ti pa niso najboljši za jadranje.

Pripravljenost plovila za plovbo je zelo pomembna. Kolikšen del jadrnanja predstavlja skrb za barko?

Mirko Bogič: Veste kako, težji del posla je naprositi barko, da gre. Lahko se celo leto pripravljaj, pa nisi pripravljen. Ne moreš biti pripravljen. Z barko je ogromno dela in nikoli ni končano. Jaz imam vedno kaj početi na barki, razen če sem strašansko len. Barka vedno zahteva skrb. Ljudem sem vedno govoril, da barka ni predmet, barka ima dušo, z njo moraš ravnati kot s članom posadke. Hitro ti bo rogove pokazala, če je ne boš upošteval. Zelo hitro, vi ne veste, kako je takrat hudo (smeh).

Govori se, da ste naučili jadrati vsaj polovico slovenskih jadrancev. Vam je kateri učenec ostal v posebnem spominu?

Mirko Bogič: To je pretirano, lahko rečem, da sem jih naučil okrog tri tisoč, kar pomeni, da sem včasih imel tudi po sto tečajnikov na leto. Ne vem, kdo si je to izmislil, celo po otokih, ko pridem, mi govorijo, da sem vse Slovence naučil jadrati. Moj namen je bil, da spravim na morje ljudi iz Ljubljanske kotline, vse tja do Solčave. Učil sem celo Jeseničane. Najboljši je bil eden, ki je imel kakih sto kil. Enkrat se mu je pred Porečem barka pod nogami potopila in so zaplavali. Po morju so plavale tudi breskve in on je eno ujel in jo med plavanjem pojedel (smeh). Verjetno sem rad učil, slišal sem, da so tečajniki govorili: "Če se

hočete veliko naučiti, pojdite raje k Bogiču na barko." Vedno sem hotel svoje znanje prenesti na druge, tako kot sem ga jaz prinesel s seboj od jadrnanja z očetom.

Nam lahko poveste ime kakšnega jadrca ...?

Mirko Bogič: ... ki je potem postal velik? Ni bilo sreče (smeh). Dobro, dobro, Šterk je uspešen. V svoji prvi knjigi je tudi napisal, da mi je hvaležen, ker sem ga naučil jadrati. Sicer pa je veliko ljudi, ki sem jih učil, mnogi naju pozdravljajo in vabijo na večerje ... Zanimivo je ... ko zdaj berete jadralske knjige in revije, se zdi, da je najbolj pomembno, kaj so na jadrnanju jedli, meni pa ni bilo nikoli mar, kaj jem. Pomembno mi je bilo samo, da toliko naplnim trebuh, da lahko potem jadram.

Kaj mislite o jadrnanju danes v primerjavi s tistim iz vaših časov? Je sodobna tehnologija prinesla prednosti ali tudi slabosti?

Mirko Bogič: To je neprimerljivo. Današnje jadranje gre v čudno smer ... Je bolezen bogatih ljudi, ki potem vplivajo na tistega, ki je ravno toliko bogat, da se bo dobro zadolžil, da bo kupil preveliko barko, ki ga bo potem uničila in je ne bo mogel prodati za toliko, kot je sam dal zanj. To je strašna stvar. Vse je potisnjeno s tem prekletim sistemom, kjer gre samo za denar. Kdor ima denar, vlada. Vsak, ki je na morju, hoče biti prvi, hoče takoj rezultate, ker misli, da mu bo vložen denar prinesel slavo. Naposled tistih dvajset super jadrnic zasenči na stotine tistih, ki prihajajo zraven, ki se jih v regatnih poročilih niti ne omenja, čeprav tekmujejo. Včasih smo imeli potovalne jadrnice, ne tekmovalnih. Tekmovanje je bilo

postranska reč, za zabavo, zdaj pa zabave ni več. Biti moraš prvi ali pa dobiš brco v rit. To ni prav. Kaj bo meni jadrnica, ki ima najmanj deset stvari, za katere sploh ne vem, čemu naj bi služile? Jadrincu povedo, kako stoji jadro, od kod piha veter, kolikšna je hitrost, globina morja, kdo prihaja z desne in kdo z leve ... pa se kljub temu zaleti, razbije, včasih celo ubije. Na moji barki ni nobenega merilca, vse je odvisno od mene, izkušenj. Danes je veliko več razbitih bark, ker jadranci vklopijo avtomatsko krmilo in gredo jest. Jaz jadram že 88 let brez vsega tega, pa barke še nisem pripeljal v tako nerodne položaje, kot jih vidite danes na vsakem koraku.

Katere lastnosti mora imeti človek, da postane dober jadralec?

Mirko Bogič: Jadranje mora imeti v sebi. Ne more biti vsak jadralec, tako kot ne more vsakdo biti pilot. Nekaj moraš imeti. Recimo, sam za sebe priznam, da sem mogoče malo boljši jadralec, ne pa super. Moj brat je po mojem jadral bolje od mene, ker je celo v moji barki takoj videl, če kaj ni "štimalo". Najvažnejše so oči, če hodiš poleg barke, pa ne vidiš bistva, potem ne veš, kakšen je tvoj nasprotnik. Fantom sem vedno govoril, naj ne jadrajo le z glavo, ampak tudi s srcem.

Sodelovali ste na nešteto regatah in velikokrat tudi zmagali. Je zmaga na prvem mestu ali je v ospredju samo jadranje?

Mirko Bogič: Zmagal sem kakih stokrat. Naš klub ni bil ustvarjen za "špičkasto" tekmovanje, v ospredju je bilo potovanje z užitkom. Bistvo je v tem, da si v klubu, da ljudje kupujejo barke, zato da potem potujejo od otoka do otoka, od zaliva do zaliva. Pa naj bo regata, tudi mi smo jih imeli, ampak tam ni bilo denarja, le "pokalčki". Pomembno je, da ne kraljuje denar.

V piranskem mandraču je čakalna doba za privez najmanj deset let, kaj pravite na ideje o novih privezih?

Mirko Bogič: Piran je premajhen, je sit, tu nimaš kaj. Tu bi lahko naredili tisoč primerjav, ampak ko je polno, je polno. Tudi jesti ne moreš, če je trehuh poln. Lahko se jeziš, kolikor hočeš. Mislim, da mandrača ne bi bilo dobro razširiti, ker potem druge ladje ne bi mogle več pristajati. Ne moreš zapreti luke.

Če pa hočejo nove priveze, naj naredijo nov pomol, o katerem je že bilo veliko govora. Novi dvestometrski pomol, če delite s tri, je to šestdeset novih privezov.

Kdaj ste se "zasidrali" v Piranu in zakaj ravno tu?

Mirko Bogič: Ko sem prvič prišel, sem se takoj "zasidral". Po neki plovbi je jadrnica Udarnica ostala v klubu Pirat in smo prišli ponjo. Takoj mi je bil všeč položaj Pirana, vse je bilo prazno, prostora je bilo na pretek, sekretar na občini mi je rekel, naj vzamem obale, kolikor hočem, ker je vse bilo prazno. Mi smo bili edini, ki smo izobesili slovensko zastavo. Tako sem potem kar ostal v Piranu.

V knjigi tudi omenjate, da je samotno potovanje brez smisla.

Mirko Bogič: Seveda, to je zguba časa. Moraš imeti družbo. Ne vem, kaj naj bi imel od tega, da potuješ sam.

Najbrž ste s tem mislili tudi na svojo sopotnico Savino, ki vas je spremljala na številnih poteh? Je jadranje v dvoje posebne vrste romantika?

Mirko Bogič: Enkrat sem nekje napisal: "Brez družbe morje ni več modro, nebo ni več jasno ..." Da, je romantika, pa tudi, če si že dolgo skupaj, je vseeno lepše v dvoje. Jaz sem zdaj že star, bivši krmar, moji današnji prijatelji so predvsem zdravniki.

Kaj pa Savina?

Mirko Bogič: Seveda, kaj bi brez nje? Ona niti ne ve, da jo gledam, medtem ko spi, ker

takrat nimam priče. Jaz grem pozno spat, ona gre ob devetih, jaz pa ob dveh. Potem si včasih primaknem stol, sedem in jo gledam.

Ste tudi njo naučili jadрати? Je dobra mornarka?

Mirko Bogič: Naučil sem jo za silo, na začetku je pokazala več zanimanja kot kasneje. Ko je sama z mano, mora krmariti. Kar se tiče mornarstva, je boljša od marsikaterega moškega.

Kako sta shajala na barki? Zdi se kot idealen prostor za preizkus medsebojnega razumevanja.

Savina Gorišek: Moj sin je tudi jadralec po Mirkovi zaslugi. Enkrat je rekel, da so na barki dovolj trije dnevi, da ugotoviš, če je punca primerna za zakon.

Baje ste ob postankih na suhem zelo radi plesali dolgo v noč. Z ženo sta bila kar nekakšni plesni zvezdi, saj so vama kar prepustili plesišče.

Savina Gorišek: To je res, preplesala sva vsa pristanišča in razne gospe so nama plačevale pijačo. V Zadru naju je eden hotel celo najeti, češ da imava sijajno koreografijo. Mirko je dejansko dober plesalec, jaz nisem, ampak zraven njega lahko vsaka zastavica plapola.

Mirko Bogič: Ja, veliko sva plesala. Najraje imava angleški valček, kjer so "dolgi valovi", tako kot pri jadranju, kjer so dolgi valovi dobrodošli. Ples ima v sebi nekaj morskega. Ima valove. Dvojni užitek torej – v morju kopanje in jadranje, na suhem pa ples.

LUCIJO PRIPRAVLJAMO NA BOLJŠI JUTRI.

Vabimo vas v novo poslovalnico Nove KBM na Obali 114 B v Luciji, ki posluje od 16. julija dalje. Z našimi izkušenimi svetovalci boste preučili svojo finančno pripravljenost in izvedeli, kako se bolje pripraviti na jutri.

BODOČE KOMITENTE ČAKAJO V NOVI POSLOVALNICI NOVE KBM V LUCIJI IZJEMNE UGODNOSTI. ŽE OB OTVORITVI RAČUNA ALI SKLENITVI PAKETA DOBRODOŠLICE VAM NOVA KBM PODARI 40 EUR *.

*Ponudba velja do 31. 12. 2012 ob predložitvi kupona, ki ga prejmete v novi poslovalnici Nove KBM v Luciji.

150let

Nova KBM
PRIPRAVLJENI NA JUTRI

Intervju

Piše · Ksenija Petaros Kmetec, Foto · Marijan Šabić

Špela Pahor, zbirateljica življenjskih zgodb prebivalcev Pirana

Pirančanka Špela Pahor je etnologinja in bibliotekarka, zaposlena v Mestni knjižnici Izola. Dejavna in ustvarjalna je na mnogih področjih. Je pravljčarka in voditeljica študijskih krožkov. Za uspešno vodenje teh je leta 2008 dobila tudi priznanje ACS – Andragoškega centra Slovenije. Pripravlja tudi zanimive razstave, piše poljudne prispevke za različne časopise, prevaja pravljice ter sodeluje pri radijskih oddajah Istrska srečanja za radio Trst A. Njeno delo na etnološkem področju je zadnja leta usmerjeno v zbiranje življenjskih zgodb prebivalcev Pirana. Zgodbe, ki jih zbira s pretanjenim občutkom za vsakega posameznika, s sposobnostjo vživljanja v njegovo zgodbo, profesionalnostjo in odgovornostjo, so doslej izšle v dveh knjigah: *Srečanja v Piranu* (Mestna knjižnica Piran, 2007) in *Srečanja v Piranu 2* (Mediterranean, 2011). Obe knjigi sta bili ob izidu zelo uspešno predstavljeni v Mestni knjižnici Piran. O svojem etnološkem delu za Piran in Pirančane je Špela z veseljem povedala nekaj zanimivosti tudi za bralce časopisa *Solni cvet – L'Affioretto*.

V slovenskem prostoru je verjetno najbolj poznana zbirateljica življenjskih zgodb dr. Marija Makarovič. O njih pravi, da vsaka življenjska zgodba, naj jo napiše kdor koli, slaven ali nepoznan, pomemben ali nepomemben človek, razkriva človekovo enkratnost in neponovljivost, z vsakim zapisanim življenjepisom izvemo kaj več o ljudeh, o njihovem odnosu do svojcev in drugih ljudi, do domačega in drugega okolja, skratka o življenjski zgodovini posameznega človeka, z vsako zapisano osebno pripovedjo ostaja človek za vedno navzoč v določenem času in prostoru, vsaka življenjska zgodba je tudi kamenček v mozaiku naše skupne zgodovine. Kaj bi ti dodala k tem besedah iz svojih izkušenj dela na tem področju?

Težko bi kaj dodala. Morda to, da z življenjsko zgodbo posameznika ne izvemo le njegove osebne življenjske zgodbe, skozi njegove spomine in razmišljanja spoznavamo tudi zgodovino, kulturo in način življenja v določenem okolju in času.

Življenjske zgodbe zbiraš že vrsto let. Kaj te je spodbudilo k temu, da svoje raziskovanje usmeriš na prebivalce Pirana in njihove zgodbe predstaviš tudi v knjigah?

Pred leti sem si v knjižnici sposodila eno od dvanajstih knjig, ki imajo skupni naslov Tako smo živeli. V tej zbirki je etnologinja

dr. Marija Makarovič zbrala življenjske zgodbe prebivalcev avstrijske Koroške. Nekatere od teh zgodb so zapisali ljudje sami. Pisane so bile tako v knjižnem jeziku kot v narečju. Zgodbe so me prevzele in že takrat sem prišla na idejo, da bi lahko nekaj podobnega naredila za Piran. Imela sem že posneto pripovedovanje gospe Else Koncilja, pa sem ga uredila in v dveh delih objavila v časopisu Portorožan. Dodala sem tudi prošnjo bralcem za sodelovanje. Kmalu po tistem me je na Tartinijevem trgu ustavila gospa D. L. in mi povedala, da je v časopisu prebrala moj prispevek, da ji je bil všeč in da ima ona zanimivo zgodbo, ter me povabila k sebi, da mi bo pripovedovala o svojem življenju. Preden pa sem se lotila zbiranja zgodb, sem pisala dr. Mariji Makarovič in jo prosila za nasvet. Odpisala mi je na kratko: Kar začnite! In sem se lotila dela.

Te je pa k dokončni odločitvi prepričala tudi knjiga Ženske, ki tečejo z volkovi.

To knjigo sem večkrat prebrala, takrat pa sem ravno prebirala uvod, v katerem avtorica Clarissa Pinkola Estes piše nekako takole: "Zazrite se v svoje ljudi, v svoje življenje. Ni naključje, da enako svetujejo vsi veliki zdravilci in pisci. Zazrite se v stvarnost, ki jo živite. Zgodbe, ki jih boste našli v njej, ne morejo nikoli priti iz knjig. Izhajajo iz pripovedi prič." Te besede so me dokončno prepričale, da je moja odločitev pravilna.

Od rojstva živiš v Piranu in si kot mnogi Pirančani na mesto navezana z vsemi njegovimi lepotami in tudi pomanjkljivostmi. Sta knjigi Srečanja v Piranu in Srečanja v Piranu 2 povezani tudi s tvojim odnosom do Pirana in željo, da bi nekaj naredila za Piran?

Z zbiranjem življenjskih zgodb želim ohraniti spomine na mesto Piran in njegove prebivalce, ki so tu živeli, delali, ustvarjali in ga imeli radi.

V drugi knjigi sem želela, da mi sogovorniki povedo kaj tudi o Piranu, kakšen je njihov odnos do mesta, kaj jim je všeč in kaj pogrešajo. Upam, da bodo zgodbe v pomoč tistim, ki se trudijo z načrtovanjem in vizijami o tem, kako naj bi se živelo v našem mestu.

V knjigo Srečanja v Piranu 2 si uvrstila tudi svojo življenjsko zgodbo.

Ja, po premisleku sem zapisala tudi svojo zgodbo. Ni se mi zdelo pošteno, da zapisujem zgodbe drugih ljudi, o sebi pa molčim.

Poleg tega me ljudje, ko pridem k njim, radi kaj sprašujejo o mojem življenju, zato sem se odločila, da to povem vsem na enem mestu.

Prva knjiga Srečanja prinaša 23 zgodb, druga 18, to je skupaj kar 41 življenjskih zgodb Pirančanov. Kako ti uspe vedno znova in znova poiskati vse te zanimive Pirančanke in Pirančane ter jih pridobiti, da pripovedujejo oziroma pišejo o sebi?

Najprej sem si naredila seznam skoraj stotih ljudi, ki jih poznam in ki so se mi zdeli zanimivi. Poslala sem jim pismo in jih povabila k sodelovanju. Nekateri so se odzvali že takrat, druge sem za sodelovanje prosila kasneje. Pri prvi knjigi so bili ljudje bolj sramežljivi, zadržani, skromni. Nekateri niso dovolili objaviti svojega polnega imena in priimka, ampak samo kratice. Pri drugi knjigi pa sem imela občutek, da so se ljudje že bolj odprli in so zelo radi sodelovali. Ko zdaj hodim po ulicah in gledam ljudi, bi najraje kar vse vprašala, če mi pripovedujejo o svojem življenju, ker se mi zdijo vsi zelo zanimivi. Vsaka zgodba se mi zdi vredna zapisa.

Hvaležna sem vsem pripovedovalcem v obeh knjigah in tudi tistim, katerih zgodb še nisem uredila in objavila, za zaupanje in sodelovanje. Morda je res, da znam radovedno prisluhniti ljudem, nisem pa toliko vsiljiva, da bi silila vanje z neumestnimi in preveč osebnimi vprašanji.

Knjigi nista le prijetno branje spominov, temveč tudi dokument nekega časa in vanju je vložena veliko truda. Kako se pravzaprav lotiš tega dela? Kako poteka zbiranje življenjskih zgodb? Kakšno je tvoje delo pri tem, da končno nastane tudi knjiga?

Izberem si zanimive sogovornike in jih prosim za sodelovanje. Dogovorimo se za srečanje. Navadno je to pri njih doma. Najprej vprašam, ali lahko pogovor posnamem na kaseto. Če snemam, potem se lažje posvetim poslušanju, čeprav vem, da bom imela potem veliko dela s prepisovanjem kaset. Če snemam ne dovolijo, si pogovor zapisujem in ga potem doma čim prej prepisem v računalnik in uredim. Tako je bilo na primer pri srečanju s pokojno gospo Lidijo Pribac. Sogovornikom povem, kaj bi rada, da mi pripovedujejo o svojem življenju od otroštva dalje. Skušam jih čim manj motiti s svojimi vprašanji, tako da njihova pripoved lahko teče gladko. Včasih, ko se kdo izgubi v mislih, ali izgubi nit zgodbe, ali je preveč skromen in se mu njego-

vo življenje ne zdi vredno pripovedovanja, pa postavljam dodatna vprašanja. Sogovornike tudi vprašam, ali dovolijo objavo besedila in svojega imena. Ko kasete prepisem in besedilo uredim, jim ga po navadi dam v branje, in dokler se ne strinjajo z vsem napisanim, ga še ne uvrstim v knjigo. V knjigi pa pripovedovalce navadno razvrstim po starosti, tako da so najstarejši na prvem mestu in potem vse do najmlajšega.

Nekateri sami napišejo svoje zgodbe. So kakšne razlike med temi in tistimi, ki imajo rajši intervju oziroma pogovor?

Nekateri raje pišejo, več se spomnijo, če sami pišejo. Po navadi imajo tudi talent za pisanje. Saj tako je nastala tudi tvoja zgodba! Pa še marsikatera v tej in v prvi knjigi. Drugi so močni v ustnem izražanju in raje pripovedujejo.

Kakšna pa je bistvena razlika med prvo in drugo knjigo? Se izbor zgodb razlikuje?

Pri prvi knjigi sem imela zelo veliko energije in je razmeroma hitro nastala, v enem letu. Druga knjiga je nastajala malo dlje časa in z velikimi premori. Nekaj zgodb sem sama posnela, prepisala in uredila, za večino pa sem pripovedovalce prosila, naj jih sami napišejo. Moja naloga je bila bolj prositi in spodbujati ljudi k pisanju. K drugi knjigi sem dodala tudi zgodovinsko-etnološki uvod.

V prvi knjigi sem z izborom zgodb želela prikazati etnično pisanost ljudi v Piranu, saj so med pripovedovalci tudi priseljenci različnih narodnosti in veroizpovedi. Pri drugi sem želela nagovoriti tiste, ki že dlje časa živijo v Piranu ali so se tu rodili, na primer drugo generacijo ali otroke priseljencev. Prosila sem jih, naj mi kaj povedo o svojem otroštvu in mladosti v Piranu, pa tudi o mestu samem. Tudi tu sem zgodbe razvrstila po starosti sogovornikov.

Tako je v prvi knjigi večina zgodb povezana z življenjem v Piranu takoj po drugi svetovni vojni, dve pa pripovedujeta o predvojnem obdobju v Piranu. Ljudje, ki so se predvsem po 2. svetovni vojni preselili v Piran, so s seboj prinesli spomine in navade in jih v Piranu prepletli in obogatili z navadami in življenjem v obmorskem prostoru. V drugi knjigi so v večini zgodbe ljudi, ki so v Piranu preživeli tudi otroštvo.

Bi nam na kratko predstavila Pirančane, pripovedovalce in pisce, ki so s svojimi osebnimi zgodbami in pogledi na Piran, njegov razvoj in spremembe sodelovali s teboj za prvo in drugo knjigo?

To so Otilia Grisanci, Elsa Koncilja, Amalia Petronio, Zdravko Kuhta, Lidija Pribac, Antonija Bonaca, Arcangelo Svettni, Antonija Kokalj, Ilonka Hajnal, Milan Matovina - Mičo, Marica Merljak, ki je poleg svoje povedala tudi zgodbo Valerije Fernus, Štefka Bernik Tomac, sestra Shireen Joseph, Marija Fornazaro, Mandica Maraspin, Savina

Ob Špeli Pahor (druga z leve) so Ksenija Petaros Kmetec, Mirella Bonaca Arzenšek in Slobodan Simič Sime.

Gorišek, Leopold Belec, Rudi Mraz, Tanja Trebežnik Sambolec, Dušan Kmetec, Ksenija Petaros Kmetec, Vida Flego Draksler, Tanja Albreht, Vanja Pegan, Zorko Bajc, Neda Žabot, Miša Rustja, Luisella Ravalico in Ana Rodin. V uvod druge knjige sem uvrstila tudi svojo mamo Ivano Pahor z odlomkom iz njene življenjske zgodbe, ki je bila objavljena v prvi knjigi. V tem odlomku piše o svojih pogledih na Piran. Tu bi lahko omenila še magistro Nadjo Terčon, ki je napisala res zanimivo in pregledno biografijo o Miroslavu Pahorju, mojem očetu, prvem ravnatelju muzeja v Piranu. V drugi knjigi je, kot sem že povedala, tudi moja zgodba. Poleg naštetih je pri prvi knjigi sodelovalo še sedem oseb, ki so želele, da se njihove ime zapiše le s kraticami.

Se ti je kakšna zgodba zdela še posebej zanimiva?

Vse so se mi zdele zanimive, vsaka po svoje. Jokala sem ob zgodbi Mandice Maraspin, ki jo je po pripovedovanju svoje mame zapisala njena hčerka, zdravnica dr. Vera Maraspin Čarman. Pretresla me je ljubezen, ki se je spletla med njeno mamo in očetom. Tudi ljubezen med Savino Gorišek in njenim možem Mirkom Bogičem ter njuna ljubezen do morja in jadrnanja me je ganila. Veliko zanimivosti sem izvedela iz zgodbe ribiča in slikarja ljubitelja Dušana Kmetca. Njegova zgodba me je še posebej nagovorila. Predvsem njegova ljubezen do morja in do ribiškega poklica. On res čuti bistvo Pirana, pozna dušo in srce mesta. Tudi tvoja zgodba mi je bila všeč. Ko sem snemala gospo Mario Fornazaro, me je prevzela njena skromnost. Pri Rudiju Mrazu in Luiselli Ravalico me je očaralo bogastvo njunega jezika. Kako lahko nekdo primerja otroška usteca s komaj vzbrstelim rožami, ali ni to lepo! Ali pa mesto Piran z najlepšo žensko na tem svetu! Vida Flego Draksler je na zanimiv način opisala svoje sosedo. Tanja Albreht, Vanja Pegan, Tanja Trebežnik Sambolec in Neda Žabot so se spominjali svojega otroštva in mladosti, kar se mi je tudi zdelo dragoceno. Naš župnik Zorko Bajc je opisal župnijo Piran in svoja prizadevanja za ohranitev kulturne dediščine. Zgodba učiteljice Ane Rodin me je prevzela, ker sem v njej ču-

tila bolečino matere, ki je izgubila otroka, pa tudi njena prizadevanja, ki jih je vlagala v šolsko delo. Leopold Belec bi lahko še veliko več povedal o svojem bogatem življenju in delu in k njemu se bom še odpravila. Miša Rustja pa je svojo zgodbo posvetila spominu na ljubezen svojega življenja, svojemu pokojnemu možu Danilu, ki smo ga vsi dobro poznali in imeli radi. Zgodbi Otilie Grisanci in Else Koncilja sta nadvse zanimivi, iz njunih pripovedi izvem tudi, kakšno je bilo mesto Piran v predvojnem obdobju. V mnogih zgodbah je opis mesta takoj po vojni. Z veliko mero ljubezni in literarno ga opiše Ilonka Hajnal, ki je v Piran prišla iz Vrbasa v drugi polovici petdesetih let. Avtobiografska izpoved Zdravka Kuhte je tudi literarna in obarvana s specifičnim ter prepoznavnim humorjem. Pripoved Amalie Petronio, ki je potomka zelo stare piranske družine, je sociološko obarvana. Milan Matovina je poudaril svojo predanost gasilstvu in PDG Piran itd. Tako na splošno bi rekla, da vse zgodbe povezuje ljubezen: do zakonca, do otrok, do družine, do poklicnega dela, do morja, do mesta samega. Zato so mi vse zgodbe zelo ljube.

Ali si že po izdaji prve knjige vedela, da boš pripravila tudi drugo, ali pa te je k temu spodbudil nadvse pozitiven odziv na prvo knjigo? Knjiga je bila res velika uspešnica, dvakrat natisnjena in dvakrat razprodana. Danes je na voljo bralcem v knjižnicah.

Ne, takrat tega še nisem vedela. Potem sem se odločila za nadaljevanje študija in za nalogo sem si izbrala Mesto Piran skozi življenjske zgodbe njegovih prebivalcev. Tako sem nadaljevala z zbiranjem. Ampak verjetno bi tudi brez tega študija še naprej zbiral zgodbe.

Kdaj ob svojem rednem delu in vseh svojih dejavnostih najdeš čas tudi za to delo?

Težko, vendar to delam z veseljem. Pri prvi knjigi sem imela res veliko energije in sem delala več kot 12 ur na dan. S prepisovanjem posnetkov na kasetah je namreč veliko dela, z urejanjem besedil po kronološkem vrstnem redu v nekaj berljivega pa tudi. Pri drugi knjigi sem imela manj energije, zato sem prosila sogovornike, da svoje zgodbe napišejo sami. Imela sem bolno mamo in zelo malo časa in moči. Sicer pa ne hodim veliko ven po raznih zabavah, ne gledam televizije, tako da večeri ostanejo zame in za to, kar rada počnem. Sem pa etnologinja res le v svojem prostem času.

Tako kot že prva knjiga tudi druga kar vleče po nadaljevanju. Imaš že kaj novih zgodb in načrtov?

Imam že kar nekaj novih zgodb in seveda načrtujem tretjo knjigo. Kdaj bo, pa še ne vem. Odvisno tudi od tega, koliko ljudi mi bo uspelo pritegniti k sodelovanju. Doslej sem imela srečo.

Piše: Igor Bizjan

Piranske vinjete

XXX.

Kdo Piranu uničuje dušo?

(Fragmenti o ljubezni do mesta)

Da lahko zavlada zlo, niso dovolj dejanja maloštevilnih posameznikov, večina mora ostati indifrentna. Tega smo žal sposobni vsi.

Cvetan Todorov

Domoznanski večer naj bi govoril o domačinih in foretjih, o plusih in minusih vikendašev. Bastuto izhodišče! Slovenija, ana malo večja vas, se rada deli po plotovih in zaselkih, da lahko ljudje s šibko samopodobo najdejo nekoga, ki je drugačen, manj sprejemljiv kot oni, nesrečnikom pa okrepi samospoštovanje. Tujec je ponavadi manj vreden, njegovo poznavanje šeg in navad domačinov naj bi bilo pomanjkljivo, a že tu se zatakne. Veliko pravih domačinov v Piranu sploh ne govori slovensko (zdrsljiva, nevarna tema, na robu ksenofobije), vprašanje je, ali so pravi Pirančani tisti, ki ponoči parkirajo na Zelenjavnem trgu?

Mnoštvo ljudi z vseh vetrov, bratskih republik nekoč skupne domovine, ki so se v šestdesetih, sedemdesetih letih in kasneje priseljevali v Piran, niso ponotranjili mediteranske kulture, ljubezni do morja, pogleda na obzorje, mistike sončnih zatonov, ampak so se postarali s tugo za jugom, spominom na domačo fabriko, kjer so imeli delo, varnost, sorodnike in prijatelje. Z rano v srcu, se niso prilagodili novemu življenju, odprtosti in fluidni izmenjavi porenja in identitete. Zaprti v mrtvi jugoslovanski jezik, nostalgijo za "Tito, partija (omladina, akcija)" so vseskozi zazibani v čas, ki je (na žalost večine starejših, tudi moje generacije) nepovratno minil. Roko na srce, redki staroselci, vajeni morja, priprave kulinaričnih dobrot, svežih plodov morja, si niso vzeli dovolj časa, da bi jim pričarali prednosti nove kulture, partijska oblast je rada držala priškele v nevednosti, jih izkoriščala za delovno silo, po sistemu "manj veš, manj te boli glava".

Piran je stičišče množstva kultur in jezikov in kaj hitro se zgodi vsakomur, da je v enem aspektu bivanja tujec, drugačen od drugih. Piranu manjka duhovne aristokracije, ki bi s širino in srčno kulturo sivi vsakdanjosti dala nov zagon, onstran plehkih delitev in

obsojanj. Primanjkuje nam mislecev, umetnikov, zdravih, poštenih podjetnikov, ljudi elitnega značaja, širokih in globokih kot morje. Če so vikende, hiše naselili duhovi, ne pomeni nujno katastrofe, vprašanje je, ali naseljene hiše domačinov, z otopenostjo in brezbriznostjo, prispevajo k razcvetu umirajočega mesteca, čeprav je najbrž res, da nekateri žabarji s svojim oholim obnašanjem, narcističnimi razvadami in zmotnim mišljenjem, da se dušo ljubitelja in varuha morja lahko kupi ...

Sicer pa, prosim, pokažite mi tega tako opevanega staroselca, ki vsaj štiri generacije živi neprestano na teh prostorih, pravega Istriana, Humanus Pirančikus Avtentikusa. Kdo je, kako zgleda, ali se plodi v položaju krave ali v misijonarskem položaju, kakšno izmerjeno obliko lobanje ima, kaj je in kaj pije, da enkrat za vselej odstrojno strahotno tančico skrivnosti. V čem se zares razlikuje od nadutega vikendaša, ki misli, da vse ve in je požrl vso pamet tega sveta, ker je bil slučajno pri tranzicijskem koritu? V izogib številnim konfliktom bi lahko rekli, da je Pirančan človek, ki v Piranu stanuje, ima mesto rad in skuša po svojih močeh prispevati k skupnemu dobru.

Civilna sfera v Piranu je padla, nismo se ulegli pod buldožerje, ko so uničevali mandrač. Hrvaški tajkuni so pozidali vso obalo, a niso s prenovno uničili, na brutalen način, niti enega od stoterih mandračev, ob razprostranjeni obali, kot mi, nesposobni dediči staroveške lepote. Sram me je, globoko me je sram, zato nočem, da mi kdo reče, da sem Pirančan, otopen, brez poguma, da bi branil podarjeno, avtentično, mediteransko dediščino.

Piran su prodali za šaku tolara, je rekel dober opazovalec obalnih razmerij. Staroveške kamne s Tartinijevega trga so ponoči vozili na znane lokacije, pa ni nihče reagiral, niti mimo vozeči varuhi reda in ustavnosti, voda pod trgom se prelija po okoliških lokalih, ker nima ustreznega odtoka, pa nikome ništa, in še in še ...

Vsakdo v Piranu, prišlek ali domačin, ki ima tri minute časa, na dolgo in široko po trgih in gostiščih razlaga, kaj vse bi morali narediti, postoriti, zgraditi. Še najmanj škode delajo tisti, ki ne delajo nič, nič ne govorijo, usedejo se na obalo, gledajo obzorje in jih boli ku ... za vse.

Pustite Piran pri miru, za navidezno skrbjo in dušebrižništvom se skrivajo brezobzirni interesi kapitala, ki razfuka vse, da trava ne raste več, kjer sluzasti kremplji branijo ustvarjalnost očakov, ostanajo samo razdrobljene besede. Piran je potrebno samo ohraniti, restavrirati in popolnoma nič

drugega. Staroveška duša je močno ranjena, okrnjena, pod spomeniškim varstvom, etiko stroke so se vrinili, pretihotapili kanibalistični interesi kapitalskega, gradbenega lobija. Še enkrat vprašam, kdo bo odgovarjal za razrušenje arhitekturnih spomenikov v mediteranskem biseru?(prevečkrat omenjeni mandrač, je samo prisposoda, ogledalo naša duše) Tam, kjer je koncentracija lepote največja, se kopičijo lopovi, prodane duše, zlo pleše mrtvaški ples. Veliko sem sodeloval na domoznanskih večerih, pa nisem v zbornikih niti omenjen, izbrisali so me, kritične misli ne spadajo v hrambo plehkih poenostavljanj. Pred letom dni sem branil mandrač, rekoč, da se mi zdi neustrezno saditi rožice, ne pokazati s prstom na krivce, medtem ko dnevna soba, svetišče, srce Pirana ugaša. Zaloputnil sem vrata in ježno odšel, potem so me opravljali, da sem destruktiven, negativen, nevrotičen in še kaj ... Če civilna iniciativa ne spoštuje drugačnosti, kako daleč smo potem od osnov demokracije.

Partijska oblast ni točno vedela, kaj bi s Piranom, gradbeniške apetite so udejanjali v Portorožu, staro mesto stece so pustili na miru. Vojna na tleh nekdanje skupne domovine, ki je izšla iz memorandumov srbske akademije znanosti in umetnosti, je povzročila beg malih ljudi za golim preživetjem, vojnim dobičkarjem pa s krvavo nedolžnih prepojeno bogastvo. Veliko beguncev je v Piranu, pri sorodnikih, našlo zatočišče, vprašanje je, ali smo naredili dovolj za njihovo optimalno integracijo v novo, mediteransko okolje. Prelomni časi so povzročili veliko gorja in krivic, preproste ljudi (niso vsi sodelovali z JNA), nevajene papirologije, je brezdušna birokracija brutalno izbrisala, njihove žalostne zgodbe odmevali po hodnikih gluhih evropskih sodišč. Po osamosvojitvi so dobro informirani udbaši (po teoriji zarote) postali znani podjetniki in odprt lov na Piran se je lahko začel. Namerno so posegali v mesto neustrezen način, ljudje so bežali iz Pirana, če so le mogli, mestno jedro se je getoiziralo, praznilo za duhovi. Mesto ni bilo zgrajeno za automobile, težave s prometom so nerešljive, brezvestni vozniki bi radi celo leto parkirali v dnevni sobi. Kdor ima mesto resnično rad, ga ne bo onesnaževal z avtomobili, za nujne intervencije so reševalna vozila. Boj s kapitalom je na dolgi rok izgubljen, da bi legalizirali ostudne betonske spake, najemajo cele odvetniške pisarne, civilna družba bi jih morala do neskončnosti tožiti, a za elitne odvetnike nima denarja.

Nihče za idejo ni več pripravljen

žrtvovati navideznega ugleda, mirnega spanja, nergamo radi, včasih celo kaj napišemo, izrazimo bes in nejevoljo zaradi uničevanja kulturnih spomenikov, ki se dogajajo pred našimi očmi, a za resnico in pravico nihče več ne zastavi udobnega življenja, karavana profita gre neusmiljeno dalje. V Portorožu bodo spremenili obličje kraja, po dvestotem poskusu bodo ob morju dvignili nadstropja, uničili avtentično, socrealistično arhitekturo kraja, čeprav pravih, duhovno osveščenih, elitnih turistov ne zanimajo razkošne prodajalne, radi bi začutili utrip preteklih stoletij, vsaj malo pokukali v življenje naših prednikov. Danes je najboljši turistični produkt avtentičen način življenja, naravne, kulinarične dobrote, stara, ohranjena, restavrirana, mestna jedra. Turisti ne prihajajo trumoma v Piran, ker smo lepi in pametni, obučujejo arhitekturo, pamet starih mojstrov, staroveški kamen, mediteranske navade, širjavo morja. Imamo srečo, da lahko uživamo lepote Pirana, darove morja, a obenem tudi odgovornost, da branimo vsak centimeter kulturne dediščine!!!

Lastniki lokalov delovno silo iščejo po Sloveniji, z obsodbo, da se domačinom ne ljubi delati. Stare, dobre, socrealistične vrednote o enakosti in kultu poštenega dela so se porazgubile, mladi generaciji se je zaprla paleta širokih možnosti. Brez znanja, vplivnih poznanstev, materialnih sredstev so postali lahek plen nekulturne globalizacije, potrošništva, ki ubija dušo, posebnost, avtentičnost. Nekoč odprt, prepričen prostor se je zaprl v sredobezni krog brez možnosti, zdravih alternativ. Kdor ni šel študirat ven, daleč stran iz mesta, je težko ohranil neškodljiv način življenja. Geslo, da denar leži na cesti, samo pobrati ga je potrebno, mladi generaciji na obali ni bilo dostopno. Fizično in duhovno osiromašeno mesto je postalo plen vsakokratne oblasti, v navezavi s sumljivimi meceni, s peščico nestabilnih ljudi (meščani niso dovolj odprli srca in oči), z otopenimi prebivalci je lahko manipulirali. Gradbeni lobi je začel služiti ekstra profit, redki, iskreni, kritični glasovi funkcionirajo kot nevidne solze na dežju. Peklenski načrt je uspel!

Še enkrat vprašam, kdo bo odgovarjal za sesutje spomenika prve kategorije, za sunek v srce mediteranske kulture, kdo bo obsojen, ker je uničil dnevno sobo Pirana ...

Preden se poslovim od Pirana, morja, naj moj pogled še zadnjič razgrne tvojo lepoto ...

Prispevek je mnenje avtorja in ne izraža nujno mnenje uredništva.

Folkloristi s cele Evrope v Piranu predstavili tipične ples

Piše · FD Val in Elizabeta Fičur, OI JSKD Piran, Foto · Davor Jerman

10. mednarodni folklorni festival MIFF

Od 4. julija do 8. julija je v slovenski Istri potekal 10. mednarodni folklorni festival MIFF 2012, ki ga vsako leto organizira Folklorno društvo Val Piran v sodelovanju z ZKD Karol Pahor Piran. Letos so skupine nastopile na piranskem Tartinijevem trgu in na Trgu 1. maja ter v Kopru v Taverni, zaključni večer pa je potekal v amfiteatru Avditorija Portorož. Ocenjujem, da si je festival MIFF ogledalo dnevno od 600 do 800, zaključno prireditev pa približno 1300 do 1500 obiskovalcev. Na letošnjem festivalu je sodelovalo 10 folklornih skupin iz Francije, Grčije, Turčije, Poljske, Hrvaške in Slovenije. Po nekaj letih premora sta se na zaključnem večeru predstavili tudi obe skupini Folklornega društva Val. Skupno se je predstavilo 320 folkloristov, vključno s člani posameznih glasbenih zasedb.

Občinstvo so navdušile skupine s svojim raznolikim programom in ljudskimi glasbami, petjem in plesom ter seveda kostumi, ki so bili glede na raznolikost držav res nekaj posebnega. Ena od dveh turških skupin je nastopila celo s točko dervišev, Poljaki so navdušili z že skoraj akrobatskimi točkami, Francozi pa z raznolikostjo in simpatičnimi igrami ter s ponazoritvami ljubezenskih zgodb in dela na poljih. Seveda pa so bile vse skupine po svoje zanimive in nekaj posebnega.

Posebnost letošnjega festivala je bil prvi večer, ko so

Posebnost letošnjega festivala je bil prvi večer, ko so se skupine predstavile na Prvomajskem trgu v Piranu.

Občinstvo so navdušile skupine s svojim raznolikim programom in ljudskimi glasbami, petjem in plesom.

se skupine predstavile na Prvomajskem trgu v Piranu in uprizorile delavnico ljudskih plesov.

Tako je vsaka gostujoča skupina pokazala in naučila vse

ostale po en tipičen ples iz svoje dežele. Člani Vala iz Pirana so tako udeležencem pokazali istrski ples "pašaman", ki so ga nazadnje vse skupine skupaj odplesale na odru amfiteatra

Portorož in z njim zaključile petdnevni festival MIFF 2012.

Folkloristi so bili večji del dneva prosti in so čas izkoristili za ogled naših znamenitosti – mestnega jedra Pirana in Kopra, Sečoveljskih solin in Škocjanskih jam, preostanek časa pa so namenili kopanju in druženju. Spletle so se številne prijateljske vezi, izkušnje pa kažejo, da so taka prijateljstva po navadi ne samo prijetna, temveč tudi dolgotrajna. Nad lepotami naših krajev so bili navdušeni vsi, nekateri med njimi pa so se odločili, da se vrnejo avgusta in tukaj preživijo dopust.

Na zaključnem večeru je udeležence festivala pozdravila podžupanja občine Piran, gospa Meira Hot, vodja Območne izpostave Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti pa je ob 10. obletnici festivala podelila priznanje trem članom Folklornega društva Val, ki so bili njegovi ustanovitelji in pobudniki in so še danes srce in duša Festivala MIFF. Priznanje so prejeli Nina Luša, Borut Luša in Boris Šušmak. Seveda ne gre pozabiti na zasluge tudi vseh ostalih članov FD Val, brez katerih izvedba tako zahtevnega projekta sploh ne bi bila mogoča. Ne nazadnje pa gre zahvala tudi Občini Piran, ki je prepoznala pomembnost festivala tako s kulturnega kakor tudi s promocijskega vidika in mu namenila poseben status, ter vsem sponzorjem in donatorjem, ki prispevajo k realizaciji tako zahtevnega projekta.

SMO ODGOVORNA, POŠTENA MLADA DELOVNA EKIPA, KI ZA VAS OPRAVI DELO NATANČNO, KAKOVOSTNO IN ZANESLJIVO.

••• TEL: 040 88 99 33 •••

SELITVE poslovnih in privat prostorov

ODVOZ pohištva, odsluženih predmetov, bele tehnike...

ČIŠČENJE kleti, garaž, podstrežji in vrtov

BREZPLAČNI ODVOZ barvnih kovin, starega železa, akumulatorjev, itd...

ČIŠČENJE IN REDČENJE gozdnih površin

UREJANJE vrtov in OBREZOVANJE dreves

PLESKARSKA in RAZNA FIZIČNA DELA

SELITVE HITREJE IN CENEJE

SERVUS d.o.o., selitve in prevozi, Kastelec 11 c, 6275 Črni kal

KD Sloga Sveti Peter

Piše: FS Šaltin

30 let folklorne skupine Šaltin

V Sv. Petru se je 17. marca 2012 v Kulturnem domu odvijala prireditev v okviru 30. obletnice delovanja folklorne skupine Šaltin KD Sloga Sv. Peter.

V tridesetih letih smo dosegli veliko uspehov, ki so sad trdega dela mentorjev in vseh folkloristov. Vse svoje cilje skušamo doseči v prijateljskem druženju in igranju, vendar z vso odgovornostjo. Vse, kar dosežemo, je za nas potrdilo za dobro delo in neprecenljivo plačilo za trud, ki ga vložimo. K vsem našim dejavnostim nas spodbuja želja po ohranjanju in pristnem odrskem oživljanju vseh elementov folklorne. Naše poslanstvo je tudi v tem, da s svojo dejavnostjo širimo med vaščani in ostalimi prebivalci zavest o ljudskem slovstvu in jih seznanjamo o navadah in običajih naših prednikov. Le narod, ki ceni svoje korenine, bo znal spoštovati tudi druge kulture in z njimi vzpostaviti mirno in spoštljivo sožitje.

To je visok jubilej, in če se ozremo nazaj, lahko s ponosom povemo, da smo v vseh teh letih veliko dosegli in doživeli. Vsa ta leta med ljudi prinašamo ljudsko izročilo naših prednikov, skrbimo, da ostanejo pesmi in plesi nepozabljeni, ter iz leta v leto dopolnjujemo svoja znanja. Svoje delovanje širimo z novimi člani in koreografijami. Vse to odseva našo ljubezen do plesa in domače besede.

Folklorna skupina Šaltin je sekcija kulturnega društva Sloga Sv. Peter. Najprej se je skupina

imenovala FS Sloga in je delovala v sklopu Kulturnega društva Sloga Raven -Padna -Nova vas, katerega predsednik je bil Vili Špeh. V KD Sloga so bile takrat vključene še druge sekcije. Ob 15. obletnici pa se je FS Sloga zaradi boljše prepoznavnosti preimenovala v FS Šaltin. To ime smo prevzeli po že skoraj pozabljenem istrskem plesu.

V vseh teh letih smo člani skupine aktivno sodelovali na različnih področjih kulturnega in družabnega življenja doma in v tujini. Lahko se pohvalimo s številnimi občinskimi priznanji. Prejeli smo tudi pomembno priznanje 10. mednarodnega festiva MEL v Italiji in priznanje LERON v Vodnjaju, Hrvaška. Udeležili smo se številnih regijskih srečanj in skrbno ohranjali prijateljske odnose s sosednjo Hrvaško in z zamejskimi Slovenci v Italiji. Tudi vsakoletni kmečki praznik je bil vedno obogaten z našimi nastopi in prav tako smo sodelovali pri njegovi organizaciji. Naši prispevki so se tako povezovali z lepoto naše vasi, njenimi ljudmi in navadami.

Vedno se z veseljem spominjamo folklorističnih izletov, ki so ostali res nepozabni: to so bili izleti na Hrvaško na Plitviška jezera in Brione, v Črno goro v Ulcinj, v Italijo na Elbo, v Mirabilandio in dvakrat v Benetke, v Grčijo na Krf, na Češko v Prago in v Španijo v Lloret de Mar in vsakoletni smučarski izlet v Italijo v Piancavallo.

Velikokrat smo organizirali tudi intenzivne vaje, ki smo jih izvajali v Čateških toplicah, Moravskih Toplicah in Bohinjski Bistrici.

FS Šaltin se vsako leto pomlajuje. Trenutno jo sestavljata dve skupini, in sicer mladinska in otroška. Skupaj štejeta 38 članov. Za nemoteno delo skrbita vodja FS Šaltin Vili Špeh in mentorica Lilijana Špeh. Seveda ne moremo plesati brez spremstva harmonike. Za to že vrsto let skrbi naš harmonikar Jakob Bažec, ki je vedno pripravljen sodelovati, pa naj gre za vaje ali nastope.

Vedno se radi odzovemo na prošnje in želje Občine Piran in sodelujemo s sosednjimi krajevnimi skupnostmi. Z nastopi širimo svojo prepoznavnost in tako ohranjamo pomemben del naše domače kulture.

Do danes je v naši skupini sodelovalo cca 150 folkloristov, 6 harmonikarjev in 2 klarinetista.

Še posebej smo ponosni na to, da se folklorno znanje prenaša iz generacije v generacijo. Tako danes plešejo otroci in mladostniki staršev, ki so bili folkloristi od začetka ustanovitve FS Šaltin. Upajmo, da bo tako tudi v prihodnosti.

Na jubilejnim nastopu v Kulturnem domu Sv. Peter sta župan Občine Piran g. Peter Bossman in ga. Lada Tancer, predstojnica urada za družbene dejavnosti Občine Piran, skupini Šaltin izročila visoko priznanje – plaketo Občine Piran. Prejela je tudi priznanje Sklada za kulturne dejavnosti RS, izpostave Piran. Priznanje je izročila vodja ga. Elizabeta Fičur. Bronaste, srebrne in zlate Maroltove značke je podelil g. Vili Špeh kot predsednik KUD-a Karol Pahor Piran. 30-letni jubilejni znački je podelila ga. Elizabeta Fičur g. Viliju Špehu in ge. Lilijani Špeh za 30-letno neprekinjeno delovanje v folklorni skupini.

» Več kot čistilnica «
Športna dvorana Lucija,
Liminjanska 78, ☎ 05/67 79 790
8.00 - 12.30 in 16.00 - 19.00   sobota 9.00 - 12.30

Vse za vašo obleko na enem mestu

V kemični čistilnici MARE poskrbimo, da bo vaša obleka obdržala lep izgled. Poleg strokovnega čiščenja in likanja vam opravimo tudi šiviljska popravila. Oblečila vam vedno zaščitimo pred molji.

V trgovini MARE vam nudimo največjo izbiro gumbov na obali, zadrga, čipke ter vse kar šivilja potrebuje. Da bo vaš izgled popoln lahko izbirate med elegantnimi nogavicami Mura in Levante.

Z MARE KARTICO DO BREZPLAČNEGA ČIŠČENJA

Iz knjige vtisov

Piše: Anka Lepener

Ob 5. obletnici Šole zdravja v Piranu

Letos je minilo 5 let odkar se Pirančani vsako jutro ob 7.30 zberejo na pomolu in pol ure telovadijo po "Ruski metodi 1000 gibov". Idejo je v Piran prinesel ruski zdravnik Nikolay Grishin, ki trdi, da je vsak odgovoren za svoje zdravje in mora za boljše počutje tudi kaj narediti. Sledila mu je domačinka Ema Perkovič. Pridružili so se tudi drugi domačini, viken-daši in turisti in po letu in pol je v Luciji nastala nova skupina, nato na Bernardinu, nazadnje v Portorožu. Iz Pirana so se skupine širile tudi v druge občine po Sloveniji in trenutno po Sloveniji deluje 36 skupin. Pred dvema leti je bilo ustanovljeno vseslovensko društvo Šola zdravja. Obalna podružnica je 24. februarja po rednem letnem občnem zboru proslavila 5. obletnico delovanja piranske skupine in ob tej priložnosti je gospa Anka Lepener za knjigo vtisov napisala naslednje:

"Končno je prišel težko pričakovani praznični dan proslavitve 5. obletnice delovanja Šole zdravja v Piranu, katere osnovna dejavnost je vsakodnevno izvajanje telovadbe, imenovane "1000 gibov". Vadba se izvaja ne glede na vreme in letni čas vsako jutro ob 7.30 na prostem, na piranskem pomolu. Od vsega začetka jo vodi nadvse prizadevna Ema Perkovič, ki nenehno privablja in toplo sprejema nove in nove člane v skupino in jih z le njej lastno energijo navdušuje za vadbo. Mnogi med njimi so občasni telovadci, ki se zadržujejo v Piranu, in kar nekaj skupin po Sloveniji je že nastalo zaradi izredno pozitivne izkušnje vadbe pod Eminim vodstvom v Piranu.

Tako smo se na lep sončen dan, 24. 2. 2012, zbrali številni člani pi-

ranske vadbene skupine z namenom, da z upravičenim ponosom praznujemo ta pomemben dosežek v delovanju sedaj že po vsej Sloveniji uveljavljenega društva Šola zdravja, ki se ponaša v tem trenutku s skoraj 40 vadečimi skupinami in stotinami članov. Z omenjeno vadbo sta prva v Sloveniji, in to v Piranu, pred 5 leti pričela njen avtor, zelo cenjeni zdravnik dr. Nikolay Grishin, spec. nevrolog in manualni terapevt, ter vaditeljica in neutrudna promotorka, naša dobra, vsem znana Ema Perkovič. Na dogodku smo z veseljem sprejeli našega dobrega prijatelja in zdravnika dr. Nikolaya in njegovo dobro sodelavko, zavzeto in prizadevno predsednico društva slovenske SZ Zdenko Katkič. Z nami so praznovali tudi člani vseh ostalih skupin z obale, veseli pa smo bili tudi "polletnih Pirančanov", ki se radi družijo z nami v času svojih počitnic v Piranu. Pogrešali pa smo legendarna ata in mamo Weiss, ki sedaj živita in ustanavljata novo skupino v Celju, na Lavi – Weisova sta bila namreč poleg Stanke, Jožice, Hilde, Maruške, Jelke in še koga med prvimi člani skupine SZ v Piranu. Ema in ostali člani piranske skupine so se že dalj časa pripravljali na

ta dogodek s prošnjami za donacije, z organizacijo in izvedbo, predvsem pa s pripravo in prinašanjem raznih kulinaričnih dobrot na praznovanje. Prireditev je bila združena še z občnim zborom primorske podružnice SZ. Po pozdravnem nagovoru naše Eme je sledilo nazorno in zelo koristno predavanje dr. Nikolaya o pomenu raztezanja "skrčene srajce", o ukrepih pri bolečinah, zlasti v hrbtenici, in pri glavobolu. Navdušuje dejstvo, da so vsi prisotni njegove napotke z zanimanjem spremljali. Doktorju Grishinu smo vsi zelo hvaležni za vsa posredovanja njegovega obsežnega znanja s področja preventive in ohranjanja zdravja. Vsi njegovi napotki nam pridejo še kako prav za izboljšanje telesnih funkcij. Za lažje razumevanje je priporočljivo, da člani preberejo njegove knjige, najprej "Vsak trenutek je lahko nov začetek", lahko pa njegovo pomoč poiščejo tudi v njegovi ambulanti. V nadaljevanju srečanja se je naš doktor prijazno posvečal posameznikom. Kakor da se pomenjuje s starimi prijatelji, je delil strokovne nasvete v svoji prikupni slovenščini z naglasom rodne ruščine.

Po končanem uradnem delu srečanja smo nadaljevali prijetno

druženje z obiljem dobre in raznovrstne hrane in pijače, sledilo je prepevanje znanih pesmi, za katere je pisne osnutke pripravila naša vsestranska Ema, pri tem pa ji je pomagala še Helena. Bolj ali manj ubrano petje je temperamentno vodila naša simpatizerka Zalika, in kot se za tako priložnost spodobi, ni manjkala himna piranske SZ. V čast si štejemo prisotnost ge. Zorice, znane in odlične voditeljice prireditev, ki je popestrila in dvignila prešerno razpoloženje naše družbe, ki je resnično družba veselih, pozitivnih in nasmejanih ljudi. Škoda je, da zaradi tehničnih ovir nismo bili deležni trebušnega plesa, kot je bilo načrtovano. Doživeli pa smo še eno lepo presenečenje, ki nam ga je pripravila naša neumorna voditeljica Ema. Vsem prisotnim je podarila mošnjičke, napolnjene z dišečo sivko, ki jih je izdelala lastnoročno. Ko smo se pozno zvečer razhajali, smo se lahko še bolj zavedali, kako zelo veliko obogatitev naših življenj prinaša vadba in nato še prijetno druženje ob kavici. S telovadbo SZ pridobivamo telesno in duhovno razgibanost in z njo moč in pogum za vsakodnevno premagovanje ovir v nas samih in okrog nas. Veselje do življenja in optimizem, ki ga imamo, smo dokazali tudi na tokratnem praznovanju. Želimo si, da v naše vrste pride še več ljudi, ki jim je mar za svoje zdravje in dobro počutje in želijo upočasniti staranje. Neizmerno hvaležnost čutimo do našega dr. Nikolaya Grishina in Eme Perkovič, duše naše skupine, ki z neverjetnim entuziazmom delata toliko dobrega za vse nas. Ostanimo tako lepo medsebojno povezani, bližnjim in okolici pa vzor vztrajnosti in vedrine."

BOŽIČ

AVTOKLEPARSTVO in LIČARSTVO

VULKANIZERSTVO • SERVIS IZPUŠNIH SISTEMOV

GSM: 041/ 860 761 • Tel. 05/ 677 31 25 • Fax.: 05/ 677 76 67

Šolska ulica 5, Lucija • 6320 Portorož • e-mail: avto.bozic@t-2.net

TD Taperin

Piše in foto · TD Taperin Sečovlje

Uspešno izpeljani XIII. Mednarodni slikarski EX-TEMPORE Sečovlje in 12. solinarska šagra

TD Taperin Sečovlje deluje od leta 1989 z namenom povezovanja ljudi, promocije kraja, običajev in širjenja duha prostovoljstva. Društvo, ki šteje 50 članov, je v različnih sekcijah aktivno skozi vse leto. Še posebej so v društvu ponosni na svoj podmladek, ki je zelo aktiven. Najpomembnejši in najzahtevnejši nalogi društva sta prireditvi mednarodni slikarski Ex-tempore Sečovlje in Solinarska šagra.

Tradicionalni Ex-tempore se je letos ponovno odvijal pred gasilskim domom v Sečovljah in znova privabil veliko število umetnikov različnih starosti. Žigovanje podlag se je pričelo teden dni prej na več lokacijah v Sloveniji in na Hrvaškem. Teme so bile Soline, Istra, Sečovlje, poleg tega pa so udeleženci lahko slikali tudi na prosto temo. Zaradi slabega vremena ni bilo mogoče pripraviti razstave in podelitve nagrad na prostem, zato

smo ju preselili v gasilski dom v Sečovljah. Odziv je bil tudi letos dober, saj je sodelovalo 145 udeležencev, od tega polovica mlajših.

Mednarodna strokovna žirija v sestavi Nives Marvin, Lorella Limoncin Toth in Rado Jagodic je imela težko nalogo pri izbiri najboljših.

Nagrade – odrasli:

1. nagrada (TD Taperin Sečovlje):
Andreja Gregorič, Vzorec solin

Odkupne nagrade: Soline d.o.o.:
Teja Tegelj, brez naslova

galerija Fonticus Grožnjan:
Simon Kastelic, Istra.jpg

Unikat, Suzana Bertok, s.p.:
Liljana Konjevoda, Pejzaž

Mlajši do 12 let:

1. Jaša Recko
2. Lara Levak
3. Vida Barbara Žgajnar
4. Tea Kastelic

12–18 let:

1. Manca Majnik
2. Melania Pasar

Obalne galerije Piran so prejele bronasti znak TZS za pomoč in sodelovanje pri društveni dejavnosti, Nives Marvin pa zahvalo za večletno pomoč in sodelovanje.

Vsem udeležencem smo postregli z ribjim brodetom iz hiše Casa del Sal ter z domačimi vini, za program pa so poskrbeli Šavrinski godci.

Tradicionalna Solinarska šagra je bila v soboto, 7. 7. 2012, v centru Sečovelj. Poleg otroških delavnic, razstave in degustacije na stojnicah so dogajanje popestrili: Solinarska družina Italijanske skupnosti Piran, ženska klapa Kaštelanke in ansambel Tramontana. Zahvaljujemo se občini Piran, vsem sponzorjem in donatorjem, PGD Sečovlje ter ostalim krajanom, ki kakor koli pomagata in podpirata naša prizadevanja pri organizaciji te prireditve. Posebna zahvala tudi naši zdravnici Olgi Š. Somrak, dr. med., ter sestri Majdi D. za vsakoletno prostovoljno dežurstvo na tej prireditvi.

Gasilska veselica na Puntih v Piranu

Piše · Sanela Bilič, PGD Piran

Piranski gasilci znova navdušili z dobro organizacijo

Že tretje leto zapored so piranski gasilci prvi vikend v juliju na Puntih v Piranu organizirali tradicionalno dvodnevno gasilsko veselico. V petek jih je zabaval Samuel Lucas z bandom, v soboto pa so množico dobro ogreli člani domače glasbene skupine NI PANIKE. Gasilci so presenetili tudi z zelo pestro

ponudbo jedi in pijače, ki je dobrih pet tisoč obiskovalcem v obeh dneh prireditve dala dodatno energijo, da so se lahko ob dobri glasbi zavrteli pozno v noč. Ker je prireditev nadvse navdušila tako domačine kot tudi ostale obiskovalce, piranski gasilci že napovedujejo, da bo prihodnje leto še bolj pestro.

ISBE d.o.o.
PORTOROŽ

Liminjanska cesta 96, 6320 Portorož

tel.: +386 (0)5 677 86 22

fax: +386 (0)5 677 06 22

gsm: +386 (0)41 316 150

e-mail: isbe@siol.net

GRADBENIŠTVO IN TURIZEM

Mladi gasilci PGD Sečovelje

Piše · Komisija za mladino pri PGD Sečovelje

Obujen zbor mladih

Leto 2011 je bilo za mlade gasilce PGD Sečovelje prelomno, saj se je po skoraj dvajsetih letih v društvo ponovno vpisalo veliko mladih članov in pričelo z različnimi aktivnostmi. Večina učencev, ki je obiskovala gasilski krožek na šoli se sedaj udeležuje tudi vaj na gasilskem domu. Zato smo letos obudili tudi zbor mladih.

Naše delovanje je zelo pestro. Zelo radi tekmujemo in upamo, da bomo lahko dosegali tako dobre rezultate kot jih že desetletja dosegajo članice in člani PGD Sečovelje. Že spomladi smo se pripravljali na regijsko tekmovanje v orientaciji, ki je bilo aprila v PGD Pobegi – Čežarji. Udeležili smo se 4 ekipe in dosegli zelo dobre rezultate: 2. mesto (Andi Alessio, Rok Rajčič in Jan Poropat) in 3. mesto (Aleš Špeh, Luka Trbižan in Gregor Bažec). Tako smo si prislužili nastop na državnem tekmovanju, a se ga žal nismo udeležili. Preden smo se odpravili na počitnice, smo v vročih junijskih dneh uživali v vodnih igrah, ki smo jih poimenovali kar "Aqua party". Poleg tega smo imeli tudi več sprostitvenih dejavnosti med katerimi je bil kosanje piknik, bučarija, izdelovanje voščilnic in drugo.

Od septembra dalje imamo ob ponedeljskih rezerviran termin za gasilske vaje na gasilskem domu, kjer z našimi mentorji pridobivamo gasilska znanja in spretnosti, kot so spoznavanje preventive, orodja, zaščitne in druge opreme, urimo se v vajah razvrščanj in v osnovah prve pomoči.

Sredi poletja smo se zelo razveselili novice, ki je prišla iz prijateljskega društva DVD Žminj, ko so nas povabili na enotedensko letovanje v Kamp gasilske mladine v Fažani pri Puli. Šlo nas je 10 in bilo je enkratno. Nikoli ne bomo pozabili čudovitih skupnih doživetij z novimi prijatelji. Poleg spoznavanja gasilske

teorije smo se predvsem spoznavali in družili ob različnih igrah. Odpeljali smo se tudi na izlet v Pulj, kjer smo si ogledali znamenito Arenu in zanimiv akvarij. Zabavno je bilo kopanje in potapljanje ter tudi tekmovanja in posedanje v senci visokih pinj. Dnevi in noči so minili kot blisk, nihče ni pogrešal telefona, ne televizije, ne računalnika, oprostite starši – tudi vas nismo pogrešali, saj sta nas narava in prijetna družba popolnoma osvojila. Zahvaljujemo se Istrski županiji, predvsem DVD Žminj, da so nam to omogočili in upamo, da bomo to lahko ponovili. Ker smo na letovanju v Fažani tako uživali, smo skupaj z mentorji pripravili dvodnevno taborjenje pri nas na gasilskem domu.

V začetku septembra smo se v toplem sobotnem popoldnevu dobili na gasilskem domu v Se-

čoveljah. Naš cilj je bil čim lepše preživeti skupno popoldne in noč v šotorih med mladimi sečoveljskimi gasilci. Za pravila in red v taboru, razvedrilo, hrano in udobno prenočitev so poskrbeli naši mentorji z Boštjanom na čelu. Že ob samem prihodu so nas seznanili s hišnim redom, urnikom dogajanj ter zadolžitvami. Tako smo bili poučeni, da za morebitne lumparije dobimo črne pike, katere nas lahko popeljejo tudi takoj domov. Zato smo bili lumpi le do prave mere in nihče ni za kazen predčasno zapustil tabor. Ob obilici smeha in dobre volje smo se pomerili v raznih igrah ter se prijetno zabavali tudi z ocenjevanjem prepevanja pesmic in plesom, ki je trajalo do poznega večera. V taboru smo visoko na drog dvignili tudi našo taborniško-gasilsko zastavo, katero smo po razpore-

du čuvali celo noč. Vsak mladi gasilec je tako v paru prebedel ob zastavi eno dolgo mrzlo nočno urico in skrbel, da je kdo ne ukrade. Da pa nas ni bilo pretirano strah so poskrbeli mentorji, ki so se ob tabornem ognju gledi do zgodnjih jutranjih ur. V sončnem nedeljskem jutru, smo se po jutranji telovadbi, umivanju in zajtrku pomerili še v skupinskih gasilskih igrah. Zmagali smo vsi, saj smo naše druženje zaključili s polno mero lepih občutkov, veliko dobre volje ter v želji, da se tako druženje čim prej ponovi.

Mladi se z veseljem udeležijo vseh aktivnosti, ki potekajo v društvu, zato smo pomagali tudi pri pospravljanju, čiščenju, delali smo na gasilski veselici, obirali smo oljke in še kaj bi lahko naštevali. Radi prihajamo na dom, se učimo in se družimo.

V letu 2011 se je vpisalo v društvo 11 novih mladih članov. Ker se je število mladih v društvu zelo povečalo, smo letos, 2. marca izpeljali svoj 1. Zbor mladih. Naši mentorji in ostali prisotni so nas zelo pohvalili. Za naša prizadevanja, usposabljanja in izobraževanja preko celega leta, smo na zboru prejeli številna priznanja in sicer društveno priznanje za aktivno sodelovanje, priznanje za opravljeno večino plavalec je prejelo 15 članov, za večino kolesar 5 članov, 15 mladih pa je opravilo izpit in si pridobilo čin pionirja gasilca.

Mladi gasilci PGD Sečovelje smo ponosni na svoje društvo, ki nam omogoča izpeljavo načrtanega programa. Tu mislimo na vse mentorje, ki si vzamejo za nas dragoceni čas, da bi nas pripravili na varno življenje ter da tudi sami spoznamo kako je biti gasilec – prostovoljec.

Mi se vam zahvaljujemo in vam obljubljam, da bomo ponosno skrbeli za gasilsko tradicijo v kraju. Z gasilskim pozdravom - Na pomoč!

Sečoveljska gasilska mladina

Piše · Sandra Morato

Gasilski vikend

Zaključek šolskega leta se je za sečoveljsko gasilsko mladino končal s tridnevno druženjem v gasilskem domu. Pridružili so se jim tudi mladi gasilci iz pobratenega gasilskega društva Stična z njihovimi mentorji. Mentorji smo s skupnimi močmi mladim gasilcem pripravili zanimiv, gasilsko obarvan in pester program. Po prihodu mladih iz Stične smo imeli "aquaparty" pred gasilskim domom, kjer smo med seboj tekmovali, oprali gasilska

vozila in se drsali po ponjavi. V nedeljo smo se zgodaj zjutraj peš odpravili na plažo v portoroško Marino. Po celodnevem kopanju smo si ogledali delo v Marini Portorož in izpostavo gasilske brigade Koper. Zadnji dan smo odšli na letališče Portorož, kjer smo si ogledali delo carinikov, policistov, gasilcev in letaliških uslužbencev. Po ogledu letališča smo gasilski vikend zaključili in polni lepih vtisov odhiteli v objem staršev.

Druženje, sprostitve, zabava in razvijanje umskih spretnosti

Piše · Janez Mužič

V Piranu potekajo mesečni turnirji more

Preprosta in enostavna stara igra "mora giapponese", v kateri imata lahko igralca vsak od nič do tri kovance v pesti, nato pa ugibata, koliko jih imata v obeh rokah oba skupaj, je bila nekoč v slovenski Istri mnogo bolj razširjena, kot je danes. Najraje jo seveda igrajo po domačih gostilnah, tako za kako rundo, o njenih koreninah pa je iz pisnih virov zelo malo znanega. Čeprav se ne ve, kako in kdaj je prišla v Istro, velja prepričanje, da gre tako kot pri "mori cantadi" za tipično italijansko igro, ki omogoča druženje, sprostitve in zabavo, pa tudi razvijanje umskih spretnosti. Nasprotnika namreč ugibata, koliko kovancev imata skupaj v roki, pri "mori cantadi" pa tri kovance zamenja pet prstov in zmaga tisti, ki med kričanjem – da ima igra ritem – ugame seštevek prstov obeh rok, ko jih istočasno pokažeta. Dvoboji so v obeh primerih zelo napeti in ob računanju na srečo igra veliko vlogo tudi intuicija, opazovanje nasprotnika, proučevanje njegovih miselnih vzorcev, raznih izdajalskih znakov telesa in še

Zmagovalci zadnjega turnirja.

zlasti drže rok ter prstov.

V Kantini na Trgu 1. maja so privrženci te tradicionalne igre konec lanskega leta začeli organizirati mesečne turnirje in sedmi letošnji je bil sredi julija ter je ponovno prerasel v prijeten družabni dogodek, ki je tudi kakemu turistu tako po domače popestril že tako živahno piransko turistično sceno. Običajno se na turnirjih pomeri dobrih 20 tekmovalcev iz Pirana in Lucije. Tekmovanje poteka v parih na dve dobljeni

igri do 7 točk oziroma v primeru neodločenega rezultata v tretji igri do 9 točk. Nagrade, ki sta jih tokrat prispevala Občina Piran in starinarnica Gorana Mijiča, so ob malici z ocvrtimi lignji ter giricami iz Fritolina in precejšnji meri zdrave zbadljivosti domov odnesli prvaka Franc Godnjavec in Marjan Tomšič, drugouvrščena Čedo Kerič in Valter Čondič ter tretja Berto Radojkovič in Janez Mužič.

Naslednji turnir bo 15. septembra

Ob prizadevanjih za moro zagretilih piranskih zanesenjakov za obujanje starih družabnih iger in ustvarjanje prijetnih druženj vabijo organizatorji k udeležbi vse, ki bi se jim radi pridružili na turnirjih. Več o tem lahko izveste v omenjeni piranski Cantini, kjer se mora igra vsak večer. Še zlasti želijo, da bi na njihove turnirje prišle tudi ekipe iz drugih obalnih mest.

Evropsko leto 2012

Piše: Valentina Klemše, OZRK Piran

Aktivno staranje in solidarnost med generacijami

Vas skrbi lastna starost? Mesto v družbi, ko jih boste imeli šestdeset, sedemdeset, osemdeset, morda devetdeset in več?

Slovenci, tako kot ostali Evropejci, živimo dlje. Življenjski slog je vedno bolj zdrav in imamo vedno manj otrok. Posledica je staranje prebivalstva. Vsako leto število prebivalcev EU, ki so starejši od 60 let, naraste za dva milijona. Staranje pomeni še vedno za mnoge bolezni, odvisnost, izstop iz trga dela in ločenost od družine in družbe. Leta 2060 naj bi na vsakega Evropejca, starejšega od 65 let, prišla dva v delovno aktivnem življenjskem obdobju, medtem ko je danes to razmerje ena proti štiri. Solidarnost med generacijami je zato eden izmed ključnih izzivov EU, ki letošnje leto 2012 posveča aktivnemu staranju.

Življenje posameznika je lahko bogato tudi v tretjem življenjskem obdobju. In družba se tega vedno bolj zaveda. Kako dragocen je lahko prispevek starejših, je vsekakor več kot priložnost za razmislek, ki ob letošnjem evropskem letu aktivnega staranja in solidarnosti med generacijami spodbuja priložnosti in ideje tako na nacionalnem kot lokalnem nivoju. Da lahko polno živimo v službi, doma in v družbi ter na ta način veliko prispevamo, tudi ko se postaramo, je znano dejstvo, ob uresničitvi katerega bomo imeli največ koristi prav mi sami ter celotna družba.

Kaj bi naj označevalo pojem aktivnega staranja? Predvsem naslednje: polno udeležbo starejših v družbenem življenju, delovna mesta za starejše, aktivno udeleževanje starejših s prostovoljskim delom, samostojno življenje starostnikov z ustrezno prilagojenimi stanovanji, infrastrukturo, informacijsko in komunikacijsko tehnologijo in prometnimi sredstvi.

Kakšen je pravzaprav osnovni namen evropskega leta 2012? Prevenstveno gre za ozaveščanje ljudi, izmenjavo dobrih praks, spodbudo vsem politikom ter državnim in lokalnim oblastem, da z ustreznimi ukrepi in podporo omogočijo aktivno staranje prebivalstva. Evropska unija ga podpira s politiko

Prijateljstvo in humanizem ne poznata meja: dolgoletna prostovoljka RK Smrekar Cesarina iz Potoroža in Cesare ter Renato Ballasina iz Castel Goffreda. AVIS (Italija) in Rdeči križ Piran sta pobratena že 41 let.

zaposlovanja, javnega zdravstva, informacijske družbe, prometa in socialne varnosti.

Morda še primer dobre prakse v našem lokalnem okolju: Območno združenje Rdečega križa Piran skozi svoje programe že leta zavestno izvaja konkretne korake, ki spodbujajo občane k aktivnemu staranju in solidarnosti med generacijami. Pri tem se, preko svojih organov in prizadevnih prostovoljcev ter uglednih poslovnih partnerjev, donatorjev in sponzorjev povezuje v široko socialno mrežo raznolikih izvajalcev.

Naj izpostavimo le nekatere izmed njih:

- Postaje RK delujejo po večini krajevnih skupnosti in drugih ustanovah, kjer prostovoljci, ki so bodisi tudi še sami v aktivni delovni dobi ali upokojenci, skrbijo za zdravstveno preventivo, izobraževanje, informiranost in socialno pomoč starejši in starajoči se srednji generaciji.
- Različne delavnice za mlade, kjer jim znanja podajajo prav izkušeni in prekaljeni starejši prostovoljci. Ti že leta, iz dneva v dan, z veliko mero osebne odločitve in odgovornosti, "živijo stil" aktivnega staranja in medgeneracijskega sožitja. Tu imamo v mislih delavnice prostovoljstva in medgeneracijskega družabništva, izobraževanja, sodelovanja skozi izmenjave dobrih praks (npr. osnovne in srednje šole, vrtci, mladinski cen-

tri, KS, Društvo upokojencev in invalidov, domovi in dnevni centri za starejše, ipd.). Ne nazadnje pa je opazno vzporedno spodbujanje podjetij h korporativnemu prostovoljstvu. To predstavlja eno naj sodobnejših oblik družbene odgovornosti podjetja. Ker so časi sponzorstev in donatorstva v zatonu, se podjetja odločajo za inovativne oblike sodelovanja z lokalnim okoljem na načine, ki delujejo stimulatивно tako na zaposlene kot na poslovne cilje podjetja. Primer dobre prakse se je udeležil pri letošnji obnovi humanitarnega skladišča RK Piran, ko so se na ta način odzvali: Okolje Piran, Obok Lucija, Vikomont iz Ljubljane, Hartis, mizarstvo Pero Vidovič iz Pirana ter še mnogi drugi. Dijaki Gimnazije A. Sema iz Portoroža pa so ob tej izkušnji, ko so priskočili na pomoč pri plesarskih in vzdrževalnih delih, prav gotovo "izpilili" marsikatero pozitivno vrednoto.

- Prostovoljno, brezplačno in anonimno krvodajalstvo je ena od osnovnih dejavnosti RK, ki ga z enakimi načeli solidarnosti izvajamo že skoraj polnih 60 let in pomeni izjemno vez med generacijami.
- Tudi zaposlovanje starejših od 50 let prek t. i. javnih del, ki so čez čas postali novi sodelavci in prostovoljci RK, je zavestna izbira na trgu delovne sile že polnih 21 let.

- Odmevnejša letošnja novost je tudi sodelovanje z vrtcem Morнарček iz Pirana, ko so se zaposleni in starši množično odzvali s skupno krvodajalsko akcijo. Malčki so se ob vsem tem humanitarnem dogajanju neposredno srečali tudi s prostovoljkami RK ("nonice prostovoljke" in "nonice krvodajalke") in se pogovarjali o krvodajalstvu, humanosti, prostovoljstvu in medgeneracijskem sožitju. S tem želimo mladim generacijam privzgojiti moralno-etične vrednote in čut za prostovoljstvo in solidarnost, da bi s tem stopili v smer premostitve za človeštvo najnevarnejše krize doslej – krize vrednot.

Kljub temu da bo evropsko leto uradno trajalo le še pol leta, pa imamo v prihodnje obilo možnosti, da sleherni dan izkažemo in ozaveštimo resno osebno namero za dvig medgeneracijskega sožitja in pomoči ljudem v naši okolici. To se bo zrcalilo v bolj zdravih osebnih odnosih, od katerih bomo imeli največ koristi vsak posebej in vsi skupaj. Nekateri strokovnjaki so mnenja, da je gospodarska in finančna kriza za vse nas velika preizkušnja in izziv, da iz nje odidemo kot boljši ljudje in državljani. Mladi na brezpotju, brezposelni vseh starosti, kronični bolniki, revni upokojenci so le vrh ledene gore, ki morda že danes, prav v vaši najbližji sosesčini, potrebujejo prav vašo pomoč. Pa naj gre za generacijsko, poslovno ali tisto čisto preprosto človeško plat! Pravzaprav je vseeno, kajti cilj je vedno isti: živeti bolje skozi solidarnost generacij. Morda nam skozi čas uspe, kot je bilo to že pred petimi leti zapisano v dokumentih skupščine OZ RK Piran, ustanovitev t. i. Medgeneracijskega centra v starem mestnem jedru, ki v minimalni obliki deluje že sedaj v poslovnih prostorih organizacije na Župančičevi 14 v Piranu.

Glede staranja pa si velja zapomniti misel, da naj bi se priprava na starost začela najkasneje v naših srednjih letih.

Izlet centera za starejše občane Lucija

Piše · Erika Omerzelj, Center za starejše občane Lucija

Ohladitev pri 33°C na "Burji"

Bil je vroč poletni dan in v zraku je bilo že ob prihodu na delo čutiti vznemirjenje zaradi težko pričakovanega izleta stanovalcev Centra za starejše občane Lucija z barko po slovenski obali.

Metka, "glavni krivec" za ta izlet, je še zadnjič sklicala vse zaposlene, ki bodo spremljali stanovalce. Še zadnjič smo preverjali svoje zadolžitve in vse pripomočke, ki jih moramo zaradi varnosti stanovalcev vzeti s seboj. Nismo pozabili niti na klobuke in na kremo za sončenje.

Ideja za izlet se je porodila v Metkini glavi že pred tedni in akcija je stekla. Prijazna direktorica Marinela je zagotovila sredstva. Nato smo morali rezervirati primerno barko, dovolj veliko, varno in udobno – primerno tudi za gibalno ovirane osebe in osebe, ki uporabljajo invalidske vozičke. Barka, ki nosi ime Burja, je bila kot nalašč za ta podvig.

Prijave stanovalcev so kar deževale, ravno tako tudi prijave svojcev. Številka se je ustavila pri 56. Zaposleni, ki smo se javili v spremljevalno ekipo, smo ob 9.30 zjutraj uri pričeli s prevozi stanovalce v Marino Portorož, kjer jih je na parkirišču pričakala Vendi in jih prepeljala do pomola, kjer je bila Burja zasidrana. Vendi

ima namreč najmanjši avtomobil in je spretno manevrirala po pomolu med kopalci in številnimi priključki za barke. Osebe na invalidskih vozičkih sta prevažala naša fant Vojko in Anto. Kot bi mignil, se je barka napolnila. Kapitan je vključil zvočnike, zvoki domače glasbe so prijetno božali naša ušesa in odpluli smo. Prijeten vetrar nam je hladil razgrete glave in oko se kar ni moglo ločiti od številnih lepot, ki jih ponuja slovenska obala. Nekateri izmed nas in tudi stanovalci smo se zavrteli v nežnih taktih domače glasbe. Tudi zapeli smo skupaj. Medtem ko smo se predajali užitkom, nam je ladijski kuhar že pripravil kosilo. Za sladico je poskrbel Giuliano. Zaposleni smo oblikovali "verigo" in hrana je bila v hipu na mizah, kajti lakota je na morju večja kot na kopnem. To nam je zatrdil kapitan. Prijetne trenutke je v fotoaparatu pridno lovila Tina.

Kot bi mignil, so minile štiri ure. Burja se je počasi bližala pomolu, kjer nas je pričakal prijazen uslužbenec Marine po imenu Kristjan in nam izročil ključke naših avtomobilov. Medtem ko smo se mi veselili, je v vseh avtomobilih vklopil klimo. Hvala, Kristjan – tudi za ledeno mrzlo vodo, ki nas je pričakala. Vso pohvalo si zasluži tudi Marina Portorož, ki nam je omogo-

čila brezplačno parkiranje in številne prehode preko zapornic in olajšala dostop do Burje.

V Center smo se vrnil ob 14.30 prijetno utrujeni in polni novih doživetij. Na obrazih naših stanovalcev je bilo opaziti nekakšno milino, zasanjanost, spokojnost. Izkušnja, ki je nekateri niso nikoli doživeli ali pa je od njihove zadnje plovbe preteklo že nekaj let, je bila za prenekaterega stanovalca neprecenljiva.

Zaposleni jo bomo naslednje leto z veseljem ponovno pričarali v njihova življenja. Da je izlet minil brez zapletov, so svoj delež poleg že zgoraj omenjenih dodali tudi: Barbara, Jasmina, Enver, Blaža, Tedeja, Tadeja, Danijela, prostovoljke in Erika.

Dobrodelni dogodek

Piše · Denis Fakin, Predsednik KS Sečovelje

Darovi za Primoža Borovnika

Društvo "Dobre sanje GD – GOOD DREAM" je v petek, 20. 4. 2012 skupaj s KS Sečovelje in sponzorji organiziralo dobrodelni koncert za Primoža Borovnika. Koncert se je odvijal v restavraciji Al Barone na Letališču Portorož.

Darko Grgič, pobudnik dogodka in glasbeni izvajalec na koncertu, je bil nad Primoževo izkušnjo zelo ganjen. Darko v vseh pogledih sledi svojemu srcu, kar se je izkazalo tudi ob organizaciji tega dogodka. Ob

njem sta nastopala tudi Sašo Gačnik in Marko Tomišič.

Darko Grgič pravi, da ima Primož Borovnik v svojem življenju jasne in skromne cilje. Je nevsiljiv in skuša svojo neposredno okolico čim bolj razbremeniti. Predvsem si želi biti kar se da samostojen. O slednjem govori z vso gorečnostjo. K njegovi samostojnosti smo na svoj način prispevali vsi udeleženci zanimivega in prijetnega koncerta in skupaj zbrali 1.200 evrov, ki so jih

Primožu že nakazali.

Dogodka so se udeležili tudi župan Občine Piran, Peter Bossman, podžupan Bruno Fonda in častni konzul republike HR Božo Dimić.

Veselim se občutkov in misli, da smo Primožu pripomogli k nadgradnji invalidskega vozička in nakupu posebne ležalne blazine in mu na ta način pomagali k realizaciji njegove močne želje po samostojnosti. Verjamemo, da boste Primožu dobrotniki še nakazovali sredstva. V

ta namen prilagamo naslov za zbiranje sredstev: Društvo Dobre sanje GD, Dvori 1a, 6276 Pobegi (zastopnik: Darko Grgič)

Sredstva lahko nakažete na tekoči račun s pripisom "namen Primož": Banka Koper 10100-0050726727

Denar bo v najkrajšem možnem času predan Primožu. Zahvaljujemo se vsem, ki ste se dogodka udeležili in skladno s svojimi zmognostmi prispevali za Primoža.

matrisdesign
Print Shop

Matris Design · Obala 116 · 6320 Portorož · Slovenija
gsm: 051 393 770 · mail: info@matrisdesign.com
web: www.matrisdesign.com

Nudimo vam hitro in cenovno ugodno storitev digitalnega tiska:

- katalogov, knjig, brošur
- jedilnih listov, cenikov
- vizitk
- zgibank
- letakov
- vabil, čestitk, voščilnic
- vstopnic, ...

Društvo invalidov občine Piran

Piše · J. S.

Razstava ročnih in umetnostnih del članov ZDIS v Slovenj Gradcu

Letošnja, že četrta bienalna razstava je potekala zadnjih dvanajst dni v aprilu v okviru Razstave prestolnice kulture Maribor 2012 v Slovenj Gradcu – v "občini po meri invalidov", ki nadaljuje tradicionalno sodelovanje na področju socialnega vključevanja invalidov.

Vso organizacijo in izvedbo tega načrta je prevzelo Društvo invalidov Slovenj Gradec skupaj z Zvezo delovnih invalidov Slovenije ter pod pokroviteljstvom MO Slovenj Gradec.

V okviru ZDIS je izdelke razstavljalo nad štirideset društev invalidov, med njimi tudi Dru-

štvo invalidov občine Piran, ki je s svojimi izdelki pod naslovom PIRANSKE SOLINE – NAŠA DEDIŠČINA zbudilo prijetna presenečenja, odobravanja in pohvale. Upoštevali smo namreč priporočila ZDIS, naj bodo izdelki značilni za pokrajino, iz katere je društvo invalidov kot razstavljalec. Nismo dolgo premišljevali, kako bi s svojimi izdelki predstavili delček svojega kraja, naravne in kulturne dediščine ter naše edinstvene dejavnosti v Sloveniji oz. v tem delu Jadrana. Odločitev je torej padla: predstavili bomo soline, ki so samo naše, na čim bolj izviren, pristen način. Z

estetsko izdelano maketo solin, ki nazorno prikazuje postopek pridobivanja soli, in s predstavitvijo orodja in dela na solinah samo obiskovalcem razstave nudili poučen pogled na našo edinstveno gospodarsko dejavnost, ki sloni izključno na delu človekovih rok ob pomoči naravnih danosti. Obiskovalce smo presenetili s spominskimi vrečicami pristne piranske soli, ki nam jo je velikodušno podarilo podjetje Soline. Na ogled smo torej postavili unikatne izdelke svojih članov, dober odziv pa je nova spodbuda za nadaljnje izvajanje ročnih del v ustvarjalnih delavnicah, ki služijo

aktivnem preživljanju prostega časa, ohranjanju in vzpostavljanju osebnih stikov in sprostitvi. Prispevajo pa tudi k višji kakovosti življenja nas – invalidov, nas povezujejo v prijateljske stike, kjer se psihično sprostimo, si medsebojno svetujemo, pomagamo, oblikujemo odnos do vsega lepega in preživljamo lepe trenutke v tem ponorelem času.

V našo delavnico ste vabljeni vsi, ki si želite izpolniti svoj prosti čas v torkovih popoldnevih. Radi vas bomo sprejeli.

Hvala vsem, ki v teh delavnicah sodelujete, pa tudi tistim, ki morebiti še boste!

Ljubitelji rekreativnega druženja iz Dragonje

Piše · Mirjam Kastelič, predsednica RD "Stena"

Pisana družčina na pohodu

Sončna in topla sobota je privabila okoli petintrideset članov razvojnega društva Stena, njihovih prijateljev in krajanov Dragonje ter pohodnikov iz Kopr, Ljubljane in okolice na tradicionalni spomladanski pohod, ki ga je organiziralo Razvojno društvo "Stena". Pisana družčina pohodnikov, od najmlajšega, ki je štel dve leti pa do najstarejšega, ki mu je bilo 80 let, je po šilcu Gvidovega domačega žganja, krenila od avtobusne postaje Dragonja II navkreber po cesti pod Ivovim vodstvom, ki je za svojo vpadljivost poskrbel z živo barvno rumeno majico. Po nekaj metrih so stopili na gozdno pot proti Škerjencu in z obrobja gozdne poti občudovali zeleno dolino Dragonje. Pot jih je nato pripeljala do Šterencev s pogledom na hrvaško mesto Buje v daljavi in barvito poseljeni Kaštel. Pohodnikov ni motila upehanost in bilo je še dovolj energije za dobro razpoloženje ter klepet o marsičem. Na primer: o podnebnih razmerah v kraju Dragonja, kako je v

"zgornji" Dragonji hladneje kot v "spodnji", o rasti in negovanju murve, da ne privablja muh, o posebnostih reke Dragonje, o izviri vode, ki s podnožja Koštabone teče v reko Dragonjo in v katerem so v starih časih domačinke prale perilo, o pripravi šparg. Slednje je bilo predvsem zanimivo za pohodnike, ki so prišli iz notranjosti Slovenije, in so pod budnim strokovnim očesom domačinov utrgali še kakšno šparogo. Počasi so se začeli spuščati proti Selom s pogledom na Sečoveljske soline in prispeli

do prvih hiš v kraju Dragonja. Ker jih je pot vodila mimo domačije Tonija Špeha, ni bilo kaj, kot da so se odzvali njegovemu prijaznemu povabilu, da pogasijo žejo z vodo in njegovo izvrstno Malvazijo ter Refoškom. Nato je bilo treba narediti še nekaj korakov do Bik Bara. Tam sta jih čakali simpatični in vedno nasmejani "Bik Barovki" Sanja in Anamarija, skupina domačinov, ki se zaradi zdravstvenih težav ni mogla udeležiti pohoda, vendar pa je želela doživeti prijeten dan v druženju s pohodni-

ki in nenazadnje, čakala sta jih Mirjam, ki je pripravila ječmenovo mineštro ter Adriano, ki je začel peči čevapčiče. Sledilo je prijetno presenečenje, domač, topel kruh, ki ga je spekla Leticija, Marijine in Frankine slaščiice ter slastne češnje, ki jih je nabral Pino.

Pohodniki in ljubitelji rekreativnega druženja, so si obljubili, da se srečajo na pohodu čez eno leto, toda še prej pa ob koncu letošnjega septembra na kolesarjenju, ki ga načrtuje RD "Stena".

Društvo upokojencev Piran

Piše · Zdravko Taškar, DU Piran

Uspešen nastop na IX. Športnih igrah DU Južne Primorske v Ilirski Bistrici

Člani in članice DU Piran smo se v juniju udeležili IX. športnih iger društev upokojencev Južne Primorske v Ilirski Bistrici. Na igrah je nastopalo 20 članov in 13 članic v 9 disciplinah. Ob zaključku tekmovanja smo domov prinesli 6 pokalov in večje število medalj; 1. mesto v balinanju ženske (nastopale Mlinar, Pavlič, Černe in Fuks), 1. mesto v taroku (Godnjavec, Jeretič in Bellotti), 2. mesto v šahu in v pikadu ženske, 3. mesto v balinanju moški in v pikadu moški. V skupni uvrstitvi smo zasedli 4. mesto le bore 4 točke za prvouvrščeno ekipo DU Sežana. Pred

odhodom na igre smo imeli veliko mero smole in zdravstvenih težav, saj smo morali odpovedati nastop v dveh disciplinah. V kolikor bi nastopali še v teh dveh disciplinah, bi se lahko končno veselili skupno prvega mesta.

Prvovrščene ekipe so si priborile nastop na državnem prvenstvu.

Naši športniki in športnice so pokazali veliko mero znanja in dobre volje, zato tudi uspeh ni izostal.

Upamo, da bomo skupno prvo mesto in prehodni pokal osvojili prihodnje leto na X. športnih igrah DU Južne primorske v Kopru.

Skupne službe Samoupravnih interesnih skupnosti občine Piran

Piše · Rafael Dodič

Srečanje nekdanjih sodelavcev

"To, kar je ostalo, smo mi in so sledi desetletnega dela SIS" – občinskih samoupravnih interesnih skupnosti – smo v en glas ugotavljali nekdanji sodelavci. V skoraj polnem številu smo prišli na "piknik", ki smo si ga priredili na vrhu Seče 18. maja 2012; dvajset let po tem, ko so bile SIS zaradi sistemskih sprememb v naši novi državi ukinjene. Takrat smo se prezaposlili v druga delovna okolja, toda lepi spomini na naše takratno skupno delo so ostali – zdaj vem, postali so "lepa vrednota" večini od nas.

Vtisi ob prihodu, ki smo jih sprejemali skozi oči in ušesa, so bili preprosto lepi in čutno prijetni. Takoj nato so se dogajali tisti sproščeni, čisto novi užitki predstavljanja in pozdravljanja. Potem je sledilo veselje dobrega, tistega konkretnega in okusnega, in še več onega duhovnega, ki je napolnilo naša zrela leta in je zdaj preplavljalo naše srečanje. Prej si še predstavljati nisem upal, da se je toliko čutnega bogastva, te redke vrednote in harmonije, naselilo v našo čutno podzavest; takrat, ko smo bili še relativno mladi, polni antagonizmov in tekmovalnosti, ko smo še živeli v drugi državi in v času, ki mu drugi zdaj pravijo totalitarizem. Po tako

navdušujočem srečanju je bilo celo razhajanje podobno tistemu, ko smo prihajali na piknik. Nismo se poslavljali, vsi blaženi smo preprosto odšli "v svoja zasebna okolja", odločeni v prepričanju, da se prav kmalu spet srečamo.

Post razmišljanje: V začetku 80-ih let, ko so se samoupravne interesne skupnosti ustanovljale, smo še trdno verjeli v Kardeljevo hipotezo (zapisano v ustavo) o odmiranju države in o ustvarjanju družbe srečnih ljudi. Najprej smo verjeli, da smo sposobni uspešno graditi to lepšo prihodnost. In to kar je bilo v občini Piran konkretno narejenega v sedemdesetih in osemdesetih letih prejšnjega stoletja v družbeni nadgradnji, je to prepričanje potrjevalo. Na področjih otroškega varstva, osnovnega šolstva, zdravstva, kulture, športa, socialnega skrbstva ..., ne prej in tudi kasneje ni bilo narejenega toliko kot takrat. Napredek v materialnem, organizacijskem in kadrovsko-strokovnem pogledu je občino pripeljal v sam vrh pri zagotavljanju t. i. javnih družbenih potreb in socialne varnosti njenih občanov. Res je sicer, da je bila občina še gospodarsko bogata in da je gospodarska rast takrat omogočala vlaganja v t. i.

družbene dejavnosti, toda brez pravega razumevanja pomena javnih služb in vzajemne pripravljenosti delavstva tolikšnega napredka ne bi bilo. Eno samo desetletje so SIS živele in mi vsi z njimi. Veliko tega, kar smo takrat zastavili – v organizacijskem, strokovnem in funkcionalnem smislu –, in tistega, kar je bilo takrat zgrajenega, je ostalo. Še naprej živi in deluje.

Pred dvajsetimi leti so SIS in Skupne službe SIS ukinili. To, kar je od njih ostalo, niso samo spomini in ni samo takratna ideja, ki še živi. Razlik v zavesti ljudi, med tedaj in sedaj, ni prav veliko. Kar jih je, so na področju financiranja teh dejavnosti. Dogovorne ekonomije ni več in tudi finančnih tokov ne nadzira več nekdanja SDK (Služba družbenega knjigovodstva), toda tisti, ki bi hoteli kaj od starih pravic "v družbenih dejavnostih" spremeniti, se vedno srečajo s složno obrambo pravic "uporabnikov in izvajalcev" javnih služb. Taki medsebojni interesi so se v času SIS izoblikovali in so zaživel, so tudi preživeli družbene spremembe. Če jih sedaj gledamo z očmi EU, lahko vidimo, da predvsem te dejavnosti ohranjajo Slovenijo visoko na lestvici blaginje ljudi med evropskimi državami. Če

tega podedovanega bogastva ne bi bilo, bi bil naš rejting in ugled v EU znatno nižji, kot je. Prav to se bo zgodilo, ko/če bo ta del nacionalne blaginje strmoglavil, če bo država družbene dejavnosti izčrpavala ali pa bodo "podhranjene". Če bodo te zamirale, bo z njimi umirala tudi naša nacionalna država. Upam si tvegati in trditi, da je bilo ukinjanje "dogovorne ekonomije" in tudi izničenje vloge Službe družbenega knjigovodstva (SDK) napaka naše tranzicije. Če bi bili lahko ohranili ti dve "posebnosti naše nekdanje ureditve", sem prepričan, da bi bilo danes – v času gospodarske krize – manj problemov. Predvsem pa bi bili ti bolj vidni – transparentni, kot temu rečejo sedaj. Več bi bilo dela in socialne varnosti, manj negotovosti, revščine ... Bogastvo bi bilo pravičnejše porazdeljeno in tajkunov sploh ne bi bilo. Tudi gospodarske probleme bi uspešneje premoščali, če bi ohranili sistem solidarnosti in vzajemnosti med delavstvom oz. ju razširili na "trg delovne sile". Ljudje raje nekomu nekaj poklonimo, kot da nam oblasti to isto jemljejo s prisilo; raje bi delali, kot pa dobivali državno podporo za brezposelne ali nizke pokojnine za predčasno – ekonomsko – upokojenstvo.

Gimnazija Piran

Piše: Lilijana Gustinčič Furlan, prof.

Maturanti prejeli zaslužena priznanja

Prišel je nestrpno pričakovani ponedeljek, 16. julij 2012. Tistega dne so bili razglašeni rezultati letošnje mature. Dijaki so jih sicer na spletu prebrali že v zgodnjih jutranjih urah. V prvem trenutku so mnogi vzklíkili od veselja, drugi pa razočarani utihnili. Ampak tako je življenje. Nekateri so se dopoldne oglasili na šoli, da bi preverili resnico ali se pozanimali o svojih nadaljnjih korakih. Večina pa se je zbrala na svečanem večernem sprejemu. Vabljeni so bili maturanti in seveda njihovi starši. Skupaj s profesorji in ravnateljem šole so stopili v prijetno hladni križni hodnik bližnjega minoritskega samostana.

In tam se je zaključil dolg ter po drugi strani tudi kratek štiri-letni cikel šolanja. Na tej poti so gimnazijci preživeli mnogo nepozabnih trenutkov. Temnih in svetlih trenutkov, ki segajo od začetnega velikega pričakovanja in tihe tesnobe do spravljlive vdanosti v kakor težko usodo nenehnega učenja. Temu so sledili tako uspehi kot tudi krivice, zaradi katerih je vznikalo nepogrešljivo upornišvo. Zaradi vsega svojega početja so dijaki na različne načine dozorevali. To se je dogajalo skozi tovarištvo, prijateljstvo, ljubezen in še vse druge odnose, v katerih so se oblikovali. Tako da so se nazadnje na svoj zrelostni izpit pripravljali ob pomoči učiteljev, vendar tudi samostojno. Kot je tudi prav. In večini od nekaj več kot petdesetih maturantov je uspelo. Nekaj pa je tudi nesrečnežev, ki jih čakajo dolženi popravki.

Na podelitvi spričeval sta se najprej slišali glasba in poezija. Sledil jima je uradni del. Gimnazijci so se dobro zavedali, da so bili pridni vsi. Istočasno pa nihče ne bi mogel utemeljeno zanikati dejstva, da so nekateri od njih s svojo pridnostjo in uspešnostjo izstopali. Ti so prišli v ospredje prvi. Bilo jih je enajst. Prejeli so knjige za odlični šolski uspeh in priznanja ter pohvale za visoke dosežke na drugih s šolo povezanih delovnih področjih.

Potem so trije razredniki in ravnatelj Borut Butinar začeli deliti maturitetna spričevala. Prva ga je seveda prejela zlata maturantka Maja Velimirovič. Poleg spričevala ji je sam minister za šolstvo poslal tudi knjigo s svojim podpisom. Od svoje šole pa je mladenka dobila rdečo vrtnico in drugo knjigo, opremljeno z lepimi slikami slovenskih planin. Za Majo so se zvrstili še ostali maturanti. Najprej odličnjaki, nato pa še vsi drugi.

Ko je bilo razdeljeno vse, od spričeval do prisrčnih stiskov rok in poljubov ter vrtnic, so se vsi prisotni obrnili k mizam, kjer naj bi jih že čakala zakuska. Nastopilo je rahlo presenečenje, saj na pripravljenih mizah ni bilo še ničesar. A to se ni sprevrglo v nikakršno slabo voljo. Profesorji in njihovi v tistem trenutku že bivši dijaki so se raje spustili v manjše klepete, v katerih so analizirali dosežene rezultate. Tako tiste dobre kot tudi one slabše.

Medtem je prispela odlična zakuska in se vabljivo razpostavi-

vila po mizah. Ob njej učitelji svojim učencem niso nič več pridigali ali se jezili nanje. Vsaj navzven je na obeh straneh prevladovalo veselje. Še zlasti zaradi tega, ker so maturo opravili pripadniki generacije, na katere hrbtu so se dolga leta lomila kopja raznih strokovnjakov, ki so v šolo kar naprej uvajali novosti. Zato so ti mladi v vseh preteklih letih pogosto kazali nezadovoljstvo. Saj se večkrat niso mogli sprijazniti z vlogo poskusnih zajčkov in z vsemi spremembami, ki jih niso doživljali kot zgolj dobrnamernih. Postajali so tudi svojeglavi. Poleg tega se je njihov pouk spreminjal zaradi tehnologije, ki se je v zadnjih nekaj letih pritihtapila v prav vsak kotiček življenja in precej spremenila naravo medčloveške komunikacije. V začetku tudi na slabše. Da bi se prelila kaplja čez rob, je nastopila še družbena kriza, zaradi katere

se je občutila volja do nekakšnega poenotenja izpitov, in sicer iz predmetov, ki ne kažejo posebne podobnosti. In tako so maturanti, na primer pri slovenščini, ki na maturi že dolgo velja za najtežji predmet, saj se ga kot materni jezik v celoti opravlja samo na višjem nivoju, izgubili cele pol ure za pisanje eseja. Ker pa so pisali o štirih sicer vrhunskih in izredno aktualnih dramah s tematično krizo vrednot, ki so istočasno tudi zelo zahtevna besedila, jim je šlo nekoliko težje. Nad tem so se zelo pritoževali, saj niso mogli pokazati vsega svojega znanja. Pri eseju namreč ne zadostuje znanje samo po sebi, ampak je pomembna tudi večina pisanja. Zanj pa je potreben čas.

Ampak zdaj se je matura za glavnino zaključila. Kot vedno doslej je bila bolj ali manj uspešna. Pred bodočimi študenti pa so že nove preizkušnje.

AERODROM PORTOROŽ d.o.o.
Sečovlje 19, 6333 SEČOVLJE, SLOVENIJA

T: +386 5 617 51 40
F: +386 5 672 25 30

E: info@portoroz-airport.si
U: www.portoroz-airport.si

Panoramski poleti • Padalski skoki • Letalska šola • Taxi leti • Restavracija • Duty Free Shop

Kaj vse se je dogajalo v preteklih mesecih

Piše · Patricija Lovišček

V EPI centru je vedno veselo

Ponovno se oglašamo iz pirskega Epicentra in vas kljub poletni vročini prav toplo pozdravljamo. V preteklih mesecih se je pri nas in v naši okolici dogajalo marsikaj.

IZLET ZA PET

V času prvomajskih počitnic, natančneje 30. Aprila, smo se odzvali na povabilo Radia Koper in Zveze prijateljev mladine Slovenije k dobrodelni akciji "IZLET ZA PET" ter tako polepšali dan štiridesetim otrokom iz občine Piran, ki so se udeležili izleta v Postojnsko jamo. Radio Koper, ZPMS ter nekaj sponzorjev akcije so poskrbeli, da so se "naši" otroci brezplačno odpeljali in si ogledali lepote naše največje jame. Poleg tega pa je še vsak prejel darilo sponzorjev ter brezplačno kosilo v bližnji restavraciji. Hvala vsem, ki ste to omogočili!

FESTIVAL VRTNIC IN CVETJA PORTOROŽ

4. maja smo s pomočjo naših mentoric izvedli ustvarjalne delavnice na Festivalu vrtnic in cvetja v Portorožu. Delavnice so potekale med 10. in 15. uro v centru Portoroža na temo cvetja in vrtnic.

SEJEM RABLJENE OTROŠKE OPREME

V soboto, 19. maja, dopoldan smo na Tartinijevem trgu organizirali sejem rabljene otroške opreme, kjer smo poskrbeli za stojnice, na katerih so otroci in starši prodajali rabljene igrače

in otroško opremo po simbo-

lični ceni. Zdaj imajo doma spet malo več prostora, saj so se znebili odvečnih, odrabljenih igrač in otroške opreme, za katero so po spomladanskem čiščenju ugotovili, da je ne potrebujejo več oziroma so jo njihovi otroci prerasli.

DAN ODPRTIH VRAT NA MORSKI BIOLOŠKI POSTAJI PIRAN

V petek, 8. junija, popoldan se je naša četica mladcev pridružila ostalim šolarjem na dnevu odprtih vrat na Morski biološki postaji Piran, kjer so se seznanili z delom "raziskovalcev morja". Udeležili smo se uvodnega predavanja o MBP-ju ter štirih delavnic: Svet v

malem, Morski odpadki, Življenje pod mikroskopom in Priprava na potop. Domov smo prišli polni novih spoznanj in "morskih vtisov".

POČITNIŠKO VARSTVO

Tudi letos smo v Epicentru Piran organizirali poletno počitniško varstvo za otroke od 1. do 4. razreda osnovnih šol. Ravnokar smo zaključili s prvim delom, drugi del pa bomo izvedli med 13. 8. in 31. 8. Kot ponavadi smo otroke pričakovali med 7.30 in 8.30, nato smo vsi skupaj odšli na zajtrk v bližnji Vrtec Mornarček, kjer smo kasneje (ob 12.30) tudi kosili. Poleg vsakodnevnih dejavnosti,

kot so ustvarjalne delavnice, igranje družabnih ter računalniških igraric, igranje namiznega tenisa in namiznega nogometa ter številni sprehodi, se je dogajalo še veliko drugega. Nekateri otroci so se učili teniških spretnosti pri "uricah tenisa z Majo", drugi so obiskovali tečaj plavanja v plavalni šoli Tinka Tonka.

Obiskali smo tudi Pomorski muzej Sergeja Mašere v Piranu, kjer nam je gospa Snežana pripravila delavnico na temo arheoloških najdb in muzeja.

Večkrat smo obiskali Mestno knjižnico Piran. Tu nas je vedno pričakala prijazna knjižničarka Nada, ki zna resnično zanimivo in kreativno zapolniti naš prosti čas. Izvedla je delavnice na temo pravljice, ki nam jo je pripovedovala, drugo na temo filma o Kekcu, v tretje pa odkrila v nas prave detektive, ko smo iskali pomembne podatke o knjigah in knjižnici ter se pri tem pošteno razgibali, saj smo morali iskati po vsej knjižnici.

V ponedeljek smo obiskali Center eksperimentov v Kopru in spoznali osnove fizike, pri gledaliških delavnicah z Matjažem Javšnikom pa smo naredili prve korake gledališke igre.

Izdelovali smo lutke, nakit, slike na foliji z barvami za steklo, gospa Iva nam je pomagala pri oblikovanju izdelkov iz gline, risali smo pirske hiše, se učili naravoslovja in pisanja pesmi skozi igro z učiteljico Sonjo in še in še ...

V varstvu se ponovno srečamo 13. 8., do takrat pa uživajte v poletnih radostih.

Se vidimo v Epiju!

Ločujmo odpadke

Varujmo naravo

Differenziamo i rifiuti, tuteliamo l'ambiente

"Svet izmišljarij"

Piše · Lorena Lovrečič

Poletne bralne aktivnosti

Končno smo zakorakali v počitnice. Privoščimo si brezdelje, počitek in obilo zabavnih dni. Na svojevrsten način smo se zabavali tudi na OŠ Cirila Kosmača Piran. V jutranjih urah smo se zbrali, da bi bolje spoznali in raziskali stripe. V sklopu poletnih bralnih aktivnosti smo stripe brali, opisovali

zgodbe in junake, jih primerjali med seboj in ustvarjali nove. Izdelali smo različne stripe, za konec pa smo se celo naučili, kako se strip izdela na računalniku. Napotili smo se tudi v računalniško učilnico, kjer je prav vsak ustvarjalec naredil svoj lasten strip. Poletje je res zabavno!

Center za usposabljanje Elivra Vatovec Strunjan

Piše · Olga Stele, prof. defektolog

Živahno dogajanje v projektu "Mi in vi skupaj"

Strokovni delavci pogosto poudarjamo, kako pomembno je, da pri našem delu z otrokom sodelujejo tudi starši.

V želji po boljšem sodelovanju s starši smo v našem centru že pred leti začeli načrtno izvajati različne dejavnosti v projektu "Mi in vi skupaj" v sklopu inovacijskih projektov pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo.

V šolskem letu 2011/2012 smo člani projektne skupine organizirali in izvedli kar 14 različnih dejavnosti za učence s posebnimi potrebami, njihove starše oz. kar za celotne družine.

V jesenskem času smo se udeležili kmečkega praznika v Dolenji vasi, pridružili smo se številnim pohodnikom z baklami od Izole do Portoroža, v novembru smo tekli s številnimi tekači iz vse Slovenije

na Martinovem teku. V veselem decembru smo pričakali Miklavža v Dolenji vasi, se odpeljali na izlet v praznični Trst, kjer smo se popeljali s tramvajem na Opčine in ob povratku domov pričakali še dedka Mraza s košem daril. Tik pred novim letom smo se podali na božično-novoletni pohod z baklami ob lepi slovenski obali.

V novo leto smo vstopili s polno zagnanostjo. Že v januarju smo se odpravili na zimski pohod na Kokoško. V spomladanskih mesecih pa smo se sprehodili po zelenem Krasu in Mašunu, se podali v dolino Glinščice, se odpeljali na Bled, se sprehodili skozi Vintgar in si ogledali dolino reke Završnice pod Karavankami. Konec maja smo se starši, učenci in strokovni delavci zabavali v zabaviškem parku v Gardalandu. Tik pred zaključkom

šolskega leta smo raziskovali Trento – čudoviti svet ob reki Soči – in se podali tudi na Vršč.

Poleg izletov in športnih dejavnosti smo v preteklem šolskem letu organizirali tudi dve strokovni predavanji za starše, in sicer: "Možnosti nadaljnega izobraževanja in zaposlovanja oseb s posebnimi potrebami" in "Predstavitev društva

Sožitje na nacionalni in lokalni ravni ter novosti v zakonodaji oseb s posebnimi potrebami".

Šolsko leto smo zaključili z velikim zadovoljstvom vseh udeležencev z željo, da bi tudi v prihodnjem šolskem letu nadaljevali z našim projektom, ki bi ga v bodoče še nadgradili z novimi kvalitetskimi dejavnostmi.

Poletne bralne ure na OŠ Cirila Kosmača Piran

Piše · Sonja Stanič, mentorica delavnic

Opolnomočenje bralne pismenosti

Med poletnimi počitnicami, v juliju in avgustu, so znotraj projekta Opolnomočenje bralne pismenosti na OŠ Cirila Kosmača Piran potekale delavnice branja za učence osnovne šole. V sodelovanju z Mladinskim Epicentrom Piran so učenci brali zgodbe, brskali po enciklopedijah, iskali podatke v računalniku, pisali rime in pesmice, ustvarjali ročne lutke in še kaj.

Učenci so pod vodstvom mentorjev spoznavali različne oblike umetnostnih in neumetnostnih besedil, na podlagi katerih so poustvarjali svoja besedila ter si širili bralna obzorja in na različne načine urili bralne tehnike. Skozi teme, ki so jim blizu, so iskali različne koristne informacije ter vire informacij za vsakdanjo uporabo.

OŠ Cirila Kosmača Piran

Piše · Lorena Lovrečič

Mala šola življenja

Po končanem pouku smo se v sklopu Planinskega društva podali na tabor Mala šola življenja. Z vlakom smo se popeljali do Olimja, kjer smo preživeli pet dni. Tabor so obiskali otroci iz mnogih obalnih mest in vasi. Naš najmlajši udeleženec je imel šest let, najstarejša udeleženka pa trinajst. Družili smo se, prepevali, se igrali in se kopali v čudovitih bazenih. Vsakdanje dogodivščine smo si popestrili z nakupovanjem in kuhanjem. Manjše skupine otrok so si pod vodstvom mentorja vsak dan skuhale različne obroke. Ugotovili smo, da zjutraj še vedno najraje jemo kosmiče ali cornflakes. Za kosilo nam prija pomfrit in naredili bi ga večkrat, če le ne bi bilo toliko lupljenja! Radi smo pojedli tudi juhe – gobova nam je še poseb-

no teknila. Za večerjo smo si nekateri spekli celo palačinke. Če nam je kakšna jed posebno uspela, smo jo ponudili za pokušino tudi ostalim. Vsak dan smo se kopali v notranjih ali zunanjih bazenih, se spuščali po toboganih in pomagali tistim najmlajšim, ki vseh osnov plavanja še niso osvojili. Nekega jutra smo se podali na vlakec, ki nas je odpeljal na ogled samostana, čokoladnice in Jelenovega grebena. Na poti nazaj smo si ogledali še nekaj zanimivih ptic. Pri gospodu Antonu nam je bil najbolj všeč srebrni fazan. Naučili so se mnogo novega in spoznali nove prijatelje. Predvsem pa sedaj vemo, da je za urejanje vsakodnevnega življenja potrebno veliko strpnosti, razumevanja, poslušanja in združevanja moči.

Okrogla miza Turistice

Piše · Fakulteta za turistične študije – Turistica

Slovenski turizem potrebuje še več znanja in promocije

Na Fakulteti za turistične študije – Turistice je sredi julija potekala okrogla miza na temo Kaj kažejo številke slovenskemu turizmu? Medtem ko nam fizični pokazatelji kažejo optimistično prihodnost, finančni grozijo, da stroški presega-jo prihodke. Trenutnim izgubam botrujejo neuspešna lastninska preoblikovanja podjetij, največjo nevarnost za naprej pa predstavlja premalo vlaganje v znanje in promocijo, so se strinjali udeleženci.

Če naj bo slovenski turizem uspešen, je treba v Slovenijo pripeljati bistveno več tujih gostov, je na okrogli mizi, ki jo je organizirala portoroška Fakulteta za turistične študije – Turistica, dejal predsednik Turistično gostinske zbornice Slovenije Zdravko Počivalšek. Zgolj na domačih gostih turizma ni mogoče graditi, da bi privabili več gostov iz tujine, pa je treba po njegovem enormno povečati sredstva za promocijo. S krčenjem omenjenih sredstev smo si v letošnjem letu "odrezali

vejo, na kateri sedimo", je še opozoril Počivalšek.

Po besedah vodje sektorja za turizem na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo Mojce Pateroster bi lahko dosegali bistveno boljše fizične in finančne rezultate turističnih podjetij, zlasti na področju zasedenosti kapacitet in boljše prodaje. Rezultati po njenem kažejo tudi na to, da bi se moralo več delati na področju usposabljanja v slovenskih turističnih podjetjih.

Po mnenju Počivalška v turističnih podjetjih primanjkuje kakovostnega znanja zlasti na področju prodaje. Pomemben delež izgub v turističnih podjetjih pa gre po njegovem pripisati lastninskemu preoblikovanju, zaradi katerih se uprave namesto s poslovanjem že predolgo ukvarjajo z "zadevami iz lastniškega naslova".

Da bi se dalo na področju učinkovitosti promocije kot tudi na področju menedžmenta in izobraževanja narediti več, se je strinjala

tudi direktorica Slovenske turistične organizacije Maja Pak. Turizem je z okrog 12 odstotki ustvarjenega BDP, kar vključuje tudi njegove posredne vplive na gospodarstvo, po njenih besedah resnično velika priložnost za Slovenijo. Tudi tekoče poslovanje turističnega gospodarstva je po oceni Pakove uspešno, se pravi, da znamo dobro in prav delati, zato je še toliko bolj boleče, da prihaja do slabih poslovnih rezultatov na agregatni ravni. Na boljše fizične in finančne rezultate bi po njenih besedah lahko vplivalo tudi oblikovanje produktov z višjo dodano vrednostjo.

Gordana Ivankovič, prodekanja Turistice, je opozorila na problem naložb, ki s strani lastnikov niso bile usmerjene v turizem, ampak raje v druge dejavnosti, in pa na deregulacijo turističnih poklicev s strani države. Medtem ko se je na primer trgovinska stroka znala zediniti in ustrezno regulirati svoje poklice, je turistična stroka dopustila, da se storitve in procese v turizmu opra-

vlja tudi brez kvalifikacij in potrebnih kompetenc.

Po besedah Ivankovičeve je za dobro razumevanje turističnih številk nujno potrebno uvesti mednarodno primerljive metode zbiranja podatkov. Vojko Šegan, vodja oddelka za statistiko transporta in turizma pri Statističnem uradu Slovenije, je ob tej priložnosti obvestil javnost, da bodo prav letos začeli z izračunavanji in rednim objavljanjem tako imenovanih satelitskih računov, ki bodo na mednarodno primerljivi ravni prikazali makroekonomske kazalnike učinkov turizma.

V Sloveniji po mnenju udeležencev tudi ni kapitala, ki bi v prihodnosti lahko okreplil turistične kapacitete domačih lastnikov. "Zelo pomembno je, da podjetja pridejo do pravih lastnikov, takih, ki imajo dolgoročno vizijo," je poudarila Pakova. Za slovenski turizem je po njenem mnenju enako pomembno, da zna privabiti tako turiste kot vlagatelje.

BAR
KAPTELCA

UŽITEK V CENTRU PORTOROŽA

SE "Vincenzo e Diego de Castro" Pirano

Scrivono · Gli alunni della VI classe Nika, Deizy, Anna, Taika, Denis, Tina Alin, Tiara, Nicolò e l'insegnante Marina Dessardo

Tutti per la natura, la natura per tutti!

Venerdì, 22 marzo, in occasione dell'azione "Puliamo la Slovenia 2012", noi alunni della sesta classe abbiamo pensato di fare un giro per le vie di Pirano. Desideravamo constatare qual è la situazione inerente la raccolta e lo smaltimento dei rifiuti.

Girando per le vie di Pirano, muniti di macchina fotografica, abbiamo constatato che la raccolta dei rifiuti è ben organizzata. Ci sono molti bidoni della spazzatura, cassonetti per la raccolta differenziata della carta, del vetro, dei rifiuti misti e dei rifiuti organici. Abbiamo incontrato pure degli operatori ecologici (spazzini) che muniti di pala e scopa raccoglievano i piccoli rifiuti sparsi un po' dovunque.

Purtroppo abbiamo constatato che le persone abbandonano troppo spesso carte, mozziconi di sigarette, bottiglie e bicchieri di plastica, lattine lungo i margini delle strade ma soprattutto tra

i cespugli e sulle superfici erbose. Anche la spiaggia a nord di Pirano è cosparsa di tantissimi oggetti in plastica. Inoltre abbiamo dovuto fare molta attenzione e non calpestare le cacche dei cani! Ce ne sono davvero troppe in giro!

Siamo convinti che ognuno di noi può fare tanto per salvaguardare l'ambiente in cui viviamo.

Per le vie di Pirano ho trovato molti piccoli rifiuti e non è piacevole vederli sparsi dappertutto. Con la mia macchina fotografica ho immortalato: tappi e bottiglie di plastica, giornali, pannolini, lattine di birra, cartine varie e tantissimi mozziconi di sigarette. Questo non fa male solo a noi ma anche agli animali e all'ambiente. Adesso

so ci sono poche immondizie sparse qua e là, ma se continuiamo a buttarle ovunque, fra un po' non potremo uscire di casa. Tanti piccoli rifiuti possono rappresentare dei grossi problemi per l'ambiente: pensiamoci!

Deizy

PULIAMO IL MONDO

La natura è unica, perciò dobbiamo conservarla e non inquinare.

Rifiuti e spazzatura, quanti problemi ha la natura!

Se ci uniamo e i rifiuti differenziamo una mano alla natura diamo.

Allora le dedichiamo una giornata?

Ma certo!! Se lo merita!

Tutti per una natura pulita, la natura per una sana vita!

Nika Horvat e Tiara Stergulc
VI classe SE "Vincenzo e Diego de Castro"

I "tesori dell'Istria"

Lo scorso 16 giugno a Strugnano, presso il Santuario della Madonna della Visione, si è svolta la manifestazione "Tesori dell'Istria". La Comunità degli Italiani di Pirano ha partecipato all'evento con vari gruppi artistico-culturali. Sul sagrato della Chiesa si è presentata la "Famea dei salineri" (capogruppo Giorgina Rebol) e sono stati esposti i lavori realizzati dal gruppo di pittura, seguito da Liliana Stipanov. Il gruppo mandolinistico "Serenate", diretto da Arcangelo Svetini, ha proposto alcuni brani della tradizione musicale di casa nostra. Durante la serata si è esi-

bito anche il gruppo vocale "Forever" della Comunità degli Italiani di Buie. Spazio ancora alla recita, con il gruppo filodrammatico piranese, diretto da Ruggero Paghi, che ha rallegrato il pubblico con il nuovo lavoro intitolato "Mare Monstrum". Dopo la Santa messa è seguito il concerto "Tutto Tartini", che ha visto impegnati: il gruppo vocale "Giuseppe Tartini", i solisti Neven Stipanov e Davide Circota, rispettivamente baritono e organista, nonché i coristi del sodalizio momianese, tutti diretti da Milly Squarcia Monica. Vi proponiamo la fotocronaca dell'evento.

St. BERNARDIN

Rajska izkušnja

MOJ TRENUTEK
SEPTEMBER Posebne
akcijske ponudbe
švedska masaža samo 38 €

Paradise Spa

Grand hotel Bernardin, Portorož / Tel. 05 695 1051 / E-mail: paradisespa@h-bernardin.si / www.bernardingroup.si

Scrive · Bruno Fonda, Foto · Ubald Trnkoczy

La vita e il lavoro nelle nostre saline

“Vita e lavoro nelle saline di Pirano: la nostra storia” è il titolo generico di un ciclo di conferenze ed iniziative, varate dalla Comunità autogestita della nazionalità italiana di Pirano, atte a presentare la storia delle nostre saline. Ciclo che si protrarrà fino al 7 dicembre 2012. Tra gli argomenti trattati “Pirano ed il sale attraverso i secoli”, “Vivere e lavorare nelle saline”. In luglio si è parlato delle “Saline di Strugnano”, in settembre ci si soffermerà su “Il contrabbando, il trasporto e l'incanovo del sale”, in ottobre della “Cucina dei salineri”, per concludersi con “Le saline di Pirano ieri, oggi e domani”. Tematiche importanti per evidenziare una tradizione fondamentale della nostra cittadina, come è stato ribadito dal vicesindaco, Bruno Fonda:

“ Si tratta di una intera serie di conferenze, partecipazioni e testimonianze dedicate alle nostre saline, all'importante attività della produzione e della raccolta del sale, in una delle regioni che ha fondato e basato nel passato la sua principale attività proprio sulla raccolta di questo importantissimo e fondamentale prodotto per l'esistenza umana.

Sento anch'io l'onore di ricordare che da ragazzino ho lavorato per un mio vicino parente nei cavedini di Santa Lucia e so quanto duro e difficile fosse allora la produzione del sale e la vita del salinaro.

Lavoro di uomini possenti e forti, quindi, che hanno sacrificato anche la loro vita, la loro esistenza, caratterizzata dal trascorrere inesorabile del tempo e delle stagioni nel loro certamente non facile mestiere di vivere e di tirare a campare: un mondo del tutto particolare ed unico nel suo genere, creato da abitudini, usi, costumi, essenze e profumi unici nella loro essenzialità: l'odore del sale, il

profumo di salsedine si mesceva al sudore della fronte di tante persone, donne ed uomini, che nel trascorrere del tempo, attraverso secoli di duro lavoro, hanno saputo forgiare la vita dei nostri salineri, creando una loro tipica maniera di essere e di esistere, un mondo con le sue leggi e le sue regole: un microcosmo di cultura tra i tanti microcosmi del nostro passato.

Ecco per quale motivo que-

sta antichissima tradizione di queste nostre terre deve venir recuperata, tramandata ai posteri, non lasciandola all'oblio: come pezzo importante della nostra storia, come pietruzza componente il mosaico della nostra cultura, come parte integrante di un insieme maggiore, di un corpo che è completo soltanto se il mosaico si ricompone.

Molto è stato fatto, molto stiamo facendo: tanto rimane ancora da fare. Il mondo è cambiato e a quanto sembra non certamente in meglio, anzi... l'omologazione culturale e dei valori ci porta soltanto infelicità e disperazione.

Anche se purtroppo oggi ci rimangono soltanto memorie e sogno, storie e ricordi di un passato povero ma felice nella sua unicità, nella sua capacità di identificazione culturale, di appartenenza ad un ceppo culturale con le sue proprie peculiarità e maniere di essere e di esistere: è di fondamentale importanza, credo, per poter continuare sulla nostra strada di uomini, far rivivere questo nostro glorioso passato, compenetrarlo, studiarlo, capirlo ed interpretarlo, per poter essere ancora, nonostante tutto, uomini veri, uomini con solide radici, su una terra che è la nostra terra, pietruzza infinitesimale, ma essenziale di questo grande mosaico che è la nostra storia. Grazie a tutti coloro che hanno ideato e creato questa ottima iniziativa.

LULIĆ & Co.

Gradbena mehanizacija, špedicija d.o.o.

Liminjanska cesta 96, Lucija, 6320 Portorož

tel.: 05 677 90 15 • gsm: 041 64 80 67 • e-mail: company@siol.net, lulicdoo@siol.net

Scrivono · Tadeja Turk, Tadeja Rebula Šorgo - Center za starejše občane Lucija, d.o.o.- Centro per la terza età "Lucia" s.r.l.

Il centro per la terza età "Lucia" apre le porte alla riabilitazione

La riabilitazione è intesa come un processo di educazione delle capacità personali e di soluzione dei problemi, nel corso della quale si porta una persona a raggiungere il miglior livello di vita possibile sia sul piano fisico che sul piano funzionale, sociale ed emozionale.

Dopo mesi d'impegno con grandi aspettative e tanto orgoglio, apre le porte il centro di riabilitazione presso il Centro per la terza età "Lucia". Il centro di riabilitazione nasce e si concretizza per iniziativa di un piccolo gruppo di dipendenti professionisti, operanti presso il Centro per la terza età "Lucia".

Dopo grandi sforzi per i preparativi e i tempi stretti, tutto è andato come previsto o anche meglio del previsto. I vani si estendono su 20 metri quadri e sono dotati di tutti gli accessori necessari, previsti per mantenere o migliorare la condizione psicofisica dei nostri ospiti. Non c'è che l'imbarazzo della scelta tra accessori per la motricità fine manuale e per la motricità globale; accessori per migliorare il versante grosso motorio e fino motorio, accessori per aumentare il raggio di movimento, la massa, la resistenza e la forza muscolare nonché la coordinazione. Tutto ciò si combina perfettamente ai 50 metri quadri di spazio destinato alle terapie per attenuare i disturbi di deambulazione, ovvero

per la riabilitazione degli arti inferiori.

Ovviamente i nostri ospiti sono attentamente seguiti e supportati dalla terapeuta occupazionale Tadeja Rebula Šorgo e dalla fisioterapista Tadeja Turk. Dopo un apprendimento iniziale guidato, finalizzato all'uso dei singoli accessori, segue il periodo di attività in piena autonomia, senza dover ricorrere all'aiuto della terapeuta.

Il centro di riabilitazione è quotidianamente visitato da circa 20 - 30 persone, impegnate a migliorare la loro forma fisica e allo stesso tempo intente a comunicare e socializzare, fare nuove amicizie e collaborare con gli altri ospiti del centro. Il tutto è reso possibile anche grazie agli spazi piacevoli caratterizzati dalla familiarità dovuta ai dipinti, fatti a mano, dall'assistente occupazionale Vendi Rupnik e dalla terapeuta occupazionale Tadeja Rebula Šorgo.

Il benessere dei nostri ospiti è ciò che ci sta maggiormente a cuore e condividendo il loro entusiasmo e la loro dedizione alle attività riabilitative, nonché ai fantastici risultati, ci auspichiamo vivamente di poter proseguire sulla strada intrapresa. Infatti, il nostro nuovo obiettivo è quello di dare vita nel più breve tempo possibile alla stanza sensoriale e di rilassamento "Sno-ozeland".

Ekonomski, finančni in investitorski inženiring
Elmarkt d.o.o.

- izdelava investicijske dokumentacije
- svetovanje pri pridobivanju EU sredstev
- inženiring v pripravi in izvedbi projektov

www.elmarkt.si

info@elmarkt.si | T: 08 205 06 12 | F: 08 205 06 15 | Sončna pot 42, 6320 Portorož

Moj ljubljeni Tartini

Piše · Janez Mužič

Roman, ki spodbuja zanimanje za Piran

Skladatelj in glasbeni virtuoz Giuseppe Tartini, najbolj znana zgodovinska osebnost Pirana, ki se je rodil pred 320 leti, 8. aprila leta 1692, je neločljivo povezan z mestom. Piran neguje njegovo dediščino in si na različne načine prizadeva ohranjati njegov duh. Svet ga vse bolj ceni, Piran pa se tudi trudi graditi svojo promocijo s spominom nanj – ne nazadnje tudi z neprecenljivo zbirko njegovih osebnih predmetov, med katerimi je celo ena od treh violin, ki jim jo je zapustil in je edina, za katero se ve, da je res njegova.

To poletje mnoge, še zlasti pa Pirančane, navdušuje novo pomembno literarno delo, povezano z glasbenikom. Izšel je namreč bio-

grfski roman *Moj ljubljeni Tartini*, ki ga je napisal pisatelj Ivan Sivec in je bil seveda ob veliki pozornosti predstavljen tudi v Mestni knjižnici Piran. Dogodek so poleg knjižnice in pomorskega muzeja podprli še Hotel Tartini Piran, Čokoladnica Olimje – Piran, turistična ladja Podlanica Piran in GT Design Seča. Ob igranju Žige Faganela na violino in Marku Matičetovu, ki je bral odlomke iz knjige, v pogovoru z zgodovinarico Duško Žitko, skrbnico Tartinijeve piranske dediščine, in knjižničarko Ksenijo Petaros Kmetec je Ivan Sivec med drugim dejal, da je skoraj nerazumljivo, da je to prvi roman o Tartiniju, medtem ko jih je o vseh drugih velikanih glasbe napisano toliko. Ob zbiranju gradi-

va zanj je obiskal Benetke, Padovo (tu je Tartini leta 1770 umrl in je pokopan skupaj s svojo ženo), Assisi, Prago in tako v njem opisuje vse Tartinijeve življenjske mejnike. Prepričljivo popelje bralca v čas Pirana pred 300 leti, opisuje piranske čudeže, versko zagretost in bogaboječnost meščanov, obuja kulturno dediščino tega mesta in ne nazadnje "v živo ujame" nočni obisk ter dialog Tartinija z vragom, ko mu je na črno violino iz pekla zaigral znano sonato *Vražji trilek*.

Tudi sicer so se častitljivi obletnici Tartinija v Piranu poklonili z nizom prireditev, ob katerih se je marsikdo ponovno zavedel, da ima mesto s tem virtuozom nekaj, česar nima nihče drug.

Knjiga o Tartiniju Ivana Sivca navdušuje mnoge, še zlasti pa Pirančane.

Evropskem projekt sestrskih knjižnic

Piše · Marko Matičetov, bibliotekar v Mestni knjižnici Piran

Piranska knjižnica pobratena z dvema portugalskima

Mestna knjižnica Piran je ena redkih slovenskih knjižnic, ki sodeluje v evropskem projektu sestrskih knjižnic (Naple sister libraries). Gre za projekt spodbujanja medkulturnega dialoga med evropskimi knjižnicami. Tako smo navezali stik in postali sestrsk knjižnica z dvema portugalskima splošnim knjižnicama: s knjižnico Biblioteca Municipal Gustavo Pinto Lopes v mestu Torres Novas v osrednji Portugalski in s knjižnico Biblioteca Municipal de Valença v istoimenskem mestu Valença na skrajnem severu Portugalske, tik ob meji s Španijo. Pobratenje z dvema portugalskima sestrama smo obeležili z razstavo ob portugalskem državnem kulturnem prazniku (dnevu Portugalske, Camõesa in portugalskih skupnosti), ki ga Portugalci praznujejo 10. junija – na dan, ko je daljnega leta 1580 umrl njihov veliki pesnik Luís de Camões (pa naj še kdo reče, da imamo samo Slovenci kulturni

praznik na dan, ko je umrl – in ne ko se je rodil – naš France Prešeren). Razstavili smo nekaj slikovnega in knjižnega gradiva (nekaj svojega gradiva so nam poslali naši portugalski prijatelji, mi pa njim nekaj našega, da bodo lahko tudi oni ob našem kulturnem prazniku pripravili podobno razstavo) s Camõesovo slavno epsko pesnitvijo *Luzitanci* (*Os Lusíadas*), ki še ni v celoti prevedena v slovenščino, in njegovo knjigo v slovenščino še neprevedenih sonetov na čelu. *Luzitance* (staro ime za Portugalce) je Camões pisal in napisal na ladijskem krovu pomorščaka Vasca da Game med portugalskim osvajanjem sveta okoli afriških obal do Indije in še naprej do obal Vietnama, kjer so pomorščaki doživeli brodolom. Takrat naj bi Camões svojo pesnitev, ki govori ravno o tem popotovanju, rešil tako, da je z eno roko plaval do obale, medtem ko je z drugo ves čas držal pesnitev nad vodo. Še sreča!

HOTEL TARTINI
 P I R A N
www.hotel-tartini-piran.com
 tel.: 05 67 11 600
 e-mail: info@hotel-tartini-piran.com

Literarni natečaj Anabdi 2012

Piše · Društvo Mirare Lucija

Nagrada romala v Lucijo

Letošnji Festival Anabdi (31. maj–2. junij 2012, Koper) je bil objel v besede. Na literarni, likovni in fotografski natečaj Anabdi je letos prispelo 64 literarnih del izpod tipk 31 avtorjev. Žirijo so sestavljali trije člani uredniškega odbora društva

Knjižni krog. Žiranti Vanja Pegan, Matej Juh in Marko Matičetov so med prispelimi deli izbrali najboljše literarno besedilo, prozo, ki nosi naslov Moj zdaj, avtorice Tine Bržan, članice kulturno izobraževalnega društva Mirare Lucija. "Moj zdaj je zgodba o le-

tenju. Odlikuje jo lep, poetičen jezik in živahni dialogi. Ne gre za klasično zgodbo z zapletom, vrhom in razpletom, ampak za niz slik, ki metaforično razgrinjajo človekovo bistvo – biti svoboden kot ptica," so pod svojo odločitev zapisali žiranti.

Brezčasje Igorja Bizjana

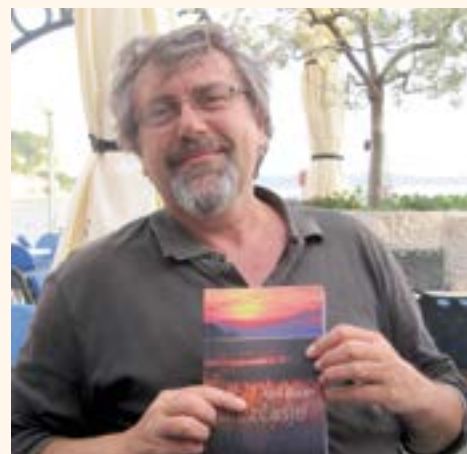
Piše · Janez Mužič

Knjiga, ki kliče k odzivanju

Književnik in kolumnist Igor Bizjan, ki je med drugim v Piranu ustanovil društvo Obzorje s programom duševnega zdravja v skupnosti, v svojih stikih s someščani in tudi s publicističnim delom ne skriva, da je kritičen opazovalec življenja na trgih in ulicah tega mesta. Na samosvoj in za koga morda tudi moteč način zaznava utrip Pirana, odkrito spregovori o odnosu občinskih uradnikov in izvoljenih predstavnikov občine do meščanov, skratka, brez dlake na jeziku razkriva svojo grenko jezo in veselje nad dogajanjem. Odkrito pove, da je zaljubljen v Piran, do katerega pa njegovo srce vse pogo-

steje goji nasprotujoča si čustva. Ta je zlil na papir v svoji že 13. knjigi Brezčasje, v kateri se kot rdeča nit vleče skoraj dve leti trajajoča obnova ribiškega dela mandrača, ki je po njegovem mnenju ogledalo duše vseh vpletenih.

Knjiga je pisana v obliki dnevnika in polna osebnih odkritih komentarjev ter tako na svoj način kliče bralca, da se odzove na to, kar se dogaja vsak dan okoli nas, a do tega po avtorjevem mnenju ostajamo vsi vse preveč ravnodušni. Opisuje zgodbe bolj ali manj vidnih Pirančanov, posebnežev, gostincev, vplete celo župnika in je odkrito kritičen do oblasti.

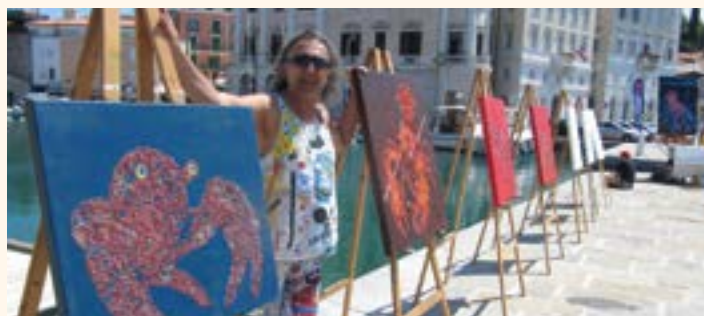
Repy Repija je že razstavljal v mandraču

Piše · Janez Mužič

Po premaganem raku z rakom na plavanje

Odprtje prenovljenega mandrača se napoveduje za jesen, ta dogodek pa je na svoj način prehitel piranski slikar Repy Repija, ki je tudi sicer znan po svojih nenavadnih razstavah. Tako je že dvakrat razstavljal tudi v predoru Parenzane nad Portorožem, v bunkerjih v Pivki, v podhodu v Velenju ... Od leta 1982 do leta 1987 je delal kot samostojni umetnik v Sarajevu, leta 1988 se je preselil v Berlin in se povsem posvetil slikarstvu, v Piran, kamor je poleti rad zahajal ustvarjati že vrsto let prej, pa se je preselil predlani.

Njegovo slikanje zadnjih mesecev v njemu lastni špagetni tehniki je tematsko posvetil rakom, ki jih je prvič razstavil v začetku julija

Razstava slik rakov v mandraču.

kar na enem od dveh malih ravno prenovljenih pomolčkov piranskega mandrača, obenem pa je z eno od slik tudi skočil v morje in tako zaplaval z rakom. Lani je podobno peljal na plavanje platni Mona Lize in Marilyn Monroe ter je za letos

že načrtoval plavanje z egipčansko kraljico Nefreteto, a mu je načrte prekrizala bolezen.

"Konec lanskega leta me je že bolelo v trebuhu, decembra so zdravniki po pregledih rekli, da je z mano vse v redu, januarja, ko sem

šel še enkrat na pregled, pa so mi povedali, da imam raka. Februarja so me operirali, in ko sem prišel nazaj domov, sem se spraševal, kaj naj delam, in sem se domislil slikanja rakov. Rekel sem si: Bil si hudo bolan, imel si raka in rak je tudi žival. Do njega sem tako ustvaril pozitiven, zdrav odnos, kot prijatelj. Kot vidite, vsi na platnih so veseli, živijo svoje življenje kot ljudje."

Mandrač je že skoraj dokončan in odločil se je, da svoje slike rakov razstavi kar v njem ter gre z enim od njih na kopanje. "Ker je morska žival, gre z mano nazaj simbolično v morje," je dejal, se pognal v morje in tako svojo življenjsko zgodbo ter neobičajno slikarsko razstavo predstavil svetu.

Plaża fakultete Turistica

Fotografska razstava "Voda je življenje"

Slovensko društvo popotnih fotografov in fotoreporterjev se je junija predstavilo v Portorožu z razstavo 20 fotografij na temo vode. Otvoritev so pripravili na plaži fakultete Turistica. Razstava se je pred dežjem in novim dogodkom že umaknila v avlo fakultete.

V galeriji popotniške fotografije AvantaTuristica so včeraj razstavili fotografije na temo vode. "Voda je življenje" so poimenovali razstavo fotografij članov Društva popotnih fotografov in fotoreporterjev Slovenije (med njimi so Arne Hodalič, Ana Krevelj, Gal Kušar in drugi). Otvoritev se je začela na plaži fakultete, kjer sta za dramatično vodno vzdušje poskrbela še morje in dež. Umetnine in gostje so se nazadnje morali umakniti v avlo fakultete.

Dekan Turistice, prof. dr. Anton Gosar, je v svojem nagovoru poudaril simbolne pomenove vode, pa tudi njeno vlogo turističnega re-sursa, s katerim moramo ravnati po načelu trajnosti. "Voda je že od nekdaj prva med vsemi turističnimi privlačnostmi na svetu in njena vloga bo v prihodnje le še naraščala," je povedal dekan.

"S fakulteto Turistico sodelujemo pri izobraževanju, razstavljanju in pri organizaciji fotona-tečajev. Študenti turizma so tudi sami strastni popotniki in neredko zelo kreativni fotoamaterji," je povedal predsednik Društva popotnih fotografov in fotoreporterjev, Iztok Bončina.

Slovensko društvo popotnih fotografov in fotoreporterjev deluje od leta 2003 in šteje več kot 300 članov, tudi slavnih fotograf-

Fotografija Nika Slavčiča.

skih velemojstrov. Fotografije slovenskih popotnikov, ki nastajajo v skoraj vseh svetovnih vele-mestih, deževnih pragozdovih in na obalah oceanov, so objavljene

v številnih domačih in tujih časopisih in revijah, mnoge pa so bile nagrajene s prestižnimi mednarodnimi nagradami.

Ob zaključku šolskega leta

Piše: Nataša Pogačar

Plesna skupina Metulj s Simfonijo narave

Kot že vrsto let se je tudi letos ob zaključku šolskega leta v portoroškem Avditoriju 19. 5. 2012 predstavila plesna skupina Metulj iz Pirana s plesno predstavo "SIMFONIJA NARAVE". Predsednica in mentorica skupine je neutrudna Lidija Pogačar, koreografije za prestavo pa je tokrat poleg Nataše Pogačar prispevala tudi Romana Fičur.

V predstavi so sodelovali vsi člani, od najmlajših pa do skupine senior. Ob tej priložnosti so članice prejele tudi priznanja za 5, 8 in 10 let aktivnega delovanja v skupini.

Plesna skupina Metulj se je v letošnjem letu udeležila tudi državnega tekmovanja Opus 1 v Celju, kjer je bila njihova koreografija izbrana za festival na Fronti, ki je bil v Murski Soboti konec avgusta. Udeležili so se še območnega srečanja plesnih skupin ter srečanja baletnih šol in društev. Nastopali so na festivalu plesa v Piranu, Primorskemu sejmu v Kopru, na prireditvi športnik leta, prireditvi ob dnevu žena in na 40. obletnici Avditorija Portorož ter na številnih drugih manjših prireditvah in nastopih.

**DROBNO
ZIDARSTVO**

SAVO RADIČ S.P.

Tel.: 05/ 67 30 370, **Fax.:** 05/ 67 30 372

Gsm: 041 62 47 58

Stanovanje: Arze 9, 6330 Piran

Tel.: 05/ 67 30 371

E-mail: savo.radic@cetra.si

Identifikacijska št. za DDV: SI10678778

Podelili priznanje najboljšemu

Piše: Danijela Terbižan

Zlati violinski ključ je dobil Ivan Loboda

Ivan je svojo glasbeno pot začel pred desetimi leti na GŠ Piran. Ustvarjanje skozi klavirski zvok mu je bilo vedno izziv, tako kot je bil tudi sam izziv svojim učiteljem glasbe. Njegov nemirni duh, upiranje pravilom in izogibanje dolgočasnemu procesu ponavljanj so večkrat zahtevali najrazličnejše "pedagoške metode" ter preizkušali potrpljenje tako učiteljev kot tudi njegovih staršev. Ivan je namreč vadi, kar in kadar je sam želel: zaradi skladbe, ki mu je bila ustvarjalni izziv, in ne ker bi želel biti priden ali ker tako določa učni načrt.

Hkrati pa so bili v procesu njegovega glasbenega dozorevanja vedno prisotni tako ustvarjalna radoovednost in navdušenje nad določeno skladbo kot tudi želja, da svoje navdušenje prenese na poslušalce in spodbudi ustvarjalnost tudi pri svojem učitelju. Kmalu so se pokazali tudi uspehi na tekmovanjih, predvsem na takih s prostim programom.

Po komaj enem letu igranja na klavir se je udeležil Mednarodnega tekmovanja "Paolo Spincich" v Trstu, kjer je prejel absolutno prvo

nagrado in ob tem svoj prvi glasbeni zaslužek.

Sledila so leta dozorevanja in velikega števila nastopov na revijah glasbenih šol, klavirskih srečanjih ZPGŠ in za Občino Piran. Redno je nastopal, ko se je šola predstavljala na pomembnejših zunajšolskih ali zaključnih nastopih s svojimi najboljšimi učenci, na gostovanju v Španiji in na EPTI Slovenije. Dvakrat je uspešno tekmoval na Primorskem tekmovanju pianistov v Postojni in na Vrhniki ter ponovno na mednarodnem tekmovanju "Paolo Spincich" v Trstu. Zanimiva je anekdota s tega tekmovanja: Kot je bilo že prej omenjeno, je Ivan že od malih nog kazal vsaj blagi odpor do utrjevanja snovi in izdelovanja vsakršnega tekmovalnega programa, kljub temu da ga je uspeh vseeno zanimal. Pred razglasitvijo rezultatov mu je učiteljica Aleksandra Češnjear Glavina v pedagoški podduk rekla, naj vpraša tistega, ki bo prvonagrajenec, koliko časa dnevno vadi, in naj šele takrat razmisli o uspehih na tekmovanjih. Na tem tekmovanju je Ivan v močni mednarodni konkurenci med 28 tek-

movalci ponovno prejel absolutno prvo nagrado, igral je na zaključnem koncertu prvonagrajencev v dvorani Tripkovich v Trstu pred 500 poslušalci in dobil denarno nagrado. Toliko o pedagoškem poduku ... Komisija je nagradila prav njegov močan osebni pečat in individualnost, ki sta prispevala k zanimivosti umetniškega dela.

Svojo potrebo po glasbenem izražanju je Ivan eno leto nadgrajeval tudi skozi komorno muziciranje v triu z violinistko Ivano Percan Kodarin in klarinetistko Martino Fakin v razredu učitelja Bojana Glavine. Po končani osnovni šoli se je Ivan odločil nadaljevati šolanje na

srednji stopnji na dveh umetniških smereh Gimnazije Koper: likovni in glasbeni. Slednjo je po enem letu zapustil, ni pa hotel zapustiti klavirja, zato je nadaljeval šolanje ponovno na Glasbeni šoli Piran, kjer letos zaključuje 7. razred.

Zaradi ljubezni do glasbe, ki kljub potezam njegovega značaja ali pa prav zaradi njih v desetih letih ni usahnila, zaradi uspehov na glasbenem področju, ki jih je kljub vsemu dosegal, in predvsem zaradi izvedb skladb, ki so se vtisnile v spomin marsikateremu poslušalcu, podeljuje učiteljski zbor Glasbene šole Piran Ivanu Lobodi zlati violinski ključ za šolsko leto 2011/12.

Ob zaključku šolskega leta 2011/2012

Piše: Danijela Terbižan

Zaključni nastop Glasbene šole Piran

Zadnji dan maja je bil v Tartinijevem gledališču zaključni nastop učencev Glasbene šole Piran. Učenci so imeli v letošnjem šolskem letu zelo malo priložnosti za nastopanje, nekateri so tokrat nastopili celo prvič. Kljub temu da med šolskim letom niso imeli veliko odrskih izkušenj, je bil njihov nastop odličen.

Uvodoma je zaigral Otroški pihalni orkester GŠ Piran pod vodstvom dirigenta Iztoka Babnika, ravnatelja Glasbene šole Koper. Takoj nato so bili na oder povabljeni vsi tekmovalci tega šolskega leta. Našteli smo jih 22, nekateri so tekmovali celo na dveh tekmovanjih.

V nadaljevanju so se predstavili najprej solisti na različnih inštrumentih, in sicer: pianisti Nicole

Turk in Samantha Knez (učiteljica Vesna Zuppin), Katarina Peroša, Taša Šinkovec in Ivan Loboda (učiteljica Aleksandra Češnjear Glavina), Tiara Stergulc in Matija Gorela (učitelj Bojan Glavina), na klarinetu Jure Novak (učitelj Robert Stanič), na pozavni Loris Mavrič (učitelj Mirko Orlač), na

violončelu Tilen Babnik (učitelj Antonije Hajdin), na harmoniki Tadej Gregorič in Doris Lipovac (učiteljica Mirjana Gvozdenac) ter na rogu Patrik Bizilj (učitelj Valter Čondič). Predstavile so se tudi manjše in večje komorne zasedbe: duo rogov – Lovrenc Butina in Patrik Bizilj (učitelj Valter Čondič),

duo klarinetov – Ylenia Žiber in Nina Tomić (učitelj Robert Stanič), trio flaut – Lili Radič, Izza Marija Loboda, Domen Eršeg (učiteljica Olga Sosič), trio "SIJoline" – Ivana Percan Kodarin, Julija Henigman z mentorjem Bojanom Glavino pri klavirju, in kvartet klarinetov – Ylenia Žiber, Kevin Oblak, Nina Tomić, Sindi Krajnc (učitelj Robert Stanič). Zaključni nastop je sklenila večja zasedba, ansambel violončelov z imenom "Violoncello Principale" z učenci GŠ Piran, GŠ Izola in GŠ Koper: Ana Mitendorf, Aja Golob, Dunia Sahir, Ana Andrejašič, Patricia Lapajne, Elena Kanjir, Tilen Babnik, Vitan Košpenda, njimi pa je zaigral tudi njihov mentor in učitelj Antonije Hajdin.

Bogat glasbeni večer

Piše · Bojan Glavina

Koncert tria SIJoline

Konec maja smo v sproščenem ambientu Kavarne Rezidenca Park v Luciji lahko prisluhnili celovečernemu koncertu Tria SIJoline iz piranske glasbene šole, ki je nastopil v zasedbi: Ivana Percan Kodarin – violina; Julija Henigman – violina, viola; Bojan Glavina – klavir.

Komorno muziciranje je sicer najbolj zlahtna oblika glasbenega poustvarjanja, v katerem so vsi člani skupine enakovredni in se dopolnjujejo ter usklajujejo v doživljanju in izražanju glasbenih idej.

Posebnost koncertnega programa je ta, da jim je uspelo pripraviti in predstaviti izključno skladbe in priredbe, ki so nastale zanje in so (nekatero) objavljene v notni zbirki "Dih pomladi". Trio je nastal pred nekaj leti, takrat v zasedbi s pianistom Ivanom Lobodo in klarinetistko Martino Fakkin. Kasneje je Ivana pri klavirju

zamenjala Serena Buremi, zatem pa še Sara Jelenič, vseskozi pa je njihov mentor prof. Bojan Glavina. Violinistki Ivana in Julija sta sicer učenki prof. Amande Vidic, šolanje pa bosta nadaljevali v Ljubljani (Ivana na Konservatoriju za glasbo in balet) in v Mariboru (Julija na Medicinski fakulteti).

Iz prej omenjene zbirke, ki jo je v sodelovanju z GŠ Koper izdala idrijska Založba Bogataj

(omeniti velja, da je zbirki priložen CD s posnetki, ki jih izvajajo profesorji GŠ Piran Amanda Vidic, Robert Stanič in Aleksandra Češnjevar Glavina), je trio izvedel štiri skladbe: "Večerni mir" J. Skalickega, "Melodijo iz filma Most na reki Kwai" M. Arnolda, "Koračnico škotskih piskačev" A. Rowleya in slovensko ljudsko "Kje so tiste stezice". Poleg naštetih uspešnic so na koncertu zazveneli

še trije valčki skladateljev Poulenc, Horichta in Hačaturjana, Telemannov "Vivace", McDowellova "Ameriška pesem" ter tri skladbe B. Glavine: "Jutranja melodija", "Pogled skozi ključavnico" in "Romanca".

Za posebno "glasbeno poslastico" sta poskrbeli obe violinistki, skupaj s kitarsko spremljavo učitelja Sama Turka – s temperamentno izvedbo "Ciganskih pesmi". Kvaliteten in prijeten večer sta popestrili tudi gostji – dve izvrstni mladi pianistki – Tiara Stergulc, ki je zaigrala svečani Preludij S. Hellerja, Dea Kolenc pa priljubljeni "Pohod škratov" E. Griega. Majhno presenečenje je bil tudi nastop Ivane, tokrat je na klavirju občuteno izvedla "Melanholični valček" V. Rebikova.

Številno občinstvo je z velikimi aplavzi nagradilo vse nastopajoče, ki so ustvarili nevsakdanje prisrčen in bogat glasbeni večer.

Pod Krkvškim nebom

Piše · Barbara Šmon

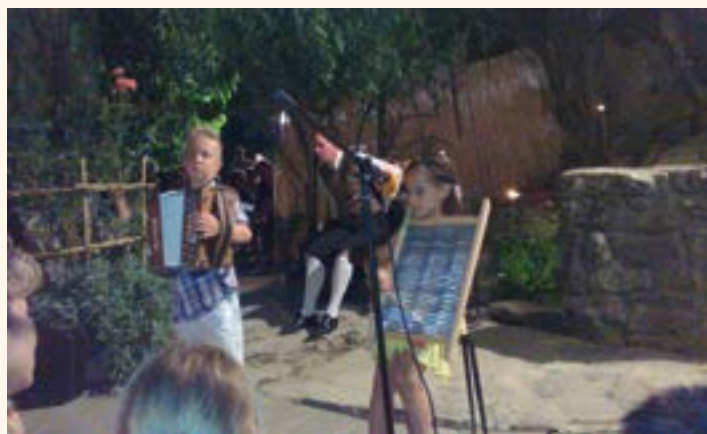
V spomin na Štelia – Maria Rejo

Sobotni julijski večer v obljemu pravljicne zvezdne noči, v živem muzeju Vrešje v Krkvčah ... V zavetju istrske kamnite hiške, ki priča in šepeta o tisočletni zgodovini njenih prednikov, ki so živeli tukaj. Vse je bilo na mestu, blag večerni vetr, ki je blažil vročino razgrete istrske zemlje, jasno nebo s svetlečimi zvezdami, soj bakel, odlični nastopajoči, hvaležna publika, njegova neutrudna družina, ki pod srčnim vodstvom Marieve žene Ondine Reja organizira te nepozabne večere. Vse je bilo kot ena sama simfonija, povezana, bogata, temperamentna, iskrena in polna zanosa in spoštovanja do Maria in vseh Istranov.

Ogenj – simbol toplote, ljubezni in povezave. Domače ognjišče je bilo vedno tako posebno, tudi v hiški v Vrešju, kjer se je rodil ve-

lik človek. Človek, ki je pustil pečat ne samo v kamnu, ki ga je tudi sam tako z občutkom oblikoval, mnogo več, človek, ki ga je povila mater Istra. Mario je zapustil tisto najbolj večno in globoko, božal in gladil je svoj dom s svojo sporočilno glasbo, ki jo je iskreno čutil. To se čuti še danes, v vsakem koščku tega istrskega ambienta, kot da je njegova duša ta večer spet objela vse nas. Čutili smo več kot le to, točno nad njegovo hišo se je prižgala prva zvezda, kot da je bil on, ki nam je pomežiknil in nam dal upanja za naprej. Splača se živeti, iz sebe, biti dober, zvest sebi in svoji rodni grudi in družini, ki ti je dala življenje.

Večer je bil dumač, kuk rečata v Krkvčah, le-ti v Istri. Kot že vsako leto posebej, tokrat že šestič, ga je več kot odlično povezoval zaščitni znak Istre v mlajši

izvedbi Aljoša Pucer. Aljoša je s svojo neverjetno simpatičnostjo in s svojim hudomušnim istrskim narečjem diškoro inu zabaval mlado inu staro. Nastopili so Pevska in folklorna skupina Sožitje s svojimi prisrčnimi in iskreno nasmejanimi obrazi, pod vodstvom Mojce Lepej. Zatancali su nam

nekaj lepih plesov. Nato so zakanjali fantje s Šu Petra, zbor Pergula. Inu pole so pršle pupe in none iz Pevske skupine Svitek iz Nove vasi, svoje osličke su "parkirale v kantuni".

Da smo si lepo razgibali naše trebušne mišice, pa so poskrbele odlične članice gledališke skupi-

ne KUD Alojz Kocijančič Puče - Koštabona, Suzana in Maja Zandnik ter Viktorija Pucer Štromar, ki je skeče tudi napisala. Vse tri Šavrinke su taku zanimivu šrajale inu nas zabavale, da su tekle anka solze od smeha.

Inu pole je pršu pa višek večera. Mislim, da je tudi nono Mario v nebesih brisal solze, namreč zakantala inu zagodla na dasko mu je njegova sedemletna prvorojena vnukinja Sara Reja ob spremljavi svojega bratranca Jana Glavine, ki jo je spremljal na harmoniki ...

To je bilo tako ganljivo, ker je bilo otroško, lepo iskreno in sporočilno, da se za mlade naslednike istrske ljudske glasbe ni bati. Še enkrat, bila sta biserčka večera, hvala vama in veliko takih nastopov še naprej. Nono tam zgoraj bo res "kontent".

Inu za finito tega večera je zagodla in zakantala Mariova skupina Vruja, ki deluje že enajsto leto, v njej je igral kar šest let tudi pokojni Mario. Skupina deluje pod umetniškim vodstvom več kot odličnega multiinstrumenta

talista Marina Kranjaca. Zanj se človek iskreno vpraša, katerega inštrumenta pa on ne igra. Kot da je pred nami čudežni človek, ki zna prav iz vsakega predmeta narediti glasbilo. In ko fantje zaigrajo in zapojejo, takrat čutiš po vsem telesu mravljinice in spoznaš zdravilni učinek te glasbe ..., glasbe brez meja, ki bi jo lahko začutil ta večer ves planet. Človek začuti, kako muzikantje uživajo v tem, kar predajajo občinstvu, začutiš njihovo dušo. In v tem večeru, kot da so vsak

košček zemlje, neba in vse bilke okoli nas uglašene v eno samo večerno melodijo.

Istrski ljudski melos je kot valovanje morja, najprej umirjeno šepeta in potem temperamentno zabuč in izžareva svojo moč, prostranost in odprtost. Takšni kot ste Istrani, odprti, zvesti sebi, temperamentni in tako neomajni v svoji tisočletni zgodovini ...

V poklon vsem Istranom zapisala in začutila, pod krkavskim nebom, zares iz sebe

Tartinijevi dnevi, Piran 2012

Piše - Društvo Mirare Lucija

Tartini "MAESTRO NARODOV" spet doma v Piranu

Od 12. do 14. maja so se v Piranu odvijali Tartinijevi dnevi 2012, na katerih je Kulturno izobraževalno društvo Mirare Lucija z nizom koncertov in filmsko projekcijo počastilo 320. obletnico rojstva Giuseppeja Tartinija.

Uvod v festival je bil koncert godalnega orkestra Tartinijada, ki je pod taktirko Zdravka Plešeta zaigral priredbe Tartinijevih skladb. Orkester je bil sestavljen iz 90 glasbenikov iz vse Slovenije. Najmlajše violinistke so bile stare komaj 6 let, najstarejši violisti, violinistke in violončelistke pa nekajkrat toliko. S Tartinijado je bilo v svet preneseno sporočilo Tartinijeve glasbe, ki združuje glasbenike in vse ljudi, ne glede na narodnost, veroizpoved, spol ali starost.

Sledila je projekcija dokumentarno-igranega filma „Vražji Tartini“ režiserja Tuga Štiglica o življenju tega piranskega skladatelja. Filmska ekipa (Tugo Štiglic, Bača Šrnel Justin, Roman Leskovic in Zdravko Pleše) je po projekciji filma tudi predstavila njegovo nastajanje. V prijetnem vzdušju in klepetu smo spoznali zakulisje Vražjega Tartinija in si bili enotni, da sta njegova glasba in življenjska pot navdih in spodbuda tako glasbenikom kot vsem, ki dovolijo, da se jih njegova glasba dotakne.

Festivalsko dogajanje se je nadaljevalo z nedeljskim koncertom „Tartini in prijatelji“ v

Kulturno izobraževalno društvo Mirare Lucija je z nizom koncertov in filmsko projekcijo počastilo 320. obletnico rojstva Giuseppeja Tartinija.

dvorani Georgios v Piranu, ki sta ga izvedla violinist Zdravko Pleše in pianistka Snježana Pleše Žagar. Virtuozne skladbe Sarasateja, Paganinija, Tartinija, Kreislerja in ostalih so poslušalce popeljale v neki drugi svet in se dotaknile njihovih skrivnih želja in hotenj. To je glasba, polna optimizma, šaljivosti in vedrega duha, ki je privrela izpod peres izkušenih skladateljev virtuozov in za vsakega violinista predstavlja poseben izziv z željo po izvajanju. Glasbenika sta se pridružila druženju po koncertu in zanimivo je bilo spoznavati tudi svet današnjih virtuozov.

Tartini je skladal večinoma glasbo za svoj inštrument – violino. Njegova glasba je, tako kot Tartini sam, nepredvidljiva – včasih žalostna in melanholična, drugič živa in neukrotljiva, vedno pa očarljiva. Človeka

osvoji in prevzame. Vrhunec festivala Tartinijevi dnevi je bil koncert, posvečen izključno Tartinijevi glasbi. Tartinijevi sonati "Vražji trilček" in "Didone Abbandonata" v izvedbi violinista Zdravka Plešeta in pianista Andreja Jarca sta navdušili poslušalce glavnega koncerta Tartinijevih dnevov, imenovanega "Pozdravljen, Tartini!". Subtilnost Tartinijeve glasbe in odličnost izvedbe obeh virtuozov sta poslušalce popeljali nad modrino morske gladine in v svet čutnosti in brezmejnosti. Plešetova odlična virtuoza violinska igra je v poslušalcih pustila sled umetnika, ki glasbi daje poseben pečat z barvitostjo svojih glasbenih globlin in ujetim ritmom sodobnega Tartinijevega mesta. Tartinijeve dneve so spremljali misli in zapisi Tine Bržan. Z glasbeno govorico so

Tinine besede stkale posebno "tartinijevsko" vzdušje in se zasedale ob obalo.

Tartinijevi dnevi Piran so vzniknili z željo, da se Tartinijeva glasba spoji s sedanostjo in današnjim utripom življenja in misli. Da občani začutijo utrip tega kulturnega bisera in sporočilo Tartinijeve glasbe ter ju prenašajo na nadaljnje rodove in obiskovalce mesta. Tartinijeve melodije so preplavljale Piran tudi v vročih poletnih dneh. Osvežujočim valovom glasbe Violinista Zdravka Plešeta ste lahko prisluhnili 13. avgusta, ko se je v cerkvi sv. Jurija s Tartinijevo glasbo predstavil na znameniti Tartinijevi violini, izdelani v goslarski delavnici Nicole Amatija v Bologni, sicer skrbno hranjeni v Piranu v Tartinijevi spominski sobi.

"Je tudi takrat, dragi Tartini, ko si ti hodil po ulicah mojega mesta, dišalo po ljubezni? Po piranski soli in svobodi morskega horizonta, ki seže do neba? Veš, Giuseppe ... na tistih skalah pod svetim Jurijem se včasih znova zaslišijo zvoki tvoje violine – in glasba, prežeta z mediteransko melanholijo in ritmom morja."

S Tartinijado prenašamo v svet sporočilo Tartinijeve glasbe, ki združuje glasbenike in vse ljudi, ne glede na narodnost, veroizpoved, spol ali starost.

Pestro kulturno dogajanje na prostem

Piše · ZKD Karol Pahor Piran

Promenadni koncerti v Piranu in kulturni utrinki v Portorožu

Tudi letošnje poletno dogajanje je popestrila Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti, ki je v sodelovanju z ZKD Karol Pahor Piran in Občino Piran pripravila pester program prireditev na prostem.

V mesecu juniju in juliju je bil izveden projekt Promenadnih koncertov na Tartinijevem trgu v Piranu in projekt Kulturnih utrinkov na trgu prekomorskih brigad v Portorožu. Medtem ko je bilo dogajanje v Piranu namenjeno vokalni in instrumentalni glasbi, smo na prizorišču v Portorožu program obogatili z nastopom petih folklornih skupin.

V sklopu Promenadnih koncertov v Piranu so se z enournim kulturnim programom predstavili:

3.6. je nastopil Brass band KIP, ki ga sestavljajo učenci in profesorji Glasbenih šol Piran, Izola in Koper ter dijaki Umetniške gimnazije.

7.6. smo organizirali Multikulti koncert. Nastopila sta 30 članski mešani pevski zbor iz Nemčije in pevski zbor Giuseppe Tartini Piran. Posebnost koncerta je bila, da so bili člani pevskega zbora iz Nemčije, ki sicer šteje 85 članov, iz številnih držav Evropske unije, pa tudi Azije in ZDA, njihov repertoar je obsegal ljudske pesmi iz njihovih rodniških dežel. Tako smo lah-

ko v originalnem jeziku prisluhnili pesmim iz Izraela, Poljske, Nemčije, Španije, Madžarske, Bangladeša, Mexika in Irske, za to priložnost pa so se naučili tudi eno slovenskih narodnih pesmi. Program je popestril Pevski zbor Giuseppe Tartini.

10.6. sta nastopila Mladinski orkester Piran in Godba Med-

vode. Vsak orkester se je najprej predstavil s svojim programom na koncu pa sta orkestra združila moči in zaigrala pod taktirko dirigenta Iztoka Babnika in Damirja Fajfarja.

30.6. so se v uro in pol trajajočem programu predstavili mladi glasbeniki, člani MS Big bend St. Stefan im Rosental iz

Avstrije. Nastopajoče in župana St. Stefan im Rosental je pozdravila podžupanja občine Piran gospa Meira Hot.

Dogajanje v Portorožu smo poimenovali Kulturni utrinki, v sklopu projekta pa so nastopili:

17.6. je nastopil Brass band KIP, ki ga sestavljajo učenci in profesorji Glasbenih šol Piran, Izola in Koper ter dijaki Umetniške gimnazije.

6.7. smo organizirali večer folklorne in glasbe. Nastopili sta Folklorna skupina LES REVEILHES, Sainte Fortunade iz Francije in folklorna skupina IBHOT IZMIR BAROSU HALK OYUNLARI TOPLULUGU iz Turčije.

7.7. sta nastopili folklorna skupina Cultural and Ecological Association Perea iz Grčije in folklorna skupina Mesa Koru Ilkogretim Okulu Ankara iz Turčije.

21.7. smo pripravili Večer prekmurske folklorne in glasbe ter gostili Folklorno skupino Prekmurje Lendava. Predstavili so se s peštrnim programom plesov, glasbe, šeg in običajev.

Tartinijev trg Piran in ploščad v Portorožu nudita naraven in obenem čudovit ambient za izvedbo tovrstnih prireditev. Organizacija ni pretirano zahtevna, številno občinstvo pa tovrstne dogodke sprejema z navdušenjem.

Residenza Celigo

Seča 198, SI-6320 Portorož • Telefon: + 386 (0)5 907 87 77

E-mail: info@residenceligo.com • www.residenceligo.com

Najboljši ustvarjalci so otroci

Piše: Bojan Glavina

Novi uspehi mladih piranskih pianistov

Mednarodnega Koroškega tekmovanja, ki ga je konec maja organizirala Glasbena šola Radlje ob Dravi, se je letos udeležilo kar 155 solistov in 15 klavirskih duov, prišli pa so iz Avstrije, Hrvaške, Italije, Srbije in Slovenije. V takšni močni konkurenci se je ponovno izvrstno izkazalo tudi šest učencev piranske glasbene šole.

Največji uspeh je dosegla Tiara Stergulc, ki ji je tričlanska mednarodna komisija podelila zlato nagrado in absolutno prvo mesto med dvajsetimi tekmovalci v njeni kategoriji, poleg tega pa je prejela še posebno nagrado (razpisano ob 200-letnici rojstva skladatelja C. Debussyja) za izvedbo Debussyjeve skladbe "Uspavanka slončku" ter nastopila na zaključnem koncertu nagrajencev.

Odličan vtis so pustili tudi ostali piranski tekmovalci. Najmlajša Nina Rupnik v 2. kategoriji z zlato nagrado (5. mesto med 26-imi), Tadej Sivič z zlato (5. mesto med 20-imi) in Rea Štrukelj Pahovič (7. mesto) s srebrno nagrado – oba v 4. kategoriji, Dea Kolenc s srebrno (6. mesto med 20-imi v 5. kategoriji) ter Matija Gorela z zlato nagrado in 2. mestom v 6. kategoriji, ki je bil z Bartokovo skladbo Ples v bolgarskem ritmu tudi izbran za koncert nagrajencev.

Mentor vseh naštetih učencev je prof. Bojan Glavina, ki je bil na tekmovanju zastopan tudi kot skladatelj. Med posebnimi nagradami za najboljšo izvedbo skladbe slovenskega skladatelja sta tudi dve njegovi skladbi: "Igrica" za klavir štiriročno (nagrajen duo iz Tržiča), ter "Spomin v modrem" (nagrajena Lana Jurinič iz Zagreba).

Z leve proti desni: Matija Gorela, Tadej Sivič, Rea Štrukelj Pahovič, Nina Rupnik, Tiara Stergulc, Dea Kolenc, za Matijo prof. Bojan Glavina.

Tiara Stergulc na nastopu nagrajencev v Radljah ob Dravi.

Uspeh Pirančanov je toliko večji, če vemo, da že vrsto let kot edini izmed šestdesetih glasbenih šol v Sloveniji še vedno nimajo svoje dvorane za nastope in s tem nujnega in prepotrebne pogoja za razvoj ter priprave na tovrstna tekmovanja.

Sicer pa je tridnevni "klavirski praznik" v Radljah ob Dravi potekal organizacijsko brezhibno in v – čeprav tekmovalnem – izredno pozitivnem vzdušju.

Naj zaključimo z mislimi iz uvoda v programsko knjižico tekmovanja:

"... Z zvokom lahko ustvarimo nešteto oblik, misli, idej.

In kaj drugega je ustvarjanje kot radost in veselje do življenja? ... Najboljši ustvarjalci so otroci. Skupno poglobljanje učenca in učitelja v glasbene vsebine, opazovanje in poustvarjanje vse skozi novih zvočnih utrinkov in pripovedi v nešteti glasbenih svetovih, je neprecenljiva glasbena izkušnja, ki lahko obogati tako otroka kot tudi odraslega. Tako se nam ponuja tisto najlepše, kar je možno doživeti v glasbeno pedagoškem poklicu: skupno doživljanje in razumevanje Glasbe in Umetnosti."

P. S.: Še ena posebnost: V zadnjih treh letih so piranski učenci klavirja na slovenskih in mednarodnih klavirskih tekmovanjih "nabrali" skupno že čez 50 udeležb in prav vsi so osvojili bodisi 1., 2. ali 3. nagrado ter zlato, srebrno ali bronasto plaketo! Tudi po tem je Piran edinstven v slovenskem prostoru.

29. septembra bo v prostorih lokala Pro Bono Publico v TPC Lucija razstavljala domačin Robert Pavlič. Razstava njegovih zadnjih del in nekaj starejših obsega akte, portrete, tihožitja, krajine. Nekaj njegovih del si je moč že sedaj ogledati v Dagal art gallery& shop v TPC Lucija, ki je tudi organizator razstave. Vabljeni ljubitelji likovne umetnosti ter vsi ostali.

ARCHITECTA

NEPREMIČNINE

Razstava v avli občinske palače

Piše · Alberto Pucer

100 let piranskega tramvaja

V petek, 20. julija, ob 12h je bila v avli občinske palače v Piranu otvoritev razstave ob 100-letnici piranskega tramvaja, ki jo je pripravil Alberto Pucer iz piranske enote Pokrajinskega arhiva Koper. Na osmih panojih so z besedo in sliko prikazani razlogi za uvedbo tramvaja (še prej trolejbusa), otvoritev proge (zgodila se je prav 20. julija 1912), pomen tramvaja, ki je Piran preko Portoroža povezoval z železniško postajo v Sv. Luciji in na koncu njegova ukinitve.

Nosilca projekta sta Pokrajinski arhiv Koper – enota Piran in Comunità degli Italiani G. Tartini Pirano/Skupnost Italijanov G. Tartini Piran. Sodelovali so Marjan Rožac, Daniela Milotti Bertoni in Fulvia Zudič. Besedila je v italijanski jezik prevedel Riccardo Bertoni, razstavo pa je oblikoval Robert Titan.

Razstavo, ki bo na ogled vse tja do sredine septembra, pa krajšo še olja na platnu z motivom piranskega tramvaja gospoda Giulia Ruzzierija.

80 let legendarnega avta

Piše · Janez Mužič

Fiati balille so obiskali Portorož

Fiat tip 508 balilla je bil v zgodovini avtomobilizma prvi ljudski avtomobil in predhodnik hrošča, katrce, fička, spačka, princa in še katerega modela, ki so po drugi svetovni vojni, kakih 25 let po balilli, postali prvi avtomobili marsikatero slovenske družine. Evropo je prvi popeljal na pot motorizacije in še zlasti na Primorskem, ki je bila v času njegovega rojstva pod Italijo, jih je največ skrbno restavriranih. Njihovi lastniki se družijo v Društvu ljubiteljev starodobnih vozil Adria Classic Koper, ki je sredi junija organiziral slovesno obeležitev balilline obletnice. Dogodek je bil del programa koprškega 16. Rallyja Adria Classic, na katerem se je 14 bleščečih in v kromu lesketajočih se balill iz Slovenije, Italije in Hrvaške pripeljalo pokazat tudi v Portorož.

"Leta 1932 rojena balilla predstavlja začetek ljudske avtomobili-

zacije, in to ne samo v Italiji ter s tem na Primorskem, ampak tudi drugje v Evropi. To je bil prvi avto za široke množice. Bil je še vedno drag, vendar so si z njim lahko ljudje kupili avto za bistveno manjši denar kot do takrat. Poleg tega je bil to prvi avto, ki se je v Evropi prodajal 'all' Americana', kot so po vzoru iz ZDA takrat pri Fiatu oziroma v Italiji poimenovali obročno odplačevanje avtomobila. Proizvodnjo balille so zaradi uspeha modela kmalu razširili še v druge države, tako da je bil to masovni avto za vso Evropo. Ko so kljub vsemu pri Fiatu ugotovili, da je balilla še vedno vse premalo dostopna preprostejšim ljudem, je v naslednjem koraku nastal skromnejši, a za mnoge še bolj sprejemljiv topolinček," je povedal Sergej Čehovin iz kluba Adria Classic, ki neguje svojo balillo iz leta 1935.

Častiljive balille so vozile tudi skozi Portorož.

Danes je po osemdesetih letih fiat 508 balilla še vedno živa in zlasti pri starejših Primorcih močno prisotna v njihovem spominu. Mnogi so se namreč z njo vozili vsak dan, nekateri so se z njimi naučili voziti, mnogi se spominjajo prvih vznemirljivih potovanj na počitnice ...

Zaradi svoje robustnosti in enostavnosti je danes hvaležen objekt za ljubitelje starodobnikov in restavradorje. V Sloveniji jih je ohranjenih kakih 25 različnih tipov, nekaj pa jih še čaka na restavratske posege, med drugim kar pet v društvu Adria Classic Koper.

 Tomi
Portorož - Portorose

Hotel - Restavracija

Povečano število obiskovalcev v KPSS

Piše in foto · Krajinski park Sečoveljske soline

Mala čigra gnezdi na Sečoveljskih solinah

Novice o turističnem obisku piranske občine v preteklem, pa tudi v letošnjem letu so spodbudne: beležimo največje število turistov v zadnjih letih, kar je še posebej pomembno v času splošne gospodarske krize. Ob tem pa le malokdo ve, da tudi v Krajinskem parku Sečoveljske soline (KPSS) beležimo v zadnjih letih povečano število obiskovalcev ... pa ne samo človeških turistov!

Mala čigra je elegantna ptica, ki na soline prileti iz prezimovališč ob afriških obalah šele aprila in jih zapusti že avgusta. Je torej neke vrste turist, ki pa na solinah vendarle opravi svoje najpomembnejše poslanstvo: Sečoveljske soline so namreč edino gnezdišče te močno ogrožene ptice v Sloveniji. Zgodba gnezdenja male čigre se je na solinah začela šele v 80. letih prejšnjega stoletja, ko so pričeli gnezdit prvi pari. Kljub navidezno ugodnim razmeram za gnezdenje se število gnezdečih parov vrsto let ni povečalo in vsako leto smo trepetali, ali se bo izvalilo dovolj mladičev, da bo populacija ostala stabilna. Malo čigro med gnezdenjem ogrožajo plenilci s kopnega (kune, lisice, potepuški psi in mačke) in iz zraka (galebi); vsem teknejo tako jajca kot negodni mladiči. V zadnjih letih smo priča močnim poletnim nalivom, ki pogosto odplaknejo čigrina jajca, ki jih te ptice izležejo v majhno jamico na nasipih. Kljub temu pa se je populacija malih čiger v zadnjih letih po-

večala, kot prikazuje diagram: v zadnjih letih na solinah gnezdi že več kot 60 parov malih čiger. K povečanju populacije malih čiger na solinah so nedvomno pripomogli številni ukrepi, ki jih izvajamo v okviru projekta LIFE MANSALT: okoli bazenov, kjer so gnezditvene kolonije čiger, smo izkopali jarke, prek katerih lisice in kune le stežka pridejo, z obnovljenimi nasipi ob kanalih in pred morjem je vse manjša nevarnost nenadzorovanega preliivanja vode in s tem poplavljenih gnezdišč, boljša izmenjava vode v bazenih pa zmanjšuje tudi obseg pojava botulizma, sproščanja pticam škodljivega strupa, ki se lahko pojavi v času pomanjkanja kisika v vodi in visokih temperatur. Obiskovalci parka se radi ustavijo tudi ob zaslonih, ki v center za obiskovalce prenašajo "živo" sliko z območja kolonije čiger. Na ta način varujemo čigre pred nepotrebnim vznemirjanjem s strani ljudi in tudi tako pripomoremo k večjemu gnezditvenemu uspehu teh ptic.

Ob tem ni zanemarljivo dejstvo, da ob povečanju števila gnezdečih čiger uspeva tudi tradicionalna pridelava soli in da je vedno več zadovoljnih obiskovalcev parka. Dokaz, da lahko varstvo narave v območjih Natura 2000, kamor se uvrščajo tudi Sečoveljske soline, pomeni tudi veliko razvojno priložnost za kraj in njegove prebivalce. O posebej atraktivni "turistki" ptici sabljarki, ki je zdaj že redna gnezdilka parka, pa kdaj drugič!

Mala čigra, Avtor: Iztok Škornik.

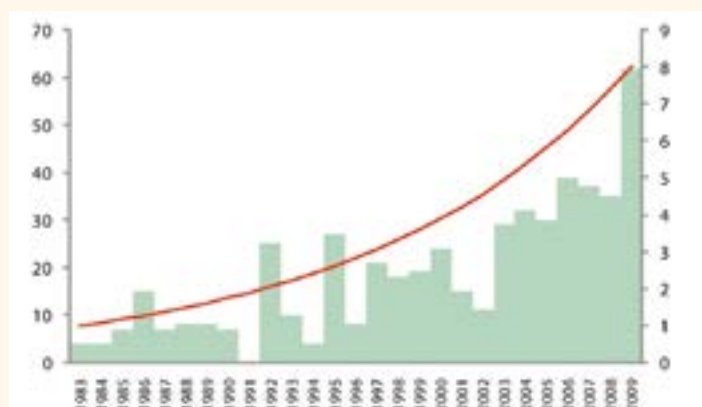

Diagram na levi vertikalni osi prikazuje rast števila gnezdečih parov male čigre *Sternula albifrons* v KPSS. Avtor: I. Škornik.

"Projektna sredstva zagotavljata LIFE finančni instrument Evropske skupnosti in Vlada Republike Slovenije."

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO IN OKOLJE

CASINO ♣ ADONIS

ljalni salon

Portorož - Portorose
Odprto vsak dan 00-24

Welcome drink gratis

Kako smo v Občini Piran in JP Okolje Piran obeležili svetovni dan okolja

Piše: Milica Maslo Bezer, Sandra Martinčič Loboda

Imamo novo maskoto okoljskih akcij: ŽELVA "Kareta Carletta"

Javno podjetje Okolje Piran je ob svetovnem dnevu okolja, 5. juniju, skupaj z osnovnimi šolami in vrtci v občini Piran, Gimnazijo Piran in Akvarijem Piran (Pomorski in tehniški izobraževalni center Portorož) ter Avditorijem Portorož s podporo Občine Piran izpeljalo dogodek "Moje smeti" na Tartinijevem trgu Piran z namenom usmerjanja pozornosti v okoljsko problematiko. Sodelovalo je 150 predšolskih in šolskih otrok. Prireditve je vodila Milica Maslo, izvedbo projekta je organizirala Sandra Loboda. Ob tem dnevu smo želeli opozoriti na pravice živali, predvsem na pravice ogrožene in zaščitene morske želve karete, ki je velikokrat žrtev napačno odvrženih odpadkov. Kareta lahko odvržene nakupovalne plastične vrečke v morju zamenja za plankton in jih zaužije, kar je zanjo usodno. Zaradi povezanosti karete z napačno odvrženimi odpadki in zaradi naše povezanosti z morjem in življenjem v njem smo jo v Okolju Piran izbrali za maskoto naših okoljskih projektov. Že v petek, 1. junija 2012, sta v osnovnih šolah in vrtcih gospod Valter Žiža, biolog iz Akvarija Piran (Pomorski in tehniški izobraževalni center Portorož), in biologinja tehnologinja iz JP Okolje Piran, gospa Danijela Kleva Švagelj, približno 200

otrokom predstavila želvo kareto, njeno življenje in nevarnosti, ki prežijo nanjo, ter druge zanimivosti. Otroci so nato, bodisi v svojih razredih bodisi na Tartinijevem trgu, risali in oblikovali želvo kareto. Nastalo je veliko lepih risbic, med katerimi je 22. junija komisija (Valter Žiža, Toni Biloslav, Milica Maslo Bezer, Sandra Martinčič

Loboda in Danijela Kleva Švagelj) po pregledu vseh prispelih likovnih izdelkov izbrala risbo – pastel učenca Jaše Britovška iz Osnovne šole Cirila Kosmača iz Pirana.

V svoji risbi je mladi nadarjeni slikar s sproščenimi potezami barvnih svinčnikov prikazal prikupno morskó želvo Caretto caretto, ki se z elegantnimi za-

mahi plavuti potaplja v bistri-no morja. Komisija je soglasno menila, da je omenjena risba najprimernejša za grafično oblikovanje, da se iz nje izdela maskota oziroma zaščitni znak okoljskih projektov.

Komisija je izbrala tudi najbolj simpatično ime, ki so ga otroci predlagali, "Kareta Carletta".

Ustvarjalnost naših otrok in njihova dela delimo z vsemi, ki jim je mar za okolje. Komisija je soglasno ugotovila, da je veliko lepih upodobitev, zato se na ogled za javnost postavijo vsi prispeli izdelki, in sicer v avli Občine Piran. Razstava je bila na ogled od 2. do 16. julija, nato pa je bila preseljena v Akvarij Piran, kjer bo na ogled nadaljnje 3 mesece.

Vabimo vas, da si ogledate razstavo in ne pozabite na njihovo sporočilo. Kareta je zaščitena vrsta, zato si je ne moremo ogledati v akvariju.

Naj nas želva kareta spomni, da morje ni posoda za smeti, čeprav jih je na njegovem dnu že kar nekaj. Vsak posameznik naj se zaveda, da je odgovoren za smeti, ki jih vsakodnevno zavrže. "Moje smeti" pravilno razvrščajmo in predajajmo v nadaljnje ravnanje ter jih ne zavržimo v morje, v dom želve karete. *Naj nas to poletje objame čisto morje, ne pa "morje smeti".*

extremevital
extremna trgovina
TRGOVINA IN SERVIS KOLES

Obala 116 • 6320 Portorož - Lucija
Tel.: 05/90-17-649 • E-mail: lucija@extremevital.com

Odpadke moramo razvrščati pravilno

Pravilnost razvrščanja in odlaganja odpadkov v vrečke v starem mestnem jedru Piran so med prireditvijo "Moje smeti" na Tartinijevem trgu v Piranu preverjale dijakinje Gimnazije Piran (Gaja Jenko, Lara Kocjančič in Anika Legat), ki so se prelevile v "kontrolorke". Pregledale so po 50 rumenih vreč za odpadno plastično, kovinsko in tetrapak embalažo in 50 rdečih vreč za papir in papirno embalažo.

V tretjini tako enih kot drugih so našle nepravilnosti in take vrečke izločile. V njih so bili plastenke z ostanki tekočine, drugi odpadki, baterije, ci-

garetni ogorki, ostanki hrane, plastični stolček, ki ne sodijo v rumeno vrečo. V nekaj rdečih vrečah so bili mešani odpadki ali frakcije, ki sodijo v rumeno vrečo, ostanki hrane. Vendar smo z ugotovljenim zadovoljni, saj bomo z malimi popravki nepravilnosti v prihodnje pravzgodno ločevali. Upamo in želimo si, da bodo prebivalci pozorneje brali navodila na vrečkah, kaj vanje sodi. Prav tako si želimo, da bi odpadke dajali pred svoja vrata ob predpisani uri. V kratkem bomo vsem gospodinjstvom posredovali letak z informacijami o ločevanju odpadkov in urnikih odlaganja.

Milica Maslo in kontrolorke na delu - Moje smeti.

Dan odprtih vrat na Centralni čistilni napravi Piran

Na svetovni dan okolja, 5. junija, so osnovnošolce iz Sv. Petra obiskali Centralno čistilno napravo Piran, kjer so si ogledali procese čiščenja odpadnih voda in fekalij, ki se stekajo iz kanalizacije v čistilno napravo. Do konca junija je čistilno napravo obiskalo več kot 130 učencev iz vseh osnovnih šol. Očiščene odplake spuščamo v morje, kjer živijo ribe in druge morske živali, zato je pomembno, da v kanalizacijo ne mečemo hrane, smeti in nevarnih odpadkov, ki morje onesnažujejo. Biologinja Danijela Kleva Švagelj je učencem razložila, kako tudi doma v kopalnici in kuhinji skrbimo za morje. V kanalizacijo ne smemo metati hrane, saj privablja glodavce in ščurke. Olja, smeti in preveč čistil ter drugih kemikalij otežujejo čiščenje odpadnih voda iz kanalizacije.

Dan odprtih vrat na Zbirnem centru za ločeno zbiranje komunalnih odpadkov

je obiskalo nekaj posameznikov, ki jih je zanimalo, katere odpadke lahko pripeljejo na zbirni center. Izvedeli so, da tam lahko brezplačno odložijo vse komunalne odpadke iz gospodinjstva, tudi nevarne, in zeleni vrtni odpad, za azbestne gradbene odpadke pa je treba plačati po trenutno veljavnem ceniku.

Odpadke moramo pravilno ločevati in jih vračati v zbirni center v ponovno uporabo ali reciklažo in jih ne smemo metati v morje in drugo naravno okolje.

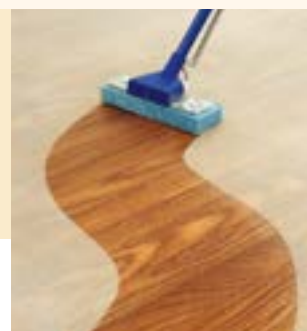
Svetovni dan okolja je namenjen usmerjanju pozornosti v okoljske teme, ki so običajno spregledane. Za vse nas, ki živimo ob morju, z morjem in od morja, pa je pomembno, da ga ohranjamo čistega in polnega življenja ter biotske raznovrstnosti. "Moje smeti" pa moram pravilno pospraviti, da ne končajo v "mojem morju", malem, edinem in edinstvenem.

Čistilni servis

Biljana Pajić s.p., Ulica Svobode 99, 6330 Piran

Tel.: 040 435 260

ČIŠČENJE IN VZDRŽEVANJE 24 UR NA DAN

Piran v znamenju plesa

Piše: Elizabeta Fičur, OI JSKD Piran

Uspešno izveden 8. Festival plesa Piran 2012

Tako kot vsako leto je bil Piran v času od 22. do 25. junija v znamenju plesa. Zveza kulturnih društev Karol Pahor Piran in Območna izpostava Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti sta v sodelovanju z Društvom baletnih umetnikov Slovenije, Občino Piran in Avditorijem Portorož organizirala 8. Festival plesa Piran 2012. V štirih festivalskih dneh je svojo ljubezen do plesa ter svojo plesno igrivost in nadarjenost predstavilo 37 plesnih skupin. Vrhunec festivala je bil zaključni Gala baletni večer, ki je bil obenem tudi osrednja občinska prireditev ob dnevu državnosti, na katerem se je predstavilo 13 vrhunskih baletnih plesalcev in solistov SNG Opera in balet Ljubljana in Maribor, članov Društva baletnih umetnikov Slovenije.

Letošnjega festivala se je 11 plesnih skupin udeležilo prvič, med njimi pa sta bili dve iz sosednje Italije, kar nas je še posebej razveselilo.

Skupno število nastopajočih na letošnjem festivalu je bilo 370, prikazali pa so 85 plesnih koreografij domala vseh plesnih zvrsti: latinskoameriški in standardni plesi, hip hop, klasični in neoklasični balet, show dance, jazz, irski, moderni, sodobni, twirling, orientalski ples, flamenko, tribal fusion, ciganski ples, jump style in plesna akrobatika.

Številno občinstvo, med katerim je bilo zelo veliko tujih turistov, si je v štirih festivalskih dneh lahko ogledalo skoraj 6 ur plesnega programa in sodeč po odzivu so bili nad prireditvijo navdušeni. Prijetno vzdušje je vladalo tudi med nastopajočimi plesalci, njihovimi koreografi in mentorji. Organizatorji

smo tako tudi letos dosegli namen festivala, ki je in ostaja zasnovan čisto preprosto kot "praznik plesa".

Na letošnjem festivalu so nastopili:

22. 6. – Društvo ljubiteljev baletne umetnosti Divača, Twirling klub Portorož, KUD Balerima – Izola, Plesna šola Pegasus – Nova Gorica, Društvo mažoret in plesalcev Ribnica, Plesno društvo Srebrna – Senožeče, Plesna skupina The Daddy Project – Ljubljana, Aldijana Muharemović – Ljubljana, Associazione Ventaglio – Trieste, KUD Razcvet – Hoče – Slivnica, KUD Tarab – Domžale, Naja – Tolmin, Ujemi ritem – Domžale, Cecilija – Vodice, Orientalška plesna skupina Nižmat – Domžale, Društvo Interes – Ljubljana.

23. 6. – Glasbena šola Trbovlje, Scuola di danza Attitudine – Trieste, Twirling klub Piran, KUD Leylo – Tržič, Baletno društvo Postojna, Ivan & Tonja – Piran, Ada

Šadl Praprotnik – Ljubljana, Twirling, plesni in mažoretni klub Lenart, Studio za orientalski trebušni ples Hava – Ljubljana, Plesni studio Erato – Izola, Inaya – Gračišče, Plesni studio Lai – Izola, Plesno društvo Pan – Novo Mesto, Plesno društvo Imani – Brežice, Plesna šola Djamilja – Domžale, Plesna šola Wolfy – Ljubljana, Plesna skupina MiB Squad – Ljubljana, Manca in Klara Strmčnik.

24. 6. – Srednja šola Josipa Jurčiča Ivančna Gorica, Plesna akrobatska skupina Flip Piran, Plesna skupina Metulj Piran.

25. 6. – Gala baletni večer pod zvezdami, ki je bil obenem tudi osrednja občinska prireditev v počastitev dneva državnosti – člani Društva baletnih umetnikov Slovenije: Asami Nakashima, Yuya Omaki, Olesja Hartmann, Matjaž Marin, Catarina de Meneses, Petra Zupančič, Klara Lainšček, Jan Ravnik, Dana Petretič, Siniša Bukinac,

Urša Vidmar, Gregor Guštin in Tiana Svetlična. Ob tej priložnosti je prisotne nagovoril tudi župan Občine Piran, gospod Peter Bosman.

Letošnji festival je za nami in že kujemo načrte za prihodnje leto. Kot vodja projekta se iskreno zahvaljujem celotni organizacijski ekipi, ki je 4 festivalske dni, pa še kakšen teden prej in potem praktično živela za festival in z njim. Brez neutrudne sodelavke ZKD Mojce Dolšak sploh ne bi šlo, rokave pa so zavihali še Zoja, Roberta, Matic, Petra in Romana. Piko na "i" vsem programom in projektom, ki jih izvede ZKD Karol Pahor Piran, pa doda sodelavka Darinka, ki poskrbi za vse finančne zadeve in pripravi poročila za pridobitev sredstev.

Organizatorji se seveda iskreno zahvaljujemo tudi Občini Piran, saj brez njihove podpore festivala v Piranu sploh ne bi bilo, ter Avditoriju Portorož, ki je v zadnjih letih prevzel aktivno vlogo soorganizatorja. Posebna zahvala gre Kristjanu in Mihi, ki sta vsakodnevno pred prireditvijo in po njej poskrbela za pripravo prizorišča, ter Borutu za nasvete in tehnično pomoč.

Zahvala gre tudi Gimnaziji Piran, Skupnosti Italijanov Giuseppe Tartini, Društvu Anbot in Turistični pisarni Piran, ki so nam nudili prostore za garderobe plesalcev, ter edinima zvestima donatorjema: Hotelu Tartini Piran in Banki Koper, d.d., ter Gostišču Panorama Piran (Etigraf, d.o.o.).

Iskrena hvala vsem in nasvidenje prihodnje leto na Festivalu plesa Piran 2013.

Če vam pridejo na obisk sorodniki ali prijatelji, ki jih komajda pozante, jih zaradi svoje komoditete pripeljite v

VAL HOSTEL

na Gregorčičevi 38a v Piran.

ELEGANTNA IN POCENI REŠITEVI

Tel.: 05 6732 555 • www.hostel-val.com

8. Eurogym na Portugalskem

Piše in foto · ŠK Flip Piran

Flipov nastop na gala dogodku

Na gala prireditvi osmega evropskega gimnastičnega festivala Eurogym v Coimabri na Portugalskem je kot posebni gost nastopil tudi piranski Flip, na povabilo festivalske komisije. To je velika čast in priznanje, saj na tej prireditvi lahko nastopijo le predstavniki držav, ki na festivalu sodelujejo s tremi ali več ekipami, poleg njih pa le izjemoma še kakšna izbrana ekipa, ki je s svojim vrhunskim nastopom prepričala komisijo. Slovenijo kot predstavnik Gimnastične zveze zastopa skupina Flip in teoretično skoraj ni bilo možnosti, da bi sodelovala v gala nastopu. Po zaslugi piranskih gimnastičarjev je to uspelo. Gledalci so njihovem nastopu stoje

zaploskali in ga nagradili z bučnimi ovacijami.

Flipovci so se na nastop na festivalu pripravljali vse leto, intenzivno pa trenirali zadnjih štirinajst dni pred odhodom v Coimbro. Festival Eurogym, lahko bi rekli tudi mala gimnastična olimpijada netekmovalnega značaja, je letos potekala na Portugalskem od 15. do 19. julija. V Flipovi skupini je bilo 39 udeležencev, od tega 33 otrok, pet spremljajočih trenerjev in vaditeljev ter medicinska sestra. Spremljajoča medicinska sestra je skbela predvsem, da otroci ne dehidrirajo, saj so bile v Coimabri izjemno visoke temperature, tudi do 40 stopinj Celzija.

20 let uspehov

Piše · Marjeta Stegel

Portoroška odbojka na mivki praznuje

Volley club Portorož se ne ponaša z najštevilčnejšim članstvom, ne z najdaljšo klubsko zgodovino, niti z najvišjimi proračunskimi sredstvi v občini, se pa spozna na tekmovalne uspehe in organizacijo imenitnih turnirjev. Številnost članstva, starost in proračunsko razkošje so pogojeni z naravo športa, ki ga goji VC Portorož (v ekipi sta le dva člana), njegovo "iznajdbo" (začetki segajo sicer v leto 1920, a se je le počasi populariziral in šele 1996 uradno postal tudi olimpijska disciplina); o zadnjem pogoju pa v časih gospodarsko-finančne turbulence ne gre izgubljati besed.

Da se kljub vsemu VC Portorož šteje za pionirja med organiziranimi slovenskimi klubi odbojke na mivki, so zaslužni dosedanja predsednik Leopold Stubelj in njegovi pomočniki, ki jim je v preteklih dveh desetletjih uspelo vzgojiti nekaj generacij dvoranskih odbojkarjev, več igralcev na mivki, pritegniti v klub zvoneča odbojarska imena z različnih slovenskih koncev, večkrat osvojiti najprestižnejši državni naslov, njihovi igralci pa so zastopali slovenske barve tudi na evropskih in svetovnih tekmovanjih. Prve sledi v pesku so igralci puščali na starem portoroškem igrišču ob baru Kapelca, nato se je zgradilo še bernardinsko igrišče, danes pa jih lahko opazujete na štirih moderno urejenih peščenih poljih pod hotelom Metropol. Marsikdo se verjetno spomni portoroškega odbojarskega vrveža pred nekaj leti, ko so se odvijali turnirji Proseries Beach Volley International Tour, Nivea Beachvolley Cup, turnir za Veliko nagrado Portoroža idr. Portorož je bil po zaslugi Volley cluba prava slovenska meka za odbojko na mivki.

Trdni temelji preteklosti so odskočna deska za sedanje in prihodnje igralce portoroškega beach volleyja ter vodstvo kluba, ki se je ravno v jubilejnim letu zamenjalo, saj je krmilo prevzel nekdanji igralec in trener Rok Crnošija. Letošnja tekmovalna sezona se kaže kot najlepše darilo za klubski 20. rojstni dan, praznuje ga namreč v siju štirih naslovov državnih prvakinj v odbojki na mivki: v kategoriji do osemnajst let sta si ga priigrali Tjaša Jančar in Sara Hodžič, Tjaša se je nato v tandemu s Kajo Turk veselila še lorovike do dvajset let, na državnem prvenstvu v Preddvoru se je slišalo za prvakini do triindvajset let Evo Zupan in Sara Sakovič, 1. 7. 2012 pa je v Kranju naslov najboljših v Sloveniji šel v roke Simoni Fabjan in Andreji Vodeb. Izstopajoče

rezultate so na julijskih turnirjih državnih prvenstev dosegli tudi nekateri drugi tekmovalni pari: v polfinale državnega prvenstva in do končnega četrtega mesta so se prebili še Leo Mohorič in Jure Bedrač med člani, Mojca Novak in Anja Pavlovič do osemnajst let ter mlada Aleksander Dulai in Patrik Levačič do šestnajst let, Tamara Borko in Sara Sakovič pa sta bili na članskem prvenstvu celo tretji.

Poletje 2012 tako za Volley club Portorož poteka v znamenju popolne prevlade na vrhu slovenske ženske odbojke na mivki, praznovanja dvajsetletnice, intenzivnih treningov mlajših pri Milovanu Buliču in Sergeju Jakominu, peščenih spopadov med starejšimi člani pozno v večer ter ... sveže pobarvanih tribun. Še na mnoga leta!

Plavalni miting Mladost 2012

Piše: Mojca Švonja, PK Biser

Plavalci PK Biser osvojili 15 odličij

V organizaciji plavalnega kluba Proleter iz Zrenjanina je maja potekal mednarodni plavalni miting "MLADOST 2012". Na tekmovanju je sodelovalo preko 200 tekmovalcev iz BiH, Slovenije in Srbije. Med 14 klubi so sodelovali tudi plavalci PK Biser in z osvojenimi 15 odličji so se med vsemi klubi uvrstili na odlično 3. mesto.

Med plavalci, ki so posegli po medaljah, so Patrick Koncilja, Matic in Jaša Benčič, Marcel Primožič in Matteo Kersikla ter štafeta v sestavi Matteo Kersikla, Matic in Jaša Benčič in Marcel Primožič, ki je

zasedla 2. mesto. Pri plavalkah pa so se med prve tri vpisale Mateja Švonja, Astra Babnik in Veronika Fuks Tomažič. Tudi dekleta so štafeto odlično odplavala in s prvim časom tako celo prehitela domače plavalke iz Zrenjanina.

Vaditelj plavanja Dušan Daničević, ki je spremljal mlade plavalce, je bil z rezultati zadovoljen in je vsem skupaj čestital za dosežene uspehe.

Po besedah učitelja Tadeja Bačeliča so plavalci z odplavanimi časi izpolnili njegova pričakovanja in potrdili, da so na pravi poti.

Teniški klub Morje

Piše: Maurizio Romanello, Predsednik TK Morje

Uspešno organizirali tri odprta prvenstva

Na teniških igriščih ŠRC Marine Portorož d.d. so od 14.07. do 21.07.2012, pod okriljem našega kluba – TK Morje, potekali trije teniški turnirji, in sicer v kategorijah 8-11 let, U12 in U16. Otroci na U12 in U16 so se pomerili tudi v dvojicah. Turnirjev se je udeležilo preko 300 otrok. Nastopili so skoraj vsi najboljši slovenski mladi teniški igralci.

Najmlajši so ob vpisu prejeli darilca, otroci na U12 pa Nike majice. Zmagovalci v vseh kategorijah so prejeli lepe pokale in praktične nagrade sponzorjev. Turnirjev so se udeležili tudi naši člani.

V kategoriji U11 so nastopile Urška Freljih Uhelj, Alja Belinger, Anja Čotar, Gaja Turk in Sara Romanello. Sari in Urški se je uspelo uvrstiti na 5-8. mesto, Alja pa je zasedla odlično 3-4. Mesto.

Turnirja U12 so se udeležili Jaka Hočvar, Aleks Perič, Urška Freljih Uhelj, Alja Belinger, Anja Čotar, Gaja Turk in Sara Romanello. Gaja je nastopila v B turnirju, ostalim pa se je uspelo uvrstiti v glavni A turnir. Kljub dobrim igram, se nikomur ni uspelo uvrstiti med 16 najboljših. Vsi so nastopili tudi v dvojicah, kjer se je Aleks Perič, v paru z Danom Trošt Slapnik, uspel uvrstiti na 5-8. mesto.

Turnirja U16 sta se udeležila Silvija Peroša in Žan Gorenec Dimat. Oba sta nastopila v glavnem turnirju. Silvija se je z odlično igro uspelo uvrstiti na 5-8. mesto. Tudi Žan je igral odlično, četrtfinale pa se mu je izmuznilo le za las. Oba sta nastopila tudi v dvojicah, kjer sta se uvrstila na 5-8. mesto.

V klubu smo ponosni predvsem na pohvale in čestitke, ki smo

jih za organizacijo, prejeli tako s strani tekmovalcev, kot staršev.

Ponovno bi se radi zahvalili vsem, ki so nam nudili pomoč pri organizaciji turnirjev, še posebej pa: Marini Portorož d.d., Sportsdirect.comslvn d.o.o., Unicaf d.o.o., Občini Piran, Henkel Slovenija, d.o.o.,

Adriatic Slovenici d.d., Hartis d.o.o., Mlinotest Kruh Koper d.o.o., Perutnini Ptuj d.d., Droga Kolinska d.d., Platenka d.o.o., Uskok d.d., Lomas d.o.o., Beiersdorf d.o.o., Medex d.o.o., Josef Manner d.o.o., Unicredit Banka Slovenija d.d. in Inter-snack, d.o.o.

NEL d.o.o.

ELEKTROTEHNIKA-TRGOVINA

DRAGONJA 95, 6333 SEČOVLJE

PE Lucija-Obala 134, 6320 PORTOROŽ

TEL.: 05/677-70-70, FAX: 05/677-70-71

WEB: www.nel.si, E-MAIL: info@nel.si

- VIDEODOMOFONIJA
- AVTOMATIZMI
- TELEFONIA
- VIDEONADZOR

Svetovni pokal DINGHY 12'

Foto · Francesco Rastrelli

Zmaga je ostala doma

Jahtni klub Portorož, ki letos praznuje 30 let delovanja, je v začetku julija z Marino Portorož gostil svetovni pokal razreda dinghy 12'. Tekmovanja v skoraj sto let starem modelu jadrnice sta se udeležili 102 posadki iz enajstih držav.

Jahtni klub Portorož se je še enkrat izkazal za dobrega organizatorja mednarodnih regat, Piranski zaliv pa kot odlična tekmovalna arena. Brezhibna izvedba na kopnem in idealne razmere na morju so očarale vse prisotne, da je bila zgodba popolna, pa je poskrbel Peter Podunavac z zmago v kategoriji novih (plastičnih) monotipov. "Uresničil sem cilj in postal prvak, kar ni bilo lahko. Do zadnjega sem bil namreč izenačen z Giorgiem Gorlo. Pred zadnjo regato sva se tudi malce sporekla zaradi incidenta na eni od oznak in to me je še dodatno pogrelo," je

dejal as, ki ga je bučen aplavz prijateljev ob progi ganil do solz. Drugi slovenski predstavnik v floti modernih (plastičnih) monotipov, Igor Švarc, je nastop sklenil na 13. mestu.

Med klasičnimi (lesenimi) plovili je bil prepričljivo najboljši Giorgio Poggi. Italijan je v jadralski srenji poznan po uspehih v olimpijskem enosedu finn, a ker tokrat ni bil imenovan v nacionalno olimpijsko reprezentanco, si je za sprostitev privoščil udeležbo v Portorožu in spotoma obiskal še prijatelja Vasilija Žbogarja. "Za hip sva se uspela sestati, toda v tem obdobju je polno zaseden s pripravami. Jeseni se tudi sam nameravam vrniti v olimpijske vode, do takrat pa bom užival v naslovu svetovnega prvaka razreda dinghy," se nadaljnjih izzivov veseli Poggi. Drugo mesto je pripadlo Italu Bertacciu in tre-

Vsi udeleženci Svetovnega pokala Dinghy 2012.

tje Giorgiu Pizzarellu. Domači up, Gianni Gomezel, je v konkurenci 67 virtuofov zasedel 39. mesto, med veterani, starimi nad 65 let, pa se zasedel na četrtem.

Tokrat so zmagali Primorci

Piše · Janez Mužič

Tekma športnih ribičev, ki ji ni para

Piranska Oradela ima med skoraj 100 svojimi člani tako Pirančane kot športne ribiče iz notranjosti Slovenije in celo iz tujine. Ker so se med seboj že kar predolgo tako po ribiško zbadali okoli tega, ali so boljši ribiči Primorci ali tisti s celine, je lani prišlo do prvega spopada med njimi. Takrat so zmagali celinci, vendar so uživali v slavi le do letošnje tekme, na kateri so jim tokrat dali vetra domačini.

"Primorci so vrnili udarec celincem in ne predstavljam si, kaj bi bilo, če bi ponovno zmagali celinci. Ti so tokrat očitno vzeli spopad bolj na lahko, kot kaže, so bili malo manj pripravljeni, na drugi strani pa so imeli Primorci večjo željo, da prevzamejo sloves najboljših. Danes je bil ide-

alen dan za tekmo, samo rib je bilo bolj malo. Je pač tako," je po tekmi, za katero je priznal, da je bila precej živčna, povedal glavni sodnik Vojko Kokot. Kot pomožna sodnika sta mu pomagala Vladimir Assejev Vovk in Janez Gorenjšek, ki sta bila potrebna, saj je šlo tako hudičevo zares.

V ekipah so bili pri Primorcih Branko Černac (kapetan), Mario Druschovich, Denis Loboda, Milorad Škrokov, Danilo Torej in Bojan Loboda, pri celincih pa Vladimir Resnik (kapetan), Dušan Križaj, Peter Muha, Mare Bajc, Dušan Zorman in Branko Velkavrh.

Na koncu je tehtanje pokazalo, da so Primorci nalovili 51 rib, ki so tehtale 6.332 gramov, Celinci pa 33 rib, ki so tehtale 5.046 gramov. Naj-

Udeleženci prestižnega spopada.

težjo ribo, 374-gramskega mola, je ujel celinec Dušan Zorman, sicer pa je v njegovi ekipi največ rib nalovil Dušan Križaj, pri konkurentih pa Danilo Torej.

Piranski šahisti županu izročili darilo islandskega šahista

Piše · Andrej Žnidarčič

Šahovski velemojster Fridrik Olafsson obiskal Piran

V četrtek, 12. julija, je predsednik Šahovskega društva Piran Marino Flego županu Občine Piranu Petru Bossmanu izročil knjigo avtorja Helgija Olafssona "Fischer se je vrnil domov". Knjigo – v njej je opisana življenjska pot znamenitega ameriškega šahista Roberta Fischerja – je piranskim šahistom poslal Helgijev soimenjak, legendarni velemojster Fridrik Olafsson, v znak zahvale za gostoljubnost, ki so je bili islandski velemojstri deležni na turističnem obisku konec letošnjega aprila v piranski občini. Župan se je za darilo iskreno zahvalil in povedal, da bo knjigo z veseljem

prebral. Predsednik Flego je županu zaželel, da bi ga atraktivna publikacija vzpodbudila k pogostejšemu šahiranju. Znano je namreč, da je župan velik šahovski privrženec, vendar se igri zaradi številnih obveznosti ne more resneje posvečati.

Sedemdesetletni Fridrik Olafsson je neizbrisno povezan s Slovenijo. Bil je udeleženec znamenitega medconskega turnirja leta 1958 v Portorožu, na katerem je osvojil izvrstno 5. mesto (med drugim je premagal Bobbyja Fischerja) ter se uvrstil na turnir kandidatov, ki je bil leto pozneje na Bledu, v Zagrebu in Beogradu.

AVDITORIJ

PORTOROŽ - PORTOROSE

WWW.FSF.SI

SLG Celje
Lee Hall:
KNAPI SLIKARJI
drama / dramma

SSG Trst
D. Jelinec – B. Kobal:
KOBARID '38 –
KRONIKA ALENTATA
documentary / dokumentarna drama
documentary / dokumentarna

SNG Drama Ljubljana
V. Moderndorfer:
NEZKA SE MOŽI
komedija / commedia

VPIS GLEDALIŠKEGA ABONMAJA

PRENOTAZIONE DELL'ABBONAMENTO TEATRALE

21.6. - 28.9.

2012/2013

MGL
Lope de Vega:
VITEZ ČUDEŠ
komedija / commedia

MGL
G. Čušin:
HAGADA
tragedija / tragedia

Gledališče Glej
V. Rudan:
KURBA
tragedija / tragedia

FESTIVAL SLOVENSKEGA FILMA

AVDITORIJ
PORTOROŽ
27.-30.9.2012

Vse projekcije filmov brezplačne za prebivalce
Občine Piran. Letos tudi v Amfiteatru.

Avditorij Portorož-Portorose
Senčna pot 10, 6320 Portorož-Portorose

T 05 676 67 77
E info@avditorij.si
www.avditorij.si
avditorij.kupikarto.si

AVTOR MARKO BOKALIČ				STEKLENE POSODICE ZA KEMIJSKE POSKUSE	HRUP ROPOT	PEVKA UKRADEN	SIRSKI DIKTATOR (BAŠAR AL)	» Več kot čistilnica « ZAPOREDNI ČRKI	OROŽJE ZA IZSTRELJEVANJE RAKET	VELIK JUŽNI SADEŽ	ITAL OPERNI SKLADATELJ (GIUSEPPE)	POMEMBNA SESTAVINA BENCINA
VULKAN NA SICILIJ								PRAVILA, KI UREJAJO ODNOS V DRUŽBI DRGET				
KRAJ MED POSTOJNO IN PIVKO												
KOPAČ PREMOGA								MINI DIRKALNIK				
STRUP V TOBAKU								VERSKI ALI NARODNI ODPADNIK				
AVTOR FOTOGRAFIJE: VOJKO ROTAR												
GRAFIČNO OBLIKOVANJE MATEVŽ BOKALIČ	KOS SPRUJETE PRSTI	NAŠ LIT. ZGODOVINAR IN UREDNIK (FRAN)	PRVI MOŠKI NA SVETU	ZELO MOČEN ČLOVEK	SUMERSKA BOGINJA NEBA IN LJUBEZNI	OBLIKA IMENA IVO LARA GUT	NEKD. FR. MARŠAL (PHILIPPE)	FEVDALNO SODIŠČE				
GOVORILNI ORGAN V GRLU (MNOŽINA)						VRSTA NEPOSREDNE RTV ODDAJE	NEDKANJI FRANC, DIRKAČ (ALAIN)				PO NJEJ TEČE ELEKTR. TOK	NAŠ NEKD. NARODNI DELAVEC V TRSTU (VIRGILIJ)
OBLIKA PLAŠČA BREZ PASU						GLABENA PRVINA					"POKRITI" ČRKI	
						LUTEČIJ					GLAVNO MESTO ITALIJE	
PODOLGOVATA KRAŠKA ULEKNINA						ZGODNJA POMLADNA CVETICA		TV NOVINAR (RAJKO) NOGOM. KLUB				
						TOM JONES						
URADNI PREKLIC NAVEŠTBE ALI VESTI						OBSEŽNA DRUŽINA ZELIŠČ						
						OSNOVNA ENOTA SKLADBE						
SOSEDI ČRKE B			ABELOV BRAT								ZELIKA Z MLEČNIM SOKOM, KI VSEBUJE OPIJ	

Izzrebani nagrajenci iz prejšnje križanke so: Polona Ražman, Urša Malačič in Dragica Zakinja, vse iz Portoroža. Vsaka od nagrajenk prejme bon za kemično čiščenje, torbo za oblačila in par elegantnih nogavic Levante. Obvestilo o nagradi so dobile po pošti. Čestitamo!

S tokratno nagradno križanko se bomo spomnili letošnjih Melodij morja in sonca. Naš sponzor **MARE – Več kot čistilnica** je tudi tokrat pripravil kompletne praktičnih nagrad za naše ugankarje. Če se želite potegovati za eno od nagrad, pošljite rešeno križanko do **20. 9. 2012** na naslov: Mare – Več kot čistilnica, Liminjanska 78, 6320 Portorož. Ne pozabite pripisati svojega imena in priimka ter naslova.

Pri žrebanju bomo upoštevali samo po eno poslano pravilno rešeno križanko. Pa obilo ugankarskih užžitkov!